

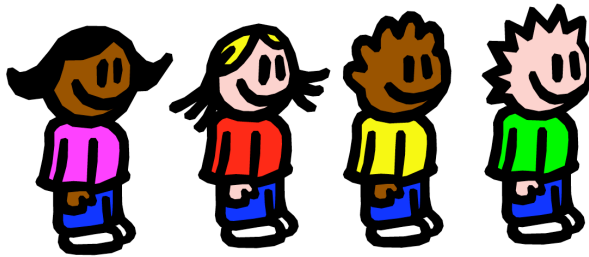
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

FACULTEIT DER MAATSCHAPPIJ- EN GEDRAGSWETENSCHAPPEN
AFDELING PSYCHOLOGIE
ONDERZOEKSPRACTICUM

HOE WORDT DE WISC-III^{NL} IN DE PRAKTIJK GEBRUIKT?

OP- EN AANMERKINGEN VAN WISC-GEBRUIKERS

PML/AOP4661/JUNI/2004

Bianca van Bers
Mardou Jacobs
Ingrid Koek
Dicky Meijer
Jacqueline Plat

SUPERVISOR
Drs Harrie Vorst

INHOUD

Vraag 5: Voor welke doelen is de WISC in 2003 afgenomen? (7 vaste keuzes) keuze 8: anders, namelijk:	3
Vraag 8: Voor welke doelen is de WISC in 2004 afgenomen? (7 vaste keuzes) keuze 8: anders. namelijk:	4
Vraag 11: Heeft u behoefte aan andere dan de bestaande normen? Zo ja, voor groep:	5
Vraag 12: Heeft u behoefte aan andere dan de bestaande validiteitsgegevens? Zo ja, welke:	10
Vraag 14: Welke tests neemt u in combinatie met de WISC af?	12
Vraag 19: Heeft u de discussie over de WISC-III gevolgd? Zo ja, wat is uw mening in deze discussie?	41
Vraag 20: Op welk gebied is uw organisatie werkzaam? (4 vaste keuzes) keuze 5: anders, namelijk:	60
Vraag 21: Hoe bent u werkzaam? (3 vaste keuzes) keuze 4: anders. namelijk:	62
Vraag 22: Wat is uw functie? (2 vaste keuzes) keuze 3: anders. namelijk:	63
Aanvullende opmerkingen:	66-79

Vraag 5: Voor welke doelen is de WISC in 2003 afgenomen?: (7 vaste keuzes) keuze 8: anders namelijk:

1. dyslexieonderzoek
38. forensisch civiel
54. gebruikt de toets voor diagnose i.v.m. leermoeilijkheden gecombineerd met toelating & toetsing in het onderwijs.
70. verwijzing huiste hulpverl. circuit.
95. verwijzing naar verstandelijk gehandicapt circuit.
109. signalering en doorverwijzing.
126. Scriptieonderzoek.
132. Niveaubepaling ivm schoolkeuze.
143. Als basismeting voor neuropsychologisch onderzoek.
145. niveaubepaling bij oudere met verstandelijke beperking.
- 171: psychiatrische problematiek
- 183: indicatiestelling cluster 3.
224. sterkte/zwakte analyse
245. dyslectie onderzoek
264. indicatie
271. hoogbegaafdheid
275. toelating tot het speciaal onderwijs + handelingsgerichte diagnostiek
312. ter bepaling van de verstandelijke mogelijkheden en beoordeling van het intelligentieprofiel, zodat daar de begeleiding op kan worden afgestemd.
321. t.b.v. indicatiestelling cluster 1 t/m 4
324. niveaubepaling i.v.m. toelating doelgroep of indicatieaanvraag.
348. algemeen beeld/niveaubepaling
350. aanvullende diagnostiek en advisering in het kader van MD kinderpsychiatrisch onderzoek, vaak n.a.v. leer-/gedragsproblemen.
355. Bepaling van het niveau van intelligentie bij vermoeden van meer- en/of hoogbegaafdheid.
372. Beh. Indicatie. Indicatie neuropsychologisch onderzoek.
373. T.b.v. aanmelding vervolgsetting (bv. KTC)
374. Persoonlijkheidsontwikkeling in combinatie met leermoeilijkheden
382. niveaubepaling bij volwassen verstandelijk gehandicapten.
388. niveaubepaling en analyse intelligentie profiel.
397. persoonlijkheidsonderzoek/verwijzing VSO.
415. onderwijs (via studenten).
421. follow-up-preventieve zorg.
422. Bij toelating is bijgeschreven: herindicatie en bij diagnose is bijgeschreven: dyslexie.
426. Anders, nl. verwijzing voortgezet onderwijs + plaatsing gezinsvervangend tehuis.
451. vervolgonderwijs (toelating tot), rugzakje, effect medicatie op cognitieve ontwikkeling, terugplaatsing.
474. sterkte/zwakte analyse, bepaling factoren die klachtgedrag beïnvloeden.
475. mogelijke begaafdheid.
480. indicatiestelling dagbesteding > 20 jaar; (classificerende diagnose)
484. opleiding van studenten psychologie
489. woontype onderzoek
496. intelligentietesten voor een dyslexieverklaring

Vraag 8: Voor welke doelen is de WISC in 2004 afgenomen?: (7 vaste keuzes) keuze 8: anders namelijk:

1. dyslexieonderzoek
38. forensisch civiel
54. gebruikt de toets voor diagnose i.v.m. leermoeilijkheden gecombineerd met toelating & toetsing in het onderwijs.
70. verwijzing huiste hulpverl. circuit.
95. verwijzing naar verstandelijk gehandicapt circuit/sociale werkplaats enz.
109. signalering en doorverwijzing.
132. Niveaubepaling ongeveer 20.
143. Als basismeting voor neuropsychologisch onderzoek.
145. niveaubepaling bij oudere met verstandelijke beperking
- 171: psychiatrische problematiek
- 183: indicatiestelling cluster 3
214. commissie voor indicatie
224. sterkte/zwakte analyse
264. indicatie
271. hoogbegaafdheid
275. toelating tot het speciaal onderwijs + handelingsgerichte diagnostiek
312. ter bepaling van de verstandelijke mogelijkheden en beoordeling van het intelligentieprofiel zodat daar de begeleiding op kan worden afgestemd. Bepaling van ontwikkelingsniveau/ontwikkelingsleeftijd.
321. t.b.v. indicatiestelling cluster 1 t/m 4
324. niveaubepaling i.v.m. toelating doelgroep of indicatieaanvraag.
348. algemene niveaubepaling
350. aanvullende diagnostiek en advisering in het kader van MD kinderpsychiatrisch onderzoek, vaak n.a.v. leer-/gedragsproblemen.
355. Bepaling van het niveau van intelligentie bij vermoeden van meer- en/of hoogbegaafdheid.
372. Beh. Indicatie. Indicatie neuropsychologisch onderzoek.
373. T.b.v. vervolgplaatsing.
374. Persoonlijkheidsontwikkeling in combinatie met leermoeilijkheden
382. niveaubepaling bij volwassen verstandelijk gehandicapten.
388. niveaubepaling en analyse van profiel.
397. persoonlijkheidsonderzoek/verwijzing VSO.
415. onderwijs (via studenten).
421. follow-up-preventieve zorg.
433. om een compleet beeld te krijgen van sterke en zwakke kanten van een kind. WISC is de basis waarop ik verder doortest.
451. hetzelfde als bij vraag 5.
456. consultatieve diagnostiek.
474. zelfde als bij vraag 5.
475. zelfde als bij vraag 5.
480. classificerende diagnose
484. opleiding van studenten psychologie
489. woonniveau
496. intelligentietesten voor een dyslexieverklaring

Vraag 11: Heeft u behoefte aan andere dan de bestaande normen? Zo ja, voor groep:

5. Allochtonen gedifferentieerd naar afkomst. Groep 17-jarigen.
7. Duidelijke valide en betrouwbare normen voor alle kinderen met verschillende IQ-grenzen.
8. Leeftijd: 6-7 jaar, 8-9 jaar, > 9 jaar.
12. Concentratiefactor.
15. 17/18.
16. Kinderen uit de lagere SES-klassen. Kinderen met lagere IQ's (55-70).
18. Criminele jongeren.
21. Een in de lagere vormen van onderwijs cq speciaal onderwijs.
22. Voor kinderen met lichamelijke handicaps, zij zijn trager.
25. Licht Verstandelijk Gehandicapten (LVG) IQ 85-55.
27. Ik vind het belangrijk dat alle normen representatief zijn.
29. Verstandelijk gehandicapten.
33. Zwakbegaafden. Allochtonen.
34. Niet echt voor een groep maar nieuwe normen WIPPSI.
35. LVG-normen.
36. Normen die beter differentiëren voor jongeren met lage IQ-scores en subteststandaardscores.
38. Foute vraag. Voor een test als de WISC dient de normering gebaseerd te zijn op een representatieve steekproef van de populatie met een IQ van 50 tot 150.
39. Kinderen met onhandige motoriek.
40. Voor kinderen in de verschillende sectoren van het speciaal onderwijs.
42. Marokkaanse, Turkse, Surinaams/Antiliaans.
45. MLK-speciaal onderwijs. WISC-III is moeilijker dan WISC-R. Nu dilemma hoe de WISC te gebruiken. Hij is bij de tijd, fleuriger, aantrekkelijker maar ook moeilijk voor speciaal onderwijs.
48. 6-20 jaar.
49. Havisten komen er slechter/lager uit. Sowieso is de VW(ps) erg laag.
50. Verstandelijk gehandicapten.
52. voor groep: ASS, ADHD, Dyslexie, NLD
56. 4-5 talige onderdelen
62. v.a. 14 jaar
63. uit het speciaal onderwijs
65. Mensen met een tragere reactiesnelheid zoals mensen met Down syndroom of een verstandelijke beperking
74. Voor groepen allochtonen, vluchtelingen, correlaties met middelbare schoolniveaus
77. zeer moeilijk lerenden in het speciaal onderwijs, IQ < 50 (40-60)
80. Dat de normen door de Cotan als goed beoordeeld worden.
84. doof/slechthorenden
leerlingen met ASS
ZML-kinderen
87. Tweektalige kinderen (NT2)
92. zeer intelligente kinderen herkennen te snel hun top bij BP / overeenk /
94. allochtonen
96. Geschikt voor ZMLK-leerlingen
111. Voor de WISC-III: Normen die aangepast zijn zoals voorgesteld door Tellegen. Voor die tijd gebruik ik de test niet!
De normen voor de WISC- R(N) zijn helaas verouderd. Maar daar leren we mee leven.
112. Mensen met een verstandelijke beperking.
115. Moeilijk lerende kinderen/jongeren.
117. Verstandelijk gehandicapten en zwakbegaafden.
118. Hoogbegaafden, rekenstoornissen.

- 120. Kleinere leeftijdsintervallen voor hogere betrouwbaarheid, zeker voor onder en bovengrens
- 124. Een bredere normering voor het VMBO niveau.
- 128. Praktijkscholen. Lvg-normen: ik maak bij de WISC-III gebruik van de aanbevolen omzettingsscores, zoals voorgesteld in De Psycholoog van februari 2004.
- 129. De test is m.i. zeer cultureel bepaald en het lijkt mij onmogelijk om daar aparte normgroepen bij te maken.
- 130. Indien mogelijk normen die voor dyslexie onderzoek relevant zijn.
- 134. Allochtone leerlingen.
- 137. Werksetting voor kinderen/mensen met een verstandelijke handicap.
-Vraag naar "goede" normen naar ondergrens.
-Vraag naar leeftijdsequivalenten.
Ik gebruik de test ook voor "lager niveau" volwassen (WAIS-III differentieert dan niet voldoende tav sterke en zwakke kanten.
- 139. Leeftijd 5 jaar.
- 143. Jonge kinderen, aangezien de WPPSI geen betrouwbare normen heeft.
- 145. Lagere IQ range differentieert niet sterk. Wij gebruiken hem voor mensen met een verstandelijke beperking. Normen zijn/liken aan de onderkant niet sterk te differentiëren.
- 147. VMBO (Basis, Kader, gemengde leerweg)
- 150. speciaal onderwijs/vmbo-leerlingen.
- 153: ASS en NLD
- 157: kk met psychiatrische stoornis
- 160: Verstandelijk gehandicapten, kinderen met ASS
- 163: Allochtone kinderen,
het zou prettig zijn om 1 test te hebben vanaf groep 1 (4 jaar)
- 165: Als SBO en PrO leerlingen voldoende vertegenwoordigd zijn in de steekproef, ben ik tevreden.
- 166: Significante afwijking van het gemiddelde per schaal + digitale scoring!!!
- 168: Voor het ZMLK is de nieuwe versie erg moeilijk.
- 169: Moeilijk lerende kinderen, zeer moeilijk lerende kinderen
- 173: Allochtonen
- 177: * Doorstroom voortgezet onderwijs (VMBO, Havo-VWO ruimere normen)
* NLD profiel. * ADHD-PDD NOS profiel
- 178 : VMBO
- 179 : 17-18 jaar voor leerlingen met leerproblemen of lage intelligentie is de WAIS vaak erg moeilijk.
- 180: Gedragsgestoorde kinderen. Jeugdige delinquenten.
- 181: Allochtone kinderen. Klinische groepen.
- 182: In het speciaal onderwijs: ZMOK-kinderen.
- 189: Juist bij verwijzing SBO/SO is de groep 6 à 7 jarigen moeilijk te testen met WISC. Daarom neem ik in die gevallen (laag functionerende kinderen) de WPPSI-R af.
- 190: Kinderen met verstandelijke beperking. Allochtone kinderen.
- 191: Allochtone kinderen, met name jonge allochtone kinderen.
- 193: Pleegkinderen.
- 201. verstandelijk gehandicapten
- 202. jong volwassenen 17-20 jaar die speciaal onderwijs volgen of gevolgd hebben waarvoor de WAIS-III te moeilijk is
- 204. allochtone leerlingen
- 206. kinderen met een andere dan Nederlandse culturele achtergrond
- 212. 17 jaar tot 30 jaar normale populatie
- 216. allochtone kinderen en hoogbegaafde kinderen
- 218. verstandelijk gehandicapten; ik neem bijvoorbeeld bij een vrouw van 23 ook de WISC-III af omdat de WAIS veel te moeilijk is.
- 229. vertaling naar schoolsoort. Score boven de 110, bij de WISC-R is dit HAVO, geldt dit ook voor de WISC-III??

- 230. Normering WISC-R lijkt me over de hele linie verouderd. Mijn vermoeden is dat de scores een aantal IQ punten te hoog uitvallen voor alle leeftijden
- 232. In verband met indicatie REC/PRO, LWO mag alleen de WISC-R gebruikt worden.
- 233. kinderen met taalachterstand/taalproblemen
- 237. vanaf ongeveer 14 jaar
- 238. lichamelijk gehandicapte kinderen
- 239. voor mensen met een auditieve handicap
- 242. kinderen die door hun forse ontwikkelingsproblematiek nog weinig/nauwelijks onderwijs hebben gevolgd
- 244. allochtone leerlingen
- 247. voor alle groepen factoranalyse verder uitwerken
- 248. kinderen met een motorische handicap
- 264. indicatie
- 271. hoogbegaafdheid
- 275. toelating tot het speciaal onderwijs + handelingsgerichte diagnostiek
- 278. Slechthorende kinderen met taalproblemen.
- 279. 6-7 jarigen.
- 289. sociaal onderwijs (m.n. cluster 3)
- 293. Lichamelijk gehandicapten zijn de performale items geregeld te moeilijk, doolhoven. Ik krijg verder veel te jonge kinderen van de WISC.
- 295. t/m 18 jaar.
- 306. Marge van drie – vier maanden is erg veel.
- 310. 6/7 jarigen
- 311. LVG, allochtonen
- 312. Volwassen mensen met licht verstandelijke handicap. WAIS gebruik ik meestal niet omdat die enorm flatteert.
- 316. Normen nodig voor ZMLK leerlingen.
- 318. Voor de lager functionerende kinderen (globaal onder IQ van 80)
- 321. spraaktaal problemen 2^e taal.
- 324. kinderen met een verstandelijke handicap
- 327. praktijkonderwijs
- 329. kinderen met stoornissen binnen het autistisch spectrum, ADHD ADD etc. Dit is wenselijk voor psychologen in het speciaal onderwijs.
- 330. normen voor slechthorende kinderen
- 331. kinderen met verstandelijke beperking / psychiatrische problematiek
- 342. PDD-NOS / ADHD
- 343. allochtone kinderen, liefst gespecificeerd in subgroepen.
- 345. betrouwbare normering. Er blijven te veel vragen over de normering. Grote groepen ter vergelijking als basis voor de normering.
- 346. PRO, Diverse vormen SBO diverse onderwijsvormen VO.
- 349. kinderen en jongeren met motorische beperkingen.
- 350. evt. ADHD-pop, ASS-pop, forensische pop. Maar ik vraag me af of dat daadwerkelijk tot valide extra info leidt. De behoefte is feitelijk beperkt maar norm-en validiteitsgegevens kunnen natuurlijk altijd beter.
- 355. Voor alle groepen waar zij (nog) niet goed zijn.
- 360. VMBO groep en lager
- 361. Maar volgens mij mag het bij nog meer kk worden afgenomen, ik heb mijn twijfels bij de huidige normering, kk scoren laag. Om over de WAIS-III helemaal te zwijgen!! Die is volgens mij echt slecht genormeerd!
- 362. Turkse kinderen, Marokkaanse kinderen, Somalische kinderen.
- 366. ADHD-profiel, NLD-profiel, verstandelijk gehandicapten.
- 368. AMA-jongeren (alleenstaande minderjarige asielzoekers), LVG 16+
- 370. Leeftijdsequivalenten verstandelijke handicap.
- 371. Wel behoefte aan betrouwbaarder normen voor 6-jarigen.
- 372. Allochtonen. MLK/zwakbegaafden, hoogbegaafden.

373. Niet directe grote behoefte, maar het zou interessant zijn om ook te kunnen bekijken hoe de jongere scoort binnen bv. De LVG-populatie of binnen de populatie jongeren die in aanraking geweest met justitie (i.t.t. geen politiecontacten).
380. Gebruik bij volwassen verstandelijk gehandicapten. Omrekenen naar IQ of leeftijdsequivalenten.
381. Kinderen met klinische beelden.
382. Verstandelijk gehandicapten; nu gebruiken we de tabellen van Kraye om een leeftijdsequivalent te verkrijgen.
385. Allochtone kinderen (NTZ groep).
386. Allochtone jongeren ten opzichte van hun normen en ten opzichte van Nederlandse jongeren.
387.
  1. Werk met klinisch opgenomen kinderen waarbij het lijkt dat zij in huidige omstandigheden slechter scoren dan in gewone omstandigheid.
  2. Invloed toestandsbeeld op score-onderdelen.
  3. Allochtone kinderen.
389. De kleintjes vanaf 4 jaar.
391. Uiteraard representatieve groepen.
395. Verstandelijk gehandicapten.
396. Voor groep met lagere intelligentie en met problemen op autistisch gebied.
398. Aan de onderkant (net 6 jarigen) en bovengrens.
400. Voor groep 6-11 jaar normgroep per maand in plaats van per 3 maanden.
401. Aan de ondergrens is de test minder betrouwbaar (6 jaar) en gebruik de WISC niet voor zwakke 6 jarigen. Ook voor allochtone leerlingen is de test minder geschikt.
404. Allochtone kinderen.
408. Geen behoefte aan nieuwe normgroepen. Wel aan goede validering.
410. Ik wil (??) de normen voor factoren van Kaufman Bannatyne, etc. (Sorry, maar dit kan ik niet lezen). Bij specifieke beelden als ADHD, autisme, NLD, hoogbegaafdheid, chronisch zieke kinderen.
411.
  - 1) Voor kinderen vanaf 4 jaar.
  - 2) Voor allochtone kinderen (met zwakke woordenschat).
415. Bij definitie zou IQ geijkt moeten zijn op totale groep. Wel in verantwoording: hoe scoren specifieke groepen (bijvoorbeeld leerstoornissen, anderstaligen) etc.
417. Specificatie bij dyslexie.
418. Leerproblemen.
420. Normen voor populatie "motorische problematiek" zonder tijdsfactor/snelheidsfactor.
422. Hier is opgeschreven: Ik heb al nieuwe normen (?).
424. Ontwikkelingsleeftijden ZML (verstandelijk gehandicapte kinderen).
430. Allochtonen, te weten Turken en Marokkanen.
433. Op het moment kom ik veel kinderen tegen op beneden gemiddeld-moeilijk lerend niveau. Hoe is het nu met de boven- en ondergrenzen (er is nog steeds geen verantwoording (!!!) ten aanzien van de leeftijden (6 + 17 jr) en intelligentie.
434. Bij Rekenen en Informatie bij zittenblijvers.
435. Goede normen voor 6/7 jarigen, dat is op dit moment onvoldoende! Ook te weinig items.
437. Licht verstandelijk gehandicapten.
442. Kinderen met spraak-taalproblemen. ESM-populatie.
443. Opleidingsnormen.
446. Indien normen representatief zijn natuurlijk graag goede normen voor leeftijden. Verder evt. jongens/meisjes, onderbouw/middenbouw/bovenbouw.
453. Voor kinderen met autisme/aan autisme verwante contactstoornissen.
456. Licht verstandelijk gehandicapten tot 25 jaar oud.
460. De algemene populatie moet goed gerepresenteerd worden. Ik loop wel eens aan tegen het gebruik van de WISC-R/WISC-III bij kinderen met een taalbarrière.
463. Immigranten, vluchtelingen, anderstaligen.
467. Licht verstandelijk gehandicapten, TIQ 50-85 (met name ondergrens) en kinderen met psychiatrische problematiek als PDD-NOS/ADHD etc.

- 468. Gehandicaptenzorg: mensen van boven de 20 jaar met verstandelijk niveau 5-10 jaar (leeftijdsequivalenten).
- 470. Moeilijk lerende kinderen vanaf 13 jaar.
- 472. Er bestaat interesse naar de verdeling van scores (met name op subtestniveau) binnen diverse klinische groepen (m.n. Ass) per leeftijdscategorie.
- 475. Meer differentiatie bij hoge scores.
- 478. verstandelijk gehandicapten tot $\pm$ 30 jaar.
- 480. niet zozeer andere groepen, maar wel directe vertaling naar mentale leeftijden i.v.m. verstandelijke beperkingen (afnemen bij kinderen / volwassenen > 17 jaar)
- 486. PDD, ADHD, evt. NLD, en dan m.n. de subtestnormen (vgl. daarmee zou heel mooi zijn)
- 488. P5; Voor de 6 a 7 jarigen flatteert de WISC-R
- 489. Verstandelijk gehandicapten niveau matig en licht.
- 492. volgens mij scoort de WISC-III te streng
- 494. kinderen in jeugdhulpverlening
- 495. kinderen die wegens lichamelijke beperkingen meer tijd nodig hebben.
Kinderen waarbij sprake is van PDD-NOS
Kinderen met concentratieproblemen
- 497. jongeren met niet aangeboren hersenletsel
- 498. uitgesorteerd naar schoolniveau in voortgezet onderwijs
Normgroepen voor leerproblemen bv dyslexie, en ADHD, vooral de profielen.
- 499. verstandelijk gehandicapten (ZML-norm)

Vraag 12: Heeft u behoefte aan andere dan de bestaande validiteitsgegevens?

7. Betere validiteit.
8. Bijvoorbeeld correlaties met leerlingen niet Nederlands als tweede taal. Leerlingen met een diagnose autistisch spectrum.
16. (sub) Culturele achtergronden. Etnische achtergronden (gezien het steeds groter aantal kinderen van allochtone afkomst).
21. Ik heb eerlijk gezegd begrepen dat er nogal wat schort aan de wetenschappelijke onderbouwing van het validiteits en betrouwbaarheidsonderzoek van de WISC-III o.i.v. de commercie.
38. Schoolprestaties zijn een erg slechte voorspeller van intelligentie. Dagelijkse vaardigheden, adaptief gedrag, gedragsproblemen.
53. klinische populaties
56. klinische beelden
62. stoornissen, NLD, PDD NOS, Dyslexie, ADHD
74. correlaties met middelbare schoolniveaus
77. zeer moeilijk lerenden in het speciaal onderwijs, IQ < 50 (40-60) schoolprestaties niet altijd te meten
80. Dat de normen door de Cotan als goed beoordeeld worden.
92. al zou correl met schoolprestatie wel extra aandacht mogen i.v.m. veranderde lading van schoolresultaten! (mn grens VMBO-T / HAVO)
99. correlatie met dyslexie, ADHD, PDD-NOS/autisme
111. Voor specifieke groepen zoals dyslexie of zieke kinderen of hoog begaafden (zoals bij de engelse versie het geval is (WISC-III UK).
128. Er zijn in onze organisatie vrij veel leerlingen met PDD-NOS-II. Verder onderzoek naar samenhang met bepaald intelligentieprofiel zou zinvol kunnen zijn.
140. significantie verschillen tussen de gemiddelden van VB IQ en de verschillende subtesten en hetzelfde voor het P IQ.
141. Andere intelligentietests.
142. Psychiatrische problematiek waarvoor organisch disfunctioneren wordt verondersteld, bijv. ADHD, NLD, autisme spectrumstoornissen.
157. Ik wil graag gegevens over significante afwijkingen tussen subtests onderling en subtest en schaalgemiddelde. Dan kunnen we weer verder met interpreteren.
159. Relaties met leerstoornissen
160. SRZ
168. Doelgroepen in het speciaal onderwijs, zoals ZMLK.
176. Correlaties met stoornissen (dyslexie, NLD, ADHD e.d.)
181. Correlatie met psychische/psychiatrische problematiek.
196. Bijv. Validiteitsonderzoek relatie verwerkingssnelheid en het eigen maken van het aanvankelijk lezen.
218. zelfredzaamheid, sociaal functioneren en schoolprestaties
230. vergelijking met klinische setting
236. culture free
237. specifieke doelgroepen (mn PDD-NOS)
238. Citoscores groep 8 (schoolkeuze en eindexamen met succes behaald)
244. beheersing Nederlandse taal en mate van acculturatie
247. schoolniveaus en diagnostiek
252. Correlatie met SON-scores ivm toetsing nieuwkomers.
258. validatie aan de hand van intercorrelaties met andere intelligentietesten (SON-R, Rakit, Kaufman ABC en NDT)
266. Ik heb behoefte aan een totaal zeer valide test. Zie begripsvalide, zeer criterium valide. Op grond van uitgebreid wetenschappelijk onderzoek. Ik vind dat in deze tijd niet meer dan terecht, gezien het grote gewicht wat er aan testuitslagen gegeven wordt m.b.t. het stellen van indicaties.

- 270. nationaliteit
- jaren genoten onderwijs
- 271. creativiteit
- volharding
- praktische intelligentie
- 282. Met vergelijkbare intelligentietests.
- 289. correlaties met andere intelligentietests.
- 311. allochtonen
- 315. Pathologie
- 331. kinderen met verstandelijke beperking / psychiatrische problematiek
- 342. gegevens over predictieve validiteit: bijv. Schoolsucces in voortgezet onderwijs.
- 350. evt: correlaties met scores op andere IQ-tests. De behoefte is feitelijk beperkt maar norm-en validiteitsgegevens kunnen natuurlijk altijd beter.
- 356. Het is een groot probleem dat ik de WISC-III al een jaar geleden heb gekocht en hij nog steeds niet goedgekeurd is door de COTAN! Ik heb hem derhalve nog niet kunnen gebruiken.
- 362. Dyslexie, Dyscalentie, RAKIT, Raven, SON-R
- 365. Correlaties met schoolniveau VO.
- 371. Correlatie met leerstoornissen/gedragsstoornissen (bijv. ADHD enz.)
- 372. Correlatie met andere intelligentietests zoals SON en GIT-II.
- 378. Niet specifiek, als er meer gegevens bekend worden wel gaarne bericht.
- 382. M.b.t. mate van zelfstandig functioneren IQ-leeftijd.
- 395. Onderscheid SBO-ZMLK, ZMLK-Praktijkonderwijs.
- 408. 1)Schoolsucces.
- 2)De relatie met dyslexie.
- 410. In hoeverre drukt een klinische diagnose (als bijvoorbeeld depressie) de scores?
- 415. Predictieve validiteit.
- 422. Ik zou wel meer willen weten over de relatie WISC-III en autisme. Verder viel het me op dat Plaatjes Ordenen op meer dan per formaal een beroep doet (logisch redeneren). Hoe zit dat??
- 430. Schoolprestaties, teveel afhankelijke, externe (andere) factoren.
- 435. Correlatie met Cito's voor kleuters en correlatie met SON-R en WPPSI-R (m.i. een goede test).
- 454. Succes op vervolgopleiding.
- 460. Correlatie met langer gebruikte intelligentietests; WISC-R/RAKIT.
- 467. Subtest gecorreleerd aan psychiatrische diagnostiek bijvoorbeeld PDD-NOS/ADHD/dyslexie/NLD. Subtests gecorreleerd aan aparte uitval zoals sociaal inzicht –B, PO, concentratiefactor! R, SV, C. Subtests gecorreleerd aan neuropsychologische tests.
- 479. Correlaties met 1. opleidingsniveaus en 2. schooltype
- meer info over samenhang met psychiatrische stoornissen als PDD en ADHD.
- 484. samenhang met neuropsychologische functietests
- 492. Volgens de Cotan is zowel de betrouwbaarheid als de validiteit onvoldoende

Vraag 14: Welke tests neemt u in combinatie met de WISC af?

2.
  - Ravel
  - EPPS
  - PMT
  - ABV
  - NPV
4.
  - Son-R 5 1/2-17 (i.p.v. WISC)
  - Bender,
  - NPV-J
5.
  - NPV
  - SCT
  - SVL
  - CBCL
  - Divers waarvan projectiemateriaal, AVL, ABV, Bourdon, depressievragenlijst
6.
  - leervorderingentesten
  - kinderdepressieschalen
  - TOM
  - Beery
  - TVK (taaltest voor kinderen)
7.
  - ZALC
  - NPV-J
  - CBSK
  - CBCL
  - TRF
9.
  - CBCL
  - PMT-R
  - VISK
  - NPV-J
11.
  - CBSK
  - NPVJ
  - VAK
  - Bourdon-vos
  - CBCL/TRF/VvGK
13.
  - EMT
  - Klepel
  - Testen Struiksmā & v.d. Ley
  - Tempo Test Rekenen niveau test R
  - CBCL
14.
  - Bender-gestalttest
  - RAKIT (gedeeltelijk)
  - NPV-J, PTM-K, CBCL-Vrgl
  - Bourdon-vos
  - SON 5 1/2-17
15.
  - SON 4/2-7
  - CPM
- 16.

17. VABS
CBCL/TRF
PMT-K
NPV-J
ZAT/ZALC
18. CAT
NPV-J
ZALC
Tekeningen(HTP)
CBS-K/-A
19. NPV-J
ABV-K
ATL
CBCL
Projectie
20. RAKIT
LDT
SON
22. NPV-J
CBCL
CBSK
ZAT
Columbus
24. Bourdon-vos
Stroop
15 woorden-test
Tekeningen
25. NPV-J
CBS-K
ZALC
HTP
FRT-MGT
26. CBSK/CBSA
NPV-J
ZALC
SIT
NGT/FRT
27. Didactische testen(lezen, rekenen)
Concentratie(Bourdon-vos)
Persoonlijkheidsonderzoek
VMI, Bender
Gedragsvragenlijsten (CBCL, TRT enz.)
- NPV-J
ZALC
PMT-K
UCL
Columbus

30.
  - Raven
  - VADS
  - 15 woorden test (nieuwste versie)
  - Bourdon-vos test
  - RAKIT
31.
  - NDT (bij keuze VMBO-verw)
  - DTVP (i.v.m. virus)
  - Soms persoonlijkheidstests
  - Schoolvorderingentoetsen
  - Cito-toets
32.
  - Bourdon-vos
  - Rey Complex Figure
  - Bender
  - NPV
33.
  - MMPI-A
  - NPV-J
  - ATL
  - ZALC
  - Projectiemateriaal
34.
  - ZAT
  - Neuropsychologische taken
  - Tekeningen
  - TOM
  - Leugentjes Piaget
35.
  - Standaard Raven
  - Kaufman Ass. battery for children
  - Menstekening
  - Bourdon-vos
  - NPV-J/ Complex Figure Test Rey
36.
  - Adolescenten Temperament Lijst
  - NPV-J
  - (NVM)/NPST
  - ZALC
  - UCL
37.
  - CBSK
  - TRF/CBCL
  - AVL
  - VvGK
  - FRT
38.
  - PFT
  - MMPI-A
  - NPV(J)
  - Rorschach
  - CBSK(A)
39.
  - Raven
  - didactische lees/spellingtoets

- didactische rekentoets
DAT
GWO/PMT
40. Delen van de RAKIT
Neuropsychologisch onderzoek (REY, 15 woorden)
CBSK
Onderdelen DAT
CBCL
41. Bordon-vos
Projectie technieken (persoonlijkheid)
42. Bourdon-Vos
ZALC
NPV-J
CBSK
UCL
43. RAVEN SPM of CPM
VMI Beery Buktenika
Bourdon Stroop DZ
Onderdelen uit Kaufman ABC
Onderdelen TOMAL
44. Bender
Bourdon Vos
Tekeningen
Diagnostisch interview
Zin aanvullen
45. PMTK
SVL
46. SPM Raven
DAT
15 Woorden test RUG
Brus EMT en de Klepel
NPV PMT-K
47. Beery
DAT (onderdelen)
15 woord test
leesonderzoek
rekenonderzoek
48. CBCL
ZAT
NPV
Auti-R
Peabody
49. Stroop
Bourdon
AVL/VvGK
VISK (persoonlijkeidslijsten i.v.m. disharmonisch profiel of vv bij adhd)

- 50 CBCL/TRF
AVL
CDI
VAK
ZAT
51. Raven
Benton
Berry VMI
Stroop
Complex figure test
52. ASEBA (CBCL)
CBSK
SVL (school vragen lijst)
IVPU-J
ZAT
55. bourdon – vas
VMI
Figuur van Rey
15 woorden test
Stroop
56. CBS-K
RAKIT normen leren
CBCL + TRF
Zinnen aanvul test
School Vragenlijst
57. CBSK
NBV-J
SVL (schoolvragenlijst)
VAK
CBXL / TRF
59. SVL
NPV-J
Interessetests
GIVO
SSAT
60. TRF
CBCL
CBSK
NPV-J
Dyslexie diagnostische tests
61. Bourdon-Vos
CBSK
PMT-K
NPV-J
VVGK
62. Raven progressive matrices
Coloured
Otis-test
Stroop
CBCL
SON 5 _ - 17 jr. onderdelen
63. KMI
competentiebelevingsschaal kinderen / adolescenten
64. CBSK
PMTK-83

- 65.

CBCL

Stroop

Bender

SVL – didactische toetsen

ZAT - tekeningen

SRZ

SON 2 _ - 7

AVZ – R

VvGK
- 66.

VABS

SCT

FRT

KDS

Anantschool voor kinderen

NPV-J
- 67.

Zinnen aanvultest

FRT
- 68.

Beery VMT

Bender

Burdon

Gedragsvragenlijsten
- 69.

NPV-J

UCL

ATL

Http

FRT
- 70.

NPV-J

ZALC

IJSR/CBCL

GKS

ATL
- 71.

SVL

LDT (jonge kk met achterstand)

RAKIT

SON-R

Stroop kleur-woordtest
- 72.

Leervorderingentests

gedragsvragenlijsten

persoonlijkheidstest

leervoorwaardentest
- 73.

SVL

ZAT

NPV-J of CBSK of IJSR

Bender

Portugese woordjes
- 74:

vraagt eerst of het hier om andere intelligentietests gaat, in dat geval gebruikt nr. 74 geen andere tests.
- 75.

Bourdon VOS

Beery

SAS-K

Pers. Vragenlijsten
- 76.

CBCL

ZAT

NPV-J

PMT

SCHUBL-R

- 77. SRZ Sociale redzaamheidschaal zwakzinnigenzorg
- 78. didactische tests
- 79. CBSK
Brus / Klepl
AVI
- 80. 15 woorden test
amsterdam neuropsychologische tasks
Key Visual Design Learning Test
Berry VMI
Wisconsin Cardsorting test
- 82. projectiemateriaal
vragenlijsten
- 83. ZAT
CBCL
TRF
SAS-K
CBSA
- 86. ZAT
FIK-2
NPVJ of CBVK
VMT-Beery
CAT of Columbus
- 89. psychologische tests
CAT
Columbus
FRT
ZAT
- 90. Stroop kleur woord
Bourdon Vos
Div. leestaken
CBSK
ZALC
- 92. Bender / van Rey / bourdon
PMT-K / NPV-J / HTP / ZAT
ABV-K
RAVEN (soms)
Boom test
Diversen schoolvorderingen didactiek
- 93. CBCL
TRF
VvGK
Stop taak (experimentele taak)
Experimentele taken overig
- 96. SON test
- 98. NPV-J
ATL
Bourdon
Stroop
Diverse didactische toetsen en kleinere testjes (obs)
- 99. NPV-J
SRZ
Picture frustation test
Schoolvorderingen (P-T dictee, PMT)
Vragenlijsten voor ouders/leerkrachten (signaleringslijsten ADHD, PDD)
- 100. 15 woorden test,
power of hanoi

- corsi block tapping task
- verbal fluency
- Raven
- 103. Raven
- Benton
- 15 woordentest
- Rakit
- persoonlijkheidstests
- 104. DMT
- Klepel
- Rekentoets
- Bender
- RAVEN
- 106. RAKIT
- NDT
- 107. ZAT
- Columbus
- NVP-J
- 108. NPV-J
- YSR
- ZALC
- Columbus
- TRF
- 109. Bourdou Vos
- PMT-K
- NPV-J
- CBSK
- VISK
- 110. SAOBL-R
- CBSK
- SVG
- VVOK
- VISK
- 111. SON 51/2 – 17
- RAKIT
- PMT-K
- andere vragenlijsten
- enkele neuropsychologische kits
- 113. NPV-J
- ZAT
- MMPI-A
- 114. SON 5-17 1/2 R
- 115. NPV-J
- SRZ-P
- GKS-II
- 116. didactisch; heel divers
- TOM-test
- 17. Raven SPM
- Bourdon-Vos
- Stroop
- Benton
- PMT-K
- 118. RAKIT geheugen....
- RAKIT namen leren
- Bourdon-Vos
- vijftien-woordentest

- 119. TAK
- SON
- RAKIT
- 120. RAKIT geheugentest/vertelplaat
- SON-R verbale schaal WISC
- BENDER
- Belevingsonderzoek
- Expressie- projectiemateriaal
- 121. aandachts/concentratie b.v. Bourdon-Vos
- persoonlijkheidstest
- sociaal-emotionele tests
- 122. CBSK
- VMT
- Bourdon-Vos
- Stroop
- 15-woordentest
- 123. VADS
- Bourdon
- meestal een taal test b.v. Tak
- lees en spellingstesten
- rekentesten
- 124. tests op didactisch gebied (lezen, rekenen, spellen)
- concentratietests (Bourdon logials, Bourdon)
- testjes voor de ruimtelijke visuele waarneming
- sensomotor testjes
- tekeningen (mens, boom, gezin, fiets)
- 125. BQT
- ZAT
- Terman M
- Gezinstekening
- Columbus
- 127. Raven
- ZAT
- NPV-J
- WARTEG
- PMT-K
- 128. NPV-J
- PMT-K
- YSR
- ZAT
- Bourdon Wiersma
- 129. 15 woordentest
- Beery
- MVPT (zinnen aanvultest) en zo nodig andere geheugentests
- 130. Beery
- PMT-K
- Brus
- Klepel
- Bourdon
- 131. Beery VM1
- 15 woordentest
- ANT
- FEPSY
- REY CFT
- 132. Bourdon
- Stroop

- Reij-15 woordentest
- CBS-K
- NPV-J
- 133. persoonlijkheidsonderzoek
np-tests: 15 woordentests, Reg Couplex Figure, Beery.
- 134. TRF
CBCL
YSR
- 135. Bourdon-Vos
Bender
NPV-J
CBS-K
Zinnenaanvultest
- 136. Bourdon-Vos
zinnen aanvultest
sociale interpretatietest
vragenlijsten zoals NPV-J, CBSK
Projectiemateriaal zoals tekeningen, CAT, Columbus.
- 138. Bender
Bourdon-Vos
Rakit
CBCL
Vragenlijsten(VAK, CBS, NPV-J
- 139. Son 5 _ - 17
- 140. NPV-J
PMT-K
ZAT
Columbus
- 141. Vragenlijsten: CBCL, AVL, AVZ
Zinnenaanvullen
Projectiemateriaal: CAT, PN of Columbus
Bourdon
NPV-J en of VAK en of DVK
- 142. Rakit
GIT
SON-R
Beery, Benton
projectievetests en NPV-J
- 143. 14 woordentest
Rey couplex figure test
Bourdon-Vos of ANT
Beery VMZ
- 144. ZAT
- 145. SEO
SRZ (-P)
- 147. Raven progressieve matrices
Stinissen geheugentest
NVP-J
SVL
Cloze toets voor begrijpend lezen
- 148. Raven
ZAT
Columbus
Bender
Bourdon-Vos
- 149. SON

- Raven
- GIVO
- 150. SON 2 _ -7
- SON-R 5 _ -17
- 151: Rakit
- Raven
- 15 woordentest
- Bourdon-Vostest
- MVPT
- 152: CBSK
- VAK
- CAT
- FRT
- ZALC
- 153: CAT
- FRT
- HTP
- ZAT
- 154: NPV-J
- VAK
- CBSK
- ABVK
- Complex fig. v. Rey
- 155: Bourdon Vos
- NPV-J
- PMT-K
- D 2
- 156: ZALC
- AVL
- AVZ-R
- VISC
- VVGK
- 157: CBCL/ YSR/ TRF/ CBSK/ NPV-J/ VAK/ PMT-K
- (afhankelijk van de leeftijd van 't kind en de onderzoeksvraag)
- gedrags + persoonlijkheidsvragenlijsten
- projectiemateriaal (Columbus-Cat-tekeningen)
- diagnostisch gesprek
- 158: Brus/Klepel
- SVL
- CBCL/TRF
- 159: Onderdelen Rakit
- Raven
- Neuropsych. ond.
- STROOP
- 160: SON 5 _ -7
- Raven
- 161: NPV-J
- VAK
- ZALC
- CBSK
- AVL/ CBCL/ TRF
- 162: Zinnen aanvultest
- SAS-K
- CBSK
- PMTK
- NPV-J

- 163: Vragenlijsten sociaal emotioneel
schoolvorderingstoetsen
aanvullende onderdelen andere tests m.n. geheugen e.d.
- 165: Bender Visual Motor Gestalt Test
Raven CPM/ SPM
Mens- en boomtekening
ZAT
Diertest
- 166: Beery
Bourdon
Rey
Projectiemateriaal
15 woordentest
- 167: Subtests Rakit
- 168: SON
Rakit
- 169: Raven
Stroop
15-woordentest
Bourdon-Vos
15 plaatjes-test
Didactisch onderzoek
- 170: ZAT/ ZALC
VMI/ Beery
Projectietest (o.a. Columbus, Pickford Projective Pictures)
Bourdon-vos
CBS-K/ NPV-J
- 171: neuro psychologische testbatterij (7 ± subtests)
persoonlijkheidsvragenlijsten
schoolvragenlijst
geniusvragenlijst
projectieve tests
- 172: Stroop
delen Rakit
NPVM
SVL
Competentieschaal
- 173: CBC-L gedragsvragenlijst
TRF gedragsvragenlijst
NPV-J
PMT-K
- 174: NVM
MMPJ-A
NPV
UCL
EPPS
- 175: Raven
Rakit
GIT
KLS
- 176: VADS
NPV-J
CBSK
ZAT
- 177: CBCL
NPV-J

- 178: Bourdon-Vos
MMPI-A
NPV-J
ATL
Projectiemateriaal
- 179: Bourdon-Vos test
Stroop-kleur-woord test
NPV-J
SVL (schoolvragenlijst)
Didactische tests (EMT, Klepel, Aarnoulse begripend lezen, Cito-rekenen-wisk.)
- 180: YSR/ CBD
ATL
NPV-J
ZAT
BDHI-D
- 183: Rakit
SON 2_-7
SON 5_-17
- 184: Bourdon-Vos
VADS
15-woordentest
Stroop-kleur-woord test
Beery
- 185: Bourdon-Vos
15-woordentest
NPV-J
CBS-K
ZALC
- 186: NPV-J
CBCL
YSR
SVL
PMT-K
- 187: Stroop
Bourdon
15-woordentest
geheugenspan Rakit
didactische tests
- 188: NPV-J
ATL
Columbus
HTP
ZAT
- 189: Beery (VMI)
Bender
Projectiemateriaal (tekeningen, platen, ZAT)
Wereldspel
Tom/ Rey-complex/ WPPSI/ LDT/ TAK
- 190: TOM
Divers materiaal voor persoonlijkheidsonderzoek
FRT
SIT
Bourdon-Vos
- 191: SON-R
CBSK
CBCL/ TRF

- VMI
- ZALC
- 192: Bourdon-Vos
- Stroop
- VMI
- SVL
- NPV-J / PMT-K / ZAT etc.
- 193: NPV-J
- ZALC
- CBCL
- FRT
- SASK
- 195: WISCONSIN
- Fig. v. Rey
- 15 WT-test
- Bourdon/ Bourdon-Vos
- VMI
- 196: Rakit
- LDT
- SON 2_-7
- Raven
- Tom-test
- 197: Bourdon-Vos
- CBCL/ TRF
- CBSK / NPV-J/ PMTK
- Zinaanvultest
- Bvk
- 198: NPV-J
- SVL
- 199: Rey CFT
- Bourdon-Vos
- Stroop
- TOM
- SON-R
- 200: VMI
- WCS-T
- SIT
- 15 woordtest + Rey complex
- Rakit onderdelen
- 201: Rey Complex Figure Test
- 15 Woorden Test
- Bourdon Vos
- Beery
- Klassificatietvk(?)
- 202: PMT (K)
- BIT
- NPV-J
- GIVO
- DAT
- 203: EMT
- KLEPEL
- PI
- NTR
- TTR
- 204: SON 2,5-17 jaar
- GIVO

- JVO
- NDT
- RAKIT
- 205. SON-R 5,5-17 jaar
- SON-R 2,5-7 jaar
- 206. MMPI
- NPV-J
- ZAT
- ATL/Adolescenten Temperament Lijst
- Youth Self Report
- 207. FRT
- ZALC/ZAT
- Persoonlijkheidsvragenlijsten (MMPI, NVM, NPY, ALU, BDHI-D, ABVK)
- Projectiemateriaal
- Rosenzweig (PFT)
- 208. Didactische tests
- ZAT
- CBCL
- SVL
- NPV-J
- 209. Allerlei didactische tests (BVUS EMT/Idepel, AVI/DLE test etc)
- CBSK
- CBCL
- Tekeningen
- CAT/Columbus
- 210. Bender
- Benton
- Zinaamvultest
- Columbus of CAT
- Menstekening
- 212. SPM
- MVPT
- RAKIT onderdelen
- Bourdon-Vos
- .....tests (?)
- 213. Afhankelijk van de hulpvraag geen andere intelligentietests maar meer pedagogisch/didactische toetsen en sociaal emotionele vragenlijsten
- 215. Didactische tests
- RAKIT
- Fonologische testen (TVK ed.)
- Pers. OZ testen
- 216. Benton
- 15-Woordentest
- Beery
- NPV-J
- ZAT
- 218. VOG (CBCL variant)
- Vineland (?)
- 219. NPV-J
- CBSK
- SVL
- CAT-plater
- Zin aanvul test
- 220. GIVO
- RAKIT
- 222. RAVEN

- Stroop
- Boudon
- NPV-J
- PVTS-K
- 223. Persoonlijkheidsvragenlijsten
- 225. Zinnen aanvul test
- PMTK
- CBSK
- Rosenzweig
- Projectie materiaal
- 227. Stroop
- Bourdon
- ZAT
- CZAL
- ABV-K
- 228. PMTK
- NPV-J
- Concentratietesten
- Geheugentesten
- Neurologische testen
- 229. RAKIT
- Raven
- 230. NPV-J
- CBS-K en CBA-A
- Schoolvragenlijst/PMT-K
- Stemmingsvragenlijsten
- UCL/Coping vragenlijsten
- 232. Onderdelen RAKIT
- Onderdelen LDT
- WPPSI
- Bender VMGT
- Beery VMT
- 234. Brus 1 minuuttest
- Klepel
- AVI
- Diverse spellingtests
- CITO rekentoetsen
- 236. SC
- NPV-J
- PMT-K
- SON
- VMI
- 237. Vragenlijsten (NPV-J, PMT-K, CBSK)
- Projectiemateriaal
- 238. CBCL/TRF/ALS
- Onderdelen Kaufman/RAKIT
- Vragenlijsten zoals ABVK of NPV-J
- Stroop/Bourdon/15 woordentest
- 239. SON 5,5-17 jaar
- Vineland
- 241. TTR
- v/d Wissel (?)
- Klepel
- EMT
- Delen van RAKIT nl/gs
- 242. Bender/Beery

- Zin aanvul test
- VAK/DVK
- NPV-J
- Rosenzweig
- 243. Afhankelijk van hulpvraag en WISC profiel (=basis voor verder onderzoek)
- 244. Subtests RAKIT
- 245. Didactische testen (lezen, spellen en rekenen)
- 246. NPV-J
- SIT
- ZALC
- ATL
- ASL
- 247. RAKIT
- SCN
- NDT
- 248. Kaufman ABC
- SON
- RAKIT
- Neuropsychologische tests
- 249. Bourdon Vos
- CPM of PM
- PMT-K
- Schoolvragenlijst
- 250. Technisch lezen: Brus, Klepel
- Fonemische analyse
- Bourdon Vos
- NPV-J
- CBCL, TRF, YSR
- 252. Bender
- Beery
- (soc) emotioneel onderzoek
- 253. Raven Col progressive Matrices
- Stroop Bourdon
- BNT
- Rakit
- GSO
- 256. leesonderzoek (EMT, Klepel)
- spellingsonderzoek (Teije de Vos XP)
- rekenonderzoek
- CBSK
- ZALC
- 257. Bender
- ZAT
- FRT
- PFT
- HTP
- 258. Beery
- Tempotest lezen en rekenen
- SIT / Rakit
- ZALC
- NPV-J
- 260. VMI
- ÀNT
- Wisconsin Card Sorting Test
- CFT

- SIT
261. 15 woorden test
Boston
Rrey test
Bourdon
ZALC
262. Bourdon
Raven
Beery
Benton
Bender
persoonlijkheidstests
263. toets tweetalingheid (LVS-CITO)
264. RAKIT
SON
265. familie relatie test
Columbusplaten
CAT-platen
Sceno
266. ZALC
HTP
Platenmateriaal: Columbus, CAT, TAT
Vragenlijsten: CBCL, TRF, YSR
Observaties
(PS: vraag 13/15 vind ik onduidelijk gesteld, gaat het om andere intelligentietesten of ook om ander onderzoeksmiddelen tbv klinische hypothese toetsende diagnoses?
Andere intelligentietests neem ik in combinatie met de WISC nooit af.
268. D2
Beery VMI
Fepsy SRT, BKT, KT
Rey c.f.
NPV-J
269. ZALC
FRT
Columbus
NBV-K
NPV-K
270. RAVEN of GIVO
15 woorden test van Rey
Bourden-Vos
NPV-J, PMT-K
Bus, Klepel, Drempeltoets
271. ik neem aan intelligentietests:
RAVEN
SON-R
WPPSI-R
Kaufmann
273. Beery VMI
Bourdon-Vos
Rey complete figures
CBCL / TRF / YSR
TMT
274. SON-R 2 _ - 7 / SON-R
RAKIT
Kaufmann
WPPSI-R

- Neuropsych.tests (in tweede instantie.)
275. VMI (beery)
MVPT-R
Onderdelen van de RAKIT
(ter vervanging van de P-tests) ITVIK (haptische subtests voor blinden)
276. FRT
NPV-J
SCENO
ZAT
277. TVK
TAK
278. NPV-J
Zinnen Aanvullijst (ZAT of ZALC)
Tekeningen
279. PMT-K
CBCL/TRF/YSF
Persoonlijkheidsonderzoek aan PV-J
CDI/anyst schalen
projectief materiaal: CAT/ZAT
280. NPV-J
281. SIT
Rosenzweig P.F.T
Beery VMI
BRUS EMT
282. FRT
ZAT
CAT/TAT
NPV-J
gezinstekening
284. RAVEN CPM/SPM
GSO
PMT-K
CBSA / CBS-K
didactisch testmateriaal
285. neuropsychologische tests
didactische tests
persoonlijkheidstests
286. RAVEN
BENDER
NPV / NPV-J
ABVK
Columbus
287. Zinnen Aanvul Test
Andere persoonlijkheidstesten: NPV-J / CBSK
Didactische onderzoeken: diversen
Aanvullend concentratie onderzoek zoals Boudon
288. Boudon –Vos
Stroop
TOM-test (Theory of Mind)
SIT
289. Kaufman-abc
SON-R
NPO-taken
290. Stroop kleur woordtest
Bourdon –Vos
vijftien woorden test

- Rey Complex Figure test
- Prestatie motivatie test
- 291. ISWT
- Reg
- ANT
- TvK
- ZALC
- 292. CBCL
- CBSK
- Rey Complex Figure test
- Familie relatie test
- VMI of Bender
- 293. Boudon –Vos
- Stroop
- 15 woorden
- 294. TAF/Columbus
- ZAT
- HTP
- ATL
- Sceno
- 295. didactische tests
- persoonlijkheidsvragenlijsten
- 297. CBSK
- VAK
- PMT-K
- AVL
- VISK
- 298. NPV-J
- ZALC
- CBS (K of A)
- andere persoonlijkheidsvragenlijsten
- 299. didactische toetsen
- sociale emotionele:;b.v. CBSK, CBLK, TRF
- 300. WMTB-C
- Klepel
- less en spellingstests (BRUS, AVI, Harel, etc)
- CBSK
- Beery VMI
- 303. Beery
- Bourdon
- Gezinstekeningen
- FRT
- Patte Noir
- 304. NPV-J
- UCL
- ABV-K
- ATL
- Stroop
- Bourdon-Vos
- 305. ZAT
- TAT-vioolpl.
- FRI
- NPV-J en/of andere vragenlijst
- projectie tests afhankelijk van leeftijd
- Columbus/pn/Mars
- 306. NPV-J

- PMT-K
- NDT
- AVL
- 307. Persoonlijkheidstests, geen combinatie met andere tests.
- 308. gedragsvragenlijsten
persoonlijkheidsonderzoeken
- 309. RAVEN SP..
WAIS
DAT '83
NDT
- 310. geheugenfuncties RAKIT
15 woordentest
Bourdon
Stroop
Persoonlijkheidsvragenlijsten
- 311. Raven
onderdelen SON
- 312. AVZ-R
SRZ-P
- 313. Bender Gestalt test
TVK
TAK
subtest uit andere intelligentie tests zoals VF en HL uit RAKIT.
Didactische toetsen.
- 314. SRZ-P
ZAT
ZALC
AVL
VSSK
- 315. PMT-K
NPV-J
FRT
CAT/Columbus
Stroop/SIT
- 316. Persoonlijkheidsvragenlijsten
CBCL
TRF
- 317. Rakit
Raven
- 318. Neuropsychologische testen:
Bourdon-Vos, Trailmaking, 15 woordentest, CFR, Beery, etc.
persoonlijkheidsonderzoek:
ZAT, vragenlijsten, tekeningen, interview, projectiemateriaal
tac KSTS
- 319. Reij 15 woordentest
Bourdon-Vos
NPV-J
SIT
Wisconsin
- 320. NPV-J
PMT-K
ZAT
CBCL/TRF/YSR
CD1
- 322. CBSK
NPV-J

- Bender/Beery
- SIT
- CBCL/TRF
- 324. SRZ(P)=vragenlijst
- ZALC
- Columbus
- TOM
- 325. BRUSEMT+Klepel
- DMT
- AVJ-leeskaarten
- CBSK
- NPV-J
- 326. STROOP kleur-woord test
- Beery VMI
- Bourdon-Vos
- Praxis dictee
- Brus leestest
- 327. SVL
- NPV-J
- 328. PMTK
- ZALC
- NPV-J
- ZBVK
- 329. Beer VMI
- 15 woordentest
- TVK
- Knox blokkentest
- Kaufman ABL
- 330. SON-R en SON-R 21/2-7
- LDT
- Brud
- Algemeen schoolvorderingen
- 331. concentratietests
- persoonlijkheidsonderzoek-vragenlijsten +projectiemateriaal
- 332. Rakit
- WPPSI
- NDT
- 335. NPV-J
- PMT-K
- SVL
- ATL
- BDTU-Dutch
- 336. zinnen aanvultest
- Bourdon-Vos test
- Stroop-test
- House-tree-person
- 337. SEO-schaal emotionele ontwikkeling
- CBCL
- NPV-J
- div. neuropsychologische tests
- AVL/AVZ-R
- 339. Bender/Beery
- Raven of onderdelen Son-R
- Bourdon-Vos
- 15 woordentest
- Columbus/CAT

- 340. SVL
CBSK
Brus
Bourdon-Vos
NPV-J
- 341. CBSK / NPV-J / PMT-K
Bordon-Vos / ZAT
Rakit (onderdelen) / LDT onderdelen
- 342. 15 woordentest
Bender-Zazzo
Hogrefe concentratietest
HTP (rekeningen)
SC (sentence completing)
- 343. VMI of Bender
CBSK
ZAT
Bourdon-Vos
Rakit
- 344. Beery
VADS
15-woordentest
persoonlijkheidsvragenlijsten
- 345. fig. V Rey
15 woordentest
BW
Stroop
Vragenlijsten persoonlijkheidsbeleving
- 346. CBCL/TRF
CBSK
SVL
PMTK
VAK/ ZAT/ Columbus
- 348. schoolvorderingen
geheugentest
competentiebeleving
onderdelen rakit (jongere kinderen)
persoonlijkheidstests
- 349. Bourdon-Vos
CBSK
ZAL-C
CBCL/ TRF
Tekeningen-HTP
- 350. VMI
AVL
VVGK
Rakit onderdelen
TOM test
- 351. Bourdon-Vos
PMT-K
TVK
Lees- en spellingsfouten
- 352. Didaktische tests
tests m.b.t. persoonlijkheidsonderzoek
- 353. FRT
ZALC
CBCK

- NPV-J
- CDI
- 354. RAKIT
- SON
- LDT
- 356. SVL
- Bourdon
- Didactisch onderzoek
- Beery
- FRT
- 357. Kaufman subtests
- Tea-ch
- Van Rey
- Wisconsin
- Zinaanvultest
- 358. ZAT
- FRT
- Columbus
- NPV-J
- Bender
- 359. CBCL
- CBSK
- DMT
- Pi-dictee
- Brus-Klepel
- 360. Categorie/letter
- Stroop woord test
- 15 woordentest
- Trailingtest
- Wisconsin Card Sorting Test
- 361. ZALC (zinnenaanvultijd Curium)
- Columbus/CAT
- HTP (huis,boom,menstekening)
- FRT (familierelatietest)
- CBSK (competentie)
- 362. Raven
- RAKIT
- SON
- 363. Bourdon-Vos
- Bender
- TOM-test
- Sociale interpretatietest
- HTP
- 364. CBCL/TRF/YSR
- Bourdon-Vos
- Beery
- Stroop

- NPV-J
365. PMT-K
NPV-J
CBS A
Bourdon / Stroop
ZALC/ZAT
366. Bourdon
Stroop
Tradmaling
NPV-J
FRT
367. Raven
RAKIT V + VB Wisc
368. Neurologisch
Persoonlijkheid
Didactisch
Studie& beroepskeuze
370. ZALC
NPV-J
CBSK/CBSA
ZLBVK
371. VMI (Beery)
HTP
ZAT
FRT
SVL
372. Bourdon-Vos
Rey complex, Fepsy Wisconsin
SON situaties/ stripverhalen
CBSK/CBSA
NVP-J/NPV
15 woordentest
373. ZAT
NPV-J
374. Organiciteits tests
Gezinstests
Persoonlijkheidstests
Psychiatrische tests
375. RAKIT
- 376 sociale redzaamheid temperamentschaal HTTP
- 377 Bourdon-Vos NPV-J ABV-K Columbus
- 378 Bourdon-Vos Persoonlijkheidsvragenlijsten Projectieve tests
- 379 CBSK/CBSA CBCL, TRF didactische toetsen 15-Woordentest Namen leren

380	ZALC	HTTP	SRZ	PVZ	AVZR
381					
382	Onderdelen vd SON 2.5-7	Woordenschat vd RAKIT			
383	VMI	TVPS	Vragenlijsten (NPVJ, DMSK)		
384					
	Persoonlijkheidstests als CBSK, SBSA, NPV-J	Gedragsvragenlijst (Achanbach, AVL, VISK)	Tekeningen (HTP)	Functietesten (Bender, Beery, Bourdon, Rey, 15-woorden)	Vertelplaten (CAT, Columbus, Caruso)
385	Son-R	Git	NVM	MMPI-A	NPV-J
386	Neuropsychologisch he testen	Persoonlijkheidsvragenlijsten	Tekeningen		
387	SIT	SRZ-P/SRZ	NPV-J	ZALC Didactisch materiaal	CBCL/YSR/TRF Persoonlijkheidsonderzoek
388					
389	DAT	GIVO			
			div. lees en spellingstesten/rekent est		
390	RAVEN	Bender Tests didactisch onderzoek	IBO	GIVO	Buis
391	RAKIT				
392					
	Leesvaardigheid, oa. Brus, DMT, Klepel	Spellingsvaardigheid oa. NTS	Rekenvaardigheid oa. TTR		
393	NPV-J	CBSK	ZAT	Beery FRT	RAVEN CAT
394	Bender visuomotoriek				
395					
396	SRZ	CBCL/TRF/YSR	NPV-J	PMTK 83	leesdiagnostische batterij
397	RAVEN				
398	Bourdon-Vos	Bender	PMT-K	HTP tekeningen	Dyslexie toetsen, rekentoetsen etc.
399	YSR	VAK	ZALC	ATL	Projectietesten
400	CBCL	CBSK/A	TRF	PMTK	NPV-J Tekeningen (HTTP, FIT)
401	Bourdon-Vos	CBS-K	ZAT	CAT/Columbus	
402					
403	Bourdon-Vos/FTK-K	Stroop	VAK	CBSK	NPV-J
404	RAVEN CPM/SPM				
405	CBSK	Columbus	Rosenzweig	VAK	ZAT
406					
407	15 WT	CFT Rey	15 Fig. test Rey	Fepsy	Beery
	Onderdelen uit de	Taaltesten (SV, TAK)	geheugentesten (bv. VADS)	didactische testen	Vragenlijsten
408	RAKIT	ABV-K	NPV-K	SAS	VAK
409	PMT		Vragenlijsten NPV-J, VAK, SASK		
410	Bourdon	Bender		Projectiemateriaal	
411	SON-R 5,5-17	SON-R 2,5-7 Tekening (Draw a family)			
412	Zinnenaanvultest	NPV-J	PMT-K SVL	YSR	ZAT
413	PMT-K	SON-R 5,5-17			
414	SON-R 2,5-7	ASEBA	NPV-J	PMT-K	ZAT
415	CBSK/CBSA	Bourdon-Vos	NPV-J	Columbus	Raven-coloured
416	FRT		Lees- en spellingstoetsen		
417	NPV-J	ZAT			

418				
419				
420 Beery (VMI) Bij 8 jaar een verkorte RAKIT	CBSK/CBCL	Bourdon	15-Woordentest	
421 Stroop	Beery-VMI	Bourdon-Vos	CBSK/CBSA	CBCL/TRF
422	Bourdon	Projectiemateriaal	SVL	CBCL
423				
424 SON-R 5,5-17	SON-R 2,5-7			
425 NPV-J	PMT-K	CBCL/TRF		
426				
427				
428				
429 PMT-K	ABV-K	NPV-J	ZAT	CBCL
430 RAVEN	NPV-J	ABV-K	ATZ	ZAT-TAT
431 Bourdon	RAVEN	ATL	UCL	PMT(K)
432 METOL	RAVEN			
433 CBSK	15 WT	REY	Bourdon	Columbus
				RAVEN
434 EMT	Klepel	AVI toetsen lees- en rekenvoorwaarden	PI dictee	CPM/SPM
435 WPPSI-R	Cito ordenen/taal			
436 Bourdon	15 Woordentest	Fig. van Rey		
437 ZAT	PMTK	NPV-J	Toux-test (?)	CBSA
438				
439				
Didactische- en functietests en leervoorwaarden				
			LDT; woordenschat en plaatjes aanwijzen	
Namen leren (RAKiT)	15 WT	Pers.h.vr.NPV-J, ZAT, YSR, Comp.bel.sch.	NPV-J	TRF
440 BIT	PMT-K	GIVO	CBSK	ZALC
441 SON-R	CBCL	TOM-test	Zinnen aanvullen	NPV-J
442 Beery	SIT	Columbus	Projectiemateriaal	STT
443 Bourdon-Vos	WISCONSIN	ZAT/ZALC	UCL	ZALC
444 ATL	MMPI-A	NPV-J		
	Deelman 15 WRD test/RAKIT namen leren/VADS	CBSK		
446 Cito LVS	TAK			
447 TVK				
ANT verschillende subtests	ISWT	REY	ZALC	Columbus
448 PMT-K	SVC	NPV-J	ZAT	
449 VISK	SRZ	SVL	Bourdon-Vos	CBCL
450				
451				
452 PMT-K	NPV-J	PI dictee	DMT/AVI/BNIS/KI epel	NTR
453 VMI	RAVEN			
454 Trait making Test	VMI-Beery	15 Woordentest	Wisconsin card sorting test	ANT
455 Bourdon-Vos	Stroop	Benton	15 Woordentest	Beery
456 ZAT	CBCL	NPV-J	ATL	SRZ-P
457 SIT	Columbus	ZAT/ZALC	Bourdon-Vos	Stroop
458 Beery	Stroop	CBSK/NPV-J	ZAT/ZALC	CAT/Columbus

459	Bender visual motor				
460	Gestalt test	Bourdon	15 Woordentest	Zinnenaanvultest	NPV-J
461	psychologisch onderzoek	persoonlijkheidsonderzoek			
462	persoonlijkheidstests	CBSK/CBCL/FRT etc.	BRUS/Klepel		
463	Bourdon-Vos	LTWT	Classificatietaak	REY	persoonlijkheidsvragenlijsten
464	Beery of Bender	ZAT/HTTP/FIT	SIT/TOMtest	CBCL/TRF	VAK/KBV/VISK/NPV-J
465	sociaal/emotioneel	Concentratie	Geheugen 15	Didactisch	
466	SVL/PMTK/CBSK	Bourdon-Vos	Woordentest	onderzoek	
467	15 WT	Bourdon-Vos	Benton Visual Retention test	TOM test	Verhaaltje
468					
469	Schoolvragenlijst	CBSK			
470	CBSK	ZAT	Rosenzweig	Columbus	VAK
471	persoonlijkheidstests				
472					
473	CBSK	NPV-J	SIT	Rosenzweig	ZAT
474	Trailmaking	ANT	persoonlijkheidsvragenlijsten	Projectiemateriaal	Wisconsin
475	RAVEN				
476	Bourdon-Vos	RAVEN	Stroop	CBSK	RAKIT
478	een enkele keer naast de	WAIS-III of naast de SON.			geheugenonderdelen
479	CBSK				
	CBCL / TRF/YSR				
	FRT				
	Sentence Completion				
480	15 woorden test				
	persoonlijkheidsvragenlijsten				
	ZAT				
	WPPSI i.v.m. bodemeffecten op WISC (mn vaak performaal)				
481	Raven				
	CBSK				
	Bender				
	Schoolvorderingsonderzoek				
482	TOM-test				
	Complexe Figuur van Rey				
	Beery				
	CBSK				
	SIT				
482	Deelman				
	Bourdon				
	RAKIT-onderdelen				
	Onderdelen SON-R				
485	onderdelen RAKIT				
	onderdelen L.D.T.				
486	TOM-test				
	Bourdon-Vos				
	Stroop				
	Delen uit de RAKIT				
	Beery				

- 487 ZAT
  - 15 woorden test
  - TOM-test
  - Stroop
  - Bourdon-Vos
- 488 RAKIT
  - LDT
  - NDT
  - Bender – 15 woordentest
- 489 SRZ (-P)
  - SIT
  - Dolderse schaal
  - House-tree-person
  - ZALC
- 490 MMPI
  - ZALC
  - NPV-J
  - BDHI-D
  - YSR
- 491 MMPI – A
  - ATL
  - BDHI-D
  - ZAT
- 492 FRT
  - Projectieplaten
  - ZALC
  - Persoonlijkheidsvragenlijsten
  - Gesprek
- 493 Bourdon
  - Stroop
  - Trail making test
  - NPV-J
  - UCL
- 494 concentratietests bv. Bourdon
  - geheugentests bv. 15-WT
  - persoonlijkheidsvragenlijsten
- 495 Bourdon-Vos
  - ZAT
  - DMT/EMT/Klepel
- 496 PMT-K
  - NPV-J
  - YSR (Achenbach)
  - SAS-K
  - ATL
- 497 Bourdon
  - Stroop
  - 15 WT
  - TO-test
  - Rivenmead
- 498 15 WT
  - gedeelten van de SON-R en de Kaufman ABC
  - Bourdon-Vos
  - Stroop
  - Benton Visual Retention Test

Vraag 19: Heeft u de discussie over de WISC-III gevolgd? Zo ja, wat is uw mening in deze discussie?

1. Ik ondervind geen problemen t.a.v. de normering bij de doelgroep waarmee ik werk. (SBO & VMBO-LWOO)
2. Het feit dat deze test tijdelijk uit de handel was genomen zegt voldoende.
5. Te tendentius, bijna hetze-achtig. Wel is duidelijk dat de WISC-III te haastig op de markt is gebracht.
6. Heel vervelend dat je een dure test aanschaft. Vervolgens niet kunt gebruiken en dan moet kijken of je eerder gedaan onderzoek nog wel klopt. Op zichzelf vind ik de discussie goed, alleen had die voor uitgave van de test moeten plaatsvinden.
7. Veel discussie over een dure nieuwe test. Eerst alles controleren en dan op de markt brengen. Graag wel snel want de WISC-Rn is erg verouderd qua plaatjes e.d.
8. Zeer slechte zaak dat er geen computerprogramma is. Nog steeds van mening dat ook de WISC-III een goede test is. Factoren verder uitwerken. Scoreformulier erg onhandig! Vragen bij subtesten woordkennis en begrijpen: zijn nogal eens vreemd gesteld, kritisch bekijken.
9. Het is erg kwalijk dat dit is gebeurd. Ik vertrouw er op dat de huidige normen betrouwbaar zijn.
11. Mijn mening is dat de scores niet heel erg afwijken.
12. Ik ben verbijsterd dat niemand op het idee gekomen is om de oude WISC opnieuw te normeren en valideren. Ik zou hebben verwacht dat de oude WISC in vergelijking met de WISC-III veel slechter uit de bus zou komen. Nu ging men er vanuit dat deze oude test nog goed zou zijn.
13. Ik vind het een blamage dat deze fouten gemaakt zijn.
16. Het gaat over wezenlijke zaken qua normering: daar het wel een intelligentiebepaling is, en voor de toekomst van een kind (mede) bepalend is qua school, werken en soms ook wonen.
17. Goed, het is als gebruiker belangrijk om te weten wat de waarde van een instrument, i.c. de WISC-III is.
18. Het lijkt op een academische strijd-discussie. In de praktijk blijkt dat totaalscores bijzonder laag uitvallen. Het lijkt of dan velen zwakbegaafd zijn.
19. Voor theoretici van belang, voor praktijk minder.
20. Interessant, hoewel ik me niet voldoende statistisch geschoold voel om aan de discussie actief deel te nemen.
21. Ik vind het zeer discutabel allemaal, ik bedoel het ontstaan van de discussie geeft te denken.
22. De nieuwe WISC-III is beter dan de oude WISC-R. Bovendien makkelijker in gebruik en scoring.
23. Zeer belangrijk. Wij hebben ook een tijdje hierdoor niet met de WISC-III gewerkt. Toen we de nieuwe normering hebben ontvangen zijn we weer begonnen met het afnemen van de WISC-III.
25. Op basis van observatiegegevens blijkt dit inderdaad (onderschatting). Daarnaast zorgen om geringe aantal kinderen normgroepen wanneer je LVG-ers test kun je je afvragen in hoeverre het IQ betrouwbaar is.
26. Deze hele discussie had voorkomen kunnen worden door van te voren de steekproefgegevens te laten controleren. Het beeld in het werkveld is nu ontstaan dat de hele WISC-III onbetrouwbaar is en niet gebruikt kan worden (m.i. onterecht). In mijn werk (6-12 jarigen) is de WISC-III prima te gebruiken omdat het probleem met de onderzoeksgroep n.v.l. In de leeftijdscategorie 13-16 aanwezig is.
27. Ik vind een degelijk normeringsonderzoek zeer belangrijk! Je trekt conclusies op basis van testresultaten, deze moeten kloppen. De WISC-III moet goed genormeerd zijn omdat er momenteel weinig alternatieven zijn.
29. Enigszins beschamend. WISC-III is m.i. te snel op de markt gebracht.

30. Met veel belangstelling heb ik de discussie gevolgd. Ik ben van mening dat de aanpassing i.v.m. de normering hierdoor werkelijkheid is geworden. Dit vind ik een zeer goed iets. Juist alert zijn bij het op de markt brengen van nieuwe testen is een groot goed. Hoe meer men daar op let hoe beter. Het niveau van de testen verbeterd daardoor, meen ik. Ik wacht met belangstelling de ontwikkelingen af.
31. Naar mijn mening waren de normen voor de 9-jarigen en 12-jarigen die ik onderzocht heb vergelijkbaar met de scores die II in het verleden behaalden op WPPSI of WISC-R. Geen grote verschillen opgemerkt. De scores kwamen ook overeen met de leerresultaten van de leerlingen (speciaal onderwijs).
32. Was met Cotan eens.
33. Logisch, gezien de populatie in Nederland en de verstrekkende gevolgen voor kinderen m.b.t. het vastgestelde IQ via een intelligentietest.
34. Ik vind het schandalig dat zo een belangrijke en (te) veel wegende test geïntroduceerd wordt als Cotan nog niet geoordeeld heeft terwijl drie fundamentele criteria onvoldoende waren.
35. Ik juich het streven toe dat er mensen zijn die nieuwe testen ontwikkelen. Maar de haast waar dit alles mee gepaard gaat werkt vaak omgekeerd evenredig met de kwaliteit! Men wil te snel scoren of winst maken waardoor er nog behoorlijk wat schoonheidsfouten voorkomen.
36. Noodzakelijk. De discussie heeft een blijvende schade opgeleverd aan de WISC-III als betrouwbaar instrument. Het instrument is niets mis mee maar wel de betrouwbaarheid van de individuele onderzoeksresultaten. Ben echter van mening dat we niet om de WISC-III heen kunnen a.g.v. het ontbreken van een alternatief.
38. Het is een goede discussie. Nogal beschamend dat hij gevoerd moet worden.
40. Als clinicus moet ik kunnen vertrouwen op de normen die een test levert, van mij wordt een uitspraak over een beslissing gevraagd. In dat opzicht is het goed dat er naar gekeken wordt. Soms vond ik de discussie ver gaan en leek het meer muggenziften.
41. Jammer, geeft veel onrust. Er is behoefte aan een goed alternatief voor de WISC-RN. Het is goed dat 'deskundigen' vinger aan de pols houden zodat er een goede test zal ontstaan. Dat is mijn hoop tenminste.
42. Er werd gesproken over mogelijke afwijkingen van 5 punten. Ik vind dat men steeds vooral dient te werken met betrouwbaarheidsintervallen en de uitslag dient te zien in de context van de overige testuitslagen, schoolresultaten en gezinssituatie. Dan zijn afwijkingen van 5 punten niet relevant. De WISC-RN items waren soms zo verouderd dat de betrouwbaarheid bij jongere kinderen ook niet meer goed kon zijn. Voor klinisch gebruik vond ik de discussie niet geheel relevant.
43. Met name de discussie in de psycholoog was ondoorzichtig en er waren zeer zeker belangenverstrengelingen.
44. Ik vind het terecht dat de discussie is gevoerd, gezien het belang van de WISC-III. Het is nu wel hoof tijd dat de discussie wordt afgerond.
45. Betrouwbaarheid is voor mij ook nog een vraag omdat ik merk dat er veel kinderen uitvallen op de subtest symbool vergelijken en substitutie. En de test meer geschikt lijkt voor hoogbegaafden een minder voor zwakbegaafde kinderen. Ik hoop de test ook in te kunnen blijven zetten voor deze beide groepen.
46. Ik ben van mening dat de commercie in dit geval Swets/Slarcourt niet zich moet bezighouden met het ontwikkelen van tests, of daar financieel bij betrokken moet zijn. Dit is een taak voor toegepast wetenschappelijk onderzoek.
47. Erg slordig dat deze discussie gevoerd moet worden. Het geeft de indruk dat de test te snel in de markt is geplaatst.
48. Het is kwalijk dat testmateriaal voor veel geld op de markt wordt gebracht met de vooringenomenheid dat de test goedgekeurd zal worden. Mensen voelen zich bekocht, de handleiding is summier in de betekenis van wat er gemeten wordt en hoe deze nieuwe informatie te interpreteren. Net zoals de oude WISC-R?
49. Geen. Ik hoop alleen dat het goed komt. Ook nu Swets de test weer in handen krijgt, want voor lagere school leerlingen klopt de test redelijk, maar boven de 12 jaar

- eigenlijk minder. Aangezien wij net startende zijn vind ik het wel vervelend dat we de WISC-III gekocht hebben. Was de discussie eerder ontstaan dan had ik de test niet aangeschaft.
50. treurig geheel, had meteen goed moeten zijn. Gelukkig ook Belgische beoordeling. Nog geen diskette voor scoring. Kwalijk!
  51. Deze discussie heeft betere normen opgeleverd; maar ook voor erg negatieve beeldvorming bij het publiek gezorgd. Aangezien de IQ-score maar 1 a 2 punten verschillen tussen oude en nieuwe normen, had deze onrust misschien beter vermeden kunnen worden door de discussie niet via de pers te voeren.
  52. Goed gezien de samenstelling van de normgroep. Na een nauwelijks bruikbare WAIS en WPPSI moest daar niet o.o. een onbetrouwbare WISC bij komen. Sterk dat COTAN en NDC toch onafhankelijk werken.
  53. Naar mijn mening is de discussie erg verkleurd door het feit dat de grootste tegenstander van de WISC-III een concurrent daarvan is, nl. de maker van de SON. Ik heb een dagcursus gevolgd bij mevr. A.M. Serlier en ben ervan overtuigd dat de WISC-III een uitstekend instrument is.
  54. Mijn ervaringen (25 jaar) zeggen mij dat de WISC-III een betrouwbaar beeld geeft van de intelligentie van een kind en zeker betrouwbaarder is dan die van de WISC-R op dit moment. Met vragen bij begrijpen en een telefoon die niet meer van deze tijd zijn.
  55. Terechte en belangrijke (vakinhoudelijke) discussie.
  56. Ik begrijp dat de Cotan beoordeling negatief was door het ontbreken van gegevens en niet door de gegevens zelf. Verder wachten wij dit af.
  57. Ik heb zelf vertrouwen in de WISC-III en zou hem graag gebruiken, maar ik werk in het onderwijs en van verwijzing naar diverse clusters en het vervolgonderwijs, wordt ie zonder goede COTAN-beoordeling niet geaccepteerd. Ik kan hem dus nog niet gebruiken.
  59. Er moet voortdurend kritische analyse zijn voor normering, betrouwbaarheid, validiteit van tests.
  60. Het stoort me bijzonder dat een test op de markt gebracht mag worden als deze nog niet is goedgekeurd. Met –beperkt budget- schafte ik achtereenvolgens de WPPSI-R, de NDT en de WISC-III aan met alle irritatie/gevolgen van dien.
  61. Te ver doorgevoerd. M.i. spreken uitgever en universiteiten een ..... rol in de discussie dan de kwestie waar het om gaat.
  62. M.n. andere leerlingen, 15 jr. e.o. geflatteerde resultaten. (60% van alle ned. lln (*nederlandse leerlingen*) komt niet aan in het laatste jaar van de opleiding waarin ze gestart zijn.)
  65. Lastig een oordeel te geven. Vervelend is dat door het ontbreken van een Cotan-beoordeling de WISC-III^{NL} niet gebruikt kan worden voor indicatiestelling t.b.v. het onderwijs.
  66. Ik ben afwachtend omdat ik zeker wil weten dat ik een goede test gebruik. Dus deze discussie vind ik zinnig. Ik wacht ook op de discussie of CD om per computer te kunnen uitwerken.
  68. Achteraf gezien had de WISC-III later op de markt gebracht moeten worden, op het moment dat de Cotan-beoordeling voldoende is. Nu gebruiken wij de WISC-III niet omdat hij niet geaccepteerd wordt bij verwijzingen in clusterscholen en aanvragen voor pgb/rugzakjes.
  69. Het schijnt dat LVG-kinderen met de WISC-III lager scoren. Dit heb ik zelf nog niet ervaren.
  71. Dat bij het interpreteren van de score niet te selectief gekeken moet worden. De marges/indeling beneden, bovengemiddeld moeten ruim/significant zijn. Ik twijfel dus aan de betrouwbaarheid van de scores vandaar ook dat ik zowel de oude als de nieuwe WISC gebruik.
  72. Gebakken lucht en strijd tussen hoogleraren en universiteiten.

73. Dat de test veel te vlug op de markt gebracht is, onder min of meer misleidende "reclame". Na de problemen rond de NOT en de WAIS was het verstandiger geweest eerst de Cotan-beoordeling af te wachten. Voor de toelatingen (PRO en LWOO) mogen we de WISC0III nog steeds niet gebruiken.
74. Wij hebben door de problemen met de normering lang gewacht met aanschaf en gebruik van de test. We zijn nu begonnen hem voorzichtig te gebruiken, dus alleen in situaties waarbij in het verleden de WISC-RN al was afgenomen. Tot nu toe zijn we gematigd positief. Echter, bij de hogere leeftijdsgroepen hebben we hem nog niet vaak gebruikt. We lijven voorzichtig tot de Cotan met de uiteindelijke beoordeling komt.
76. Het is niet goed & het schept veel onduidelijkheid als test voor een voldoende Cotan-beoordeling op de markt worden gebracht.
77. Omdat de commissie voor indicatiestelling SO de WISC-III nog niet als valide instrument accepteert kunnen wij hem ook nog niet gebruiken, helaas.
78. Het is belangrijk om als gebruiker goed op de hoogte te blijven. Inhoudelijk sta ik aan de zijlijn.
79. Ik heb de kritiek zeer serieus genomen en de WISC-III een tijd niet gebruikt. Pas na het 'groen' licht heb ik de test weer uit de kast gehaald.
80. Ik hecht aan de beoordeling van de Cotan. Mogelijk kan de WISC-III beoordeelt worden adhv normgroepen? Binnen neuropsychologie is de psychometrische kwaliteit erg zwak. Daarom is een stevige basis van belang. Ofwel een betrouwbare/valide intelligentietest.
81. commerciebelangen mogen bij dergelijke tests, tests waarbij van de criteria veel afhangt, niet de boventoon voeren.
82. WISC-III is minder geschikt voor minder begaafden
87. Geen reclame voor de WISC-III. Een niet-representatieve ijkingsgroep is een grove nalatigheid. Ik heb er zelf minder last van omdat ik vooral jongere kinderen zie.
88. Normen zijn inmiddels aangepast. Terechte kritiek groep Havo/VWO te groot in onderzoeksnormering.
90. Terecht.
92. Dat er veel nadruk wordt gelegd op statistisch cijfermateriaal en weinig op inhoudelijk (in materiaal) tekorten zoals: blokpatronen te simpel, af en toe slecht Nederlands in vraagstelling, (museums i.p.v. musea; met de auto met/op vakantie) Verder wordt de deskundigheid van de gebruiker onderschat.
93. Snap argumentatie en ben het hiermee eens. Nieuwe normen zullen niet tot sterk andere resultaten op individueel niveau leiden. Discussie is dus enigszins doel voorbijgeschoten (Overdreven!).
95. Het wekt verwarring. Liever had ik gehad dat de testuitgave beter voorbereid was. Wel goed dat er mensen/instituten zijn, die zich daarover buigen en uiteindelijk weer uitspraken doen. Het is extra werk: bij de nieuwe normen moesten scores weer herrekend worden.
96. Knullig dat de normering/referentiegroep te wensen overlaat. Het 'gereedschap' voor de psycholoog is nog steeds krakkemikkig anno 2004. Een slechte zaak.
98. Ik merkte in het gebruik dat leerlingen opvallend laag scoorden. Bij herzien normen geen probleem meer. Dus: blij met deze kritische geluiden en consequenties die dit heeft gehad.
99. Ik vond persoonlijk de WISC-RN makkelijker testen en met de uitslag kan ik ook meer. Ik denk wel dat de test voldoende valide is. Hij lijkt mij wel anders te scoren dan de WISC-RN
100. Ik heb geen mening gevormd, omdat het niet op mijn onderzoek van toepassing is. Ik werk alleen met ruwe scores.
101. Ik gebruik het COTAN oordeel altijd als maatgevend. Ik heb de WISC-III dan ook enig maanden opzij gelegd, en weer de oude versie gebruikt. Ik hoop dat de COTAN-commissie snel een (positief) rapport zal uitbrengen, omdat het materiaal van de III veel aantrekkelijker is.

102. Een nuttige discussie. Ik vraag me ook af of in de normgroepen ZMLK en MLK zijn vertegenwoordigd en in welke verhoudingen.
103. Goed dat hij is gevoerd. Voorlichting was goed te krijgen. Via NIP prima te woord gestaan. Ik verwacht ook dat deskundige mensen op dat punt erg kritisch zijn. Tenslotte gaat het om beoordelingen van kinderen!
104. Zelf krijg ik geen lage scores.
105. Prima, dat er kritisch wordt gekeken, maar dit veroorzaakt wel onrust voor de gebruiker. Goed onderzoeken en pas dan verkopen.
106. -Had voorkomen kunnen worden als de test later en met betere onderbouwing op de markt was gekomen.
-Wat eenzijdig vanuit de "SON-hoek" (welke financiële beloningen spelen?).
-Much to do about nothing, omdat tests in cijfers de laatste jaren veel als absolute waarheid en selectiediagnostiek worden gebruikt wordt de discussie opgeblazen.
108. Het gebruik van de test zou ik afraden tot de COTAN beoordeling op bovenstaande punten ten minste voldoende is. Jammer dat er geen eenduidigheid is. De RVC (ZH) staat hem niet toe. Op andere plaatsen wordt hij al lang gebruikt en is de WISC-R al afgeschaft.
111. Ik heb het maar ten dele gevolgd, maar ik vind het jammer dat men geen gebruik maakt van de meest geavanceerde test constructie methoden, zoals de schalten methode die Tellegen gebruikte bij het normeren van de SON tests!
112. Ik ben benieuwd naar het oordeel van de COTAN.
113. Dat het door de negatieve beoordeling van de COTAN lastig is om een keuze te maken tussen WISC-RN en WISC-III. Het blijft de vraag welke nu de voorkeur heeft.
114. Er is nog teveel onzekerheid en tegenstrijdige berichten over de WISC-III. Waardoor nu de COTAN beoordeling wordt afgewacht alvorens de WISC-III weer te gebruiken. Duurt te lang en voor ons in het basisonderwijs zie geen probleem met normering etc. van de WISC-III.
116. Ik gebruik alleen de WISC-III bij basisschool en daar gaat de discussie "niet " over, of in mindere mate, in ik interpreteer IQ niet als statisch gegeven en dan heb je minder last van betrouwbaarheid en validiteit. Normen moeten goed zijn, maar over die van de groep 6 – 12 jaar is minder discussie.
117. De aanpassing van de normen is nog onvoldoende, vooral voor de groepen in het lagere spectrum (MLK, praktijkonderwijs etc.).
Verschillen in profielen bij hoge percentages van geteste jongeren (zeer disharmonische profielen) wordt m.i. onvoldoende verklaard.
118. Ben zeer teleurgesteld over het feit dat de WISC-III nog niet voldoet aan de juiste eisen. In het veld bestaat zeer grote behoefte aan een "nieuwe WISC".
120. Ten opzichte van de WISC-RN is het een verbetering in de klinische praktijk om met de WISC-III te werken. WISC-III is voor neuropsychologischprofiel bruikbaar dan RAKIT en SON. Wel zorg over betrouwbaarheid en validiteit, maar niet meer dan i. v. t. de WISC-RN.
121. Het zou prettiger geweest zijn wanneer de WISC-III pas uitgebracht zou zijn op het moment dat alle verantwoordingen voorhanden zijn.
122. Van belang i.v.m gebruik van de test, er worden toch vergaande conclusies getrokken a.d.h.v. de WISC. Goed dat e.e.a. nader onderzocht wordt.
123. Jammer dat de discussie niet gevoerd kon worden voor de test op de markt werd gebracht. Goed dat er zoveel controle is. Ik hoop dat ik er op kan vertrouwen dat ik straks een goede en betrouwbare test gebruik.
124. Ik vind het lastig dat het gemiddelde IQ van 100 (voorheen) nu op 90 ligt. Dat gaat enorme problemen op de scholen geven. Ik denk ook dat de normgroep niet representatief is voor de Nederlandse doelgroep. Het grootste deel van de Nederlandse scholieren functioneert op VMBO niveau, dat stuk zou breder moeten.
125. Terecht dat men kritisch blijft over een intelligentietest. Juist gezien het feit dat er vaak "overtrokken" conclusies aan worden verbonden.
126. Het lijkt wel of elke keer wanneer er een nieuwe test op de markt komt een grote discussie ontstaat. Hetzelfde was namelijk het geval toen de WISC-RN uitgebracht

- werd. De discussie wordt erg scherp gevoerd, men kan volgens mij beter wachten totdat het technisch rapport uitkomt. Uit mijn eigen scriptieonderzoek bij 30 kinderen blijkt een zeer hoge correlatie tussen WISC-RN en WISC-III.
128. Volgens de discussie zou het om slechts enkele IQ punten verschil gaan, die het globale niveau niet echt beïnvloeden. Mijn indruk is dat voor LVG populatie de scores erg laag uitvallen, ondanks de in De Psycholoog voorgestelde aanpassing.
  129. Alleen op afstand gevolgd. Aangezien we veel onderzoek doen in kader van REC is de WISC-III nog niet toegestaan. Wij wachten nog een aantal proef afnamen nu op goedkeuring van de COTAN/REC.
  130. Het is goed dat e.e.a. kritisch wordt onderzocht en gevolgd. Desondanks is de test in de praktijk bruikbaar als met bovenstaand rekening wordt gehouden.
  131. Zorgelijk, dat COTAN beoordeling van een zo vaak gebruikte test onvoldoende op zulke essentiële punten is.
  132. Te vroeg op de markt gebracht, gaf daardoor onrust en creëerde onduidelijkheid over het gebruik.
  133. Goed dat er zorgvuldig en kritisch gekeken wordt naar de normering. Als gebruiker moet je uiteindelijk hier op kunnen vertrouwen.
  134. Ik vind het vreemd dat de test überhaupt op de markt is gebracht voordat deze een (voldoende) COTAN beoordeling heeft gehad. Ik heb de test twee maal gebruikt en gezien de lage scores en de onduidelijkheid wat de oorzaak daarvan is gebruik ik de WISC-III voorlopig niet meer.
  135. Peter Tellegen heeft wel een beetje gelijk (normen moeten beter, wat nu ook gebeurt is) maar de discussie is krankzinnig opgeklopt. Natuurlijk levert een IQ test geen exacte mening van iemands intelligentie, hoe mooi de test ook is. Heel jammer dat de uitgever zich moreel verplicht achtte de test tijdelijk uit de handel te moeten nemen. Verder gaan met de (onbetwist) gedateerde WISC-R normering lijkt veel onverantwoord. De geschiedenis herhaalt zich overigens wat; toen destijds de WISC-R op de markt kwam was het huis ook te klein.
  136. M.i. is de test te snel op de markt gebracht en had men meer tijd moeten nemen voor normeringonderzoek. De onrust die ontstond heeft er binnen onze instelling (een GGZ jeugd) toe geleid het gebruik van de WISC-III een jaar uit te stellen. In dat jaar moesten we dus nog werken met de ook niet meer echt betrouwbare WISC-RN.
  137. Aanscherpen normen en goede verdeling is wenselijk! WISC-RN is ook niet meer toereikend: scoort te positief (Kraijer-IQ punten!!) Dus: snel WISC-III verbeteren en eenduidigheid in materiaal.
  138. Helderheid t. a. v. normering is noodzakelijk. Te grote IQ verschillen met de WISC-R ondermijnen de geloofwaardigheid van het instrument in de praktijk.
  141. Terecht gevoerd i.v.m. het belang dat aan de uitkomsten wordt gehecht door o. m. plaatsingen commissies.
  142. Ik denk dat de normeringprocedure van oktober 2003 onvoldoende is om de test nu meer valide en meer betrouwbaar te beoordelen. Ben dan ook benieuwd zeer benieuwd naar het nieuwe oordeel van de COTAN.
  143. Ik wacht op het aanvullend technisch rapport om mening bij te stellen.
  144. Het is triest dat er eerst een zeer dure test op de markt is gebracht en dat gebruikers hem uiteindelijk niet verantwoord kunnen gebruiken. Daarna dan onder voorbehoud etc. Dit had niet mogen gebeuren. Er is blijkbaar een stap in het proces, nl de COTAN, overgeslagen. Dit lijkt me een strijd te worden.
  145. Veel onduidelijkheid waardoor wij acuut zijn gestopt met afname van de WISC-III en de 'oude' WISC-RN weer zijn gaan gebruiken. Wat wij ook nu nog doen!
  146. Goed dat aanvullend onderzoek is verricht. De discussie is nogal opgeklopt m.i.
  148. Wij gebruiken de WISC-III niet meer n.a.v. deze discussie. De WISC-R voldoet dan beter aan onze normen.
  149. Het is vervelend dat er nog discussie ontstaat nadat de test al is uitgegeven en in gebruik genomen. Het gaat voor mijn idee over zeer kleine verschillen in de normering.

- Maar er is veel ophef over gemaakt. Vooral de REC's accepteren de onderzoeken met WISC-III niet. Dat is lastig, je weet niet altijd van tevoren dat je met een verwijzing te maken krijgt.
- 150: Er zijn veel overeenkomsten tussen WAIS-III en WISC-III. In beide gevallen scoren de testen anders dan de oude versies, waar overigens niet zo zwaar aan getild zou moeten worden. Belangrijk is dat we in de toekomst de normen bijstellen voor de grote groep laag opgeleiden. Juist voor deze grote groep ontbreekt differentiatie.
- 151: Moeilijk te beoordelen
- 152: Vele vragen blijven bestaan, maar wat is het alternatief?
- 153: De nieuwe Wisc komt wat lager uit dan de oude, hier houd ik rekening mee. De waarde van IQ-cijfers wordt m.i. hier wat overtrokken.
- 154: Jammer dat Cotan goedkeuring zo lang op zich laat wachten. Afname test prettig.
- 157: Gebruiken maar je bewust zijn van de tekorten. Discussie is goed, maakt je scherper en levert daardoor een beter resultaat op.
- 158: Verbazingwekkend, dat een nieuwe versie van de WISC zo'n belabberde start maakt!
- 159: Ik vind het vervelend dat er zoveel onduidelijkheid bestaat en er discussie over is. Het maakt de situatie voor alle partijen erg onzeker.
- 161: Ik voel me te weinig deskundig om hier een mening over te kunnen geven. Ik vind het wel "heel erg" dat een zo dure test niet gebruikt mag/kan worden! CVI accepteert WISC-III niet. (Ik werk voor ZMOK).
- 162: Het is belangrijk dat de WISC-III zo snel mogelijk door de Cotan komt. Bij CVI is de WISC-III niet toegestaan. Ook kun je in de problemen komen wanneer ouders weten dat deze test niet goedgekeurd is (bij slechte resultaten) en je gebruikt hem toch.
- 163: Had niet mogen gebeuren, eerst Cotan beoordeling, dan pas op de markt brengen. Verder: storm in een glas water.
- 164: Niet voldoende om er een gefundeerde mening over te kunnen geven.
- 165: Ik deel de mening van P. Tellegen.
- 166: Het heeft er binnen onze instantie voor gezorgd dat we pas laat zijn gestart met het gebruik van de WISC-III.
- 168: Door de discussie en de onduidelijkheden is geen goede Cotan beoordeling beschikbaar. Hierdoor kon ik de nieuwe test niet gebruiken voor toelatingsonderzoeken.
- 169: Op dit moment gebruik ik de WISC-III, ondanks de kanttekeningen van de COTAN. De WISC-RN geeft naar mijn idee eveneens niet meer een goed beeld omdat de normen zo verouderd zijn. De discussie schept wel verwarring.
- 174: Ik heb de discussie slechts heel zijdelings gevolgd. In mijn vak (forensich psychodiagn.) ondervind ik wel veel problemen door de onduidelijkheden rondom WISC-III en de nieuwe WAIS. Ik heb de WISC-III wel aangeschaft maar kan hem niet gebruiken. De jongeren die ik test hebben veelal een verwaarlozingsachtergrond. Gebruik van WISC-R en WISC-III laat bij deze jongeren een forse discrepantie zien. Bij de WAIS is dit nog erger. De laatste keer had ik de GIT en de WAIS (nieuw) afgenomen en kreeg ik een verschil van 32 punten.
- 175: Voor zo'n kleine verschillen is er veel te veel drukte gemaakt.
- 177: Jammer dat dit moet gebeuren, ik weet niet of ik als ik het geweten had de WISC-III zo snel had aangeschaft. Als gebruikers-afnemers slecht geïnformeerd door uitgever. Ook over nalevering van nieuwe normen en CD-Rom. Spijtig, maar misschien komt er verbetering.
- 178: Goed dat deze gevoerd wordt, heeft gemaakt dat ik de scores wat voorzichtiger interpreteer en we in sommige gevallen (lage opleiding) bewust de WISC-RN hebben gebruikt. Net als in de periode voor het verschijnen van de herziene normen.
- 179: Ik gebruik de WISC-III toch, aangezien er geen andere "meer betrouwbare" test is. (GIVO gebruik ik ook, maar deze is erg visueel bijv. voor dyslectische leerlingen minder betrouwbaar). De WISC-R vind ik "ouderwets".
- 180: Het moet toch niet zo moeilijk zijn om een representatieve steekproef te creëren, laat ze dat eerst maar eens op orde hebben voordat ik weer met goed fatsoen de WISC-III

- durf te gebruiken. Ik gebruik toch wel (evenals de WAIS overigens) met de nodige twijfel en voorzichtigheid aangaande IQ-scores.
- 181: We hebben tijdelijk de WISC-RN weer gebruikt, tot de experts van het NDC met aanvullende gegevens kwamen. Wij vonden het jammer dat niet van de gelegenheid gebruik is gemaakt een normering te maken voor allochtone kinderen.
- 184: Ik heb de discussie niet helemaal gevolgd, maar als het percentage Havo-VWO leerlingen in de normgroep te hoog is zal dit bijgesteld moeten worden. Dat de scores op de WISC-III lager zijn dan op andere intelligentietests a.g.v. het Flynn-effect lijkt me echter weer logisch.
- 185: In vergelijking met de WPPSI scoren jonge kinderen vaak opvallend laag. Waar ligt dit aan: verouderde normgegevens WPPSI of onjuiste normering WISC-III? Ik heb meer problemen met een aantal test items (bijv. wie gebruikt er nog een telefoon met losse hoorn aan draad e.d.).
- 186: Het is erg jammer dat er een onvolledig instrument op de markt is gekomen!
- 187: Op de eerste plaats jammer dat dit zo lang moet duren. Ik vind de WISC-III zelf prima, en mijn indruk is dat de normering ook in orde is. Ik werk wel m.n. met basisschoolkinderen. Als je voorzichtig omgaat met de normen is hij goed te gebruiken. Beter dan de WISC-R die is zwaar verouderd en te belachelijk voor woorden om die nog af te nemen!
- 188: Ik heb niet zozeer een mening over de begripsvaliditeit en criteriumvaliditeit. Wel heb ik gezien de kritiek de nieuwe WISC een tijdlang niet gebruikt. Nu gebruik ik hem wel gezien de voordelen boven de oude WISC. De geteste kinderen komen m.i. lager uit qua IQ dan ik zou verwachten! De discrepantie tussen IQ-metingen tussen WISC-R en WISC-III is m.i. te groot.
- 189: Ik vind de WISC-RN op veel punten gedateerd. De WISC-III voldoet mij beter. Echter voor REC-verwijzingen ben ik genooddaakt om toch een WISC-RN af te nemen.
- 190: Binnen team is erover gesproken. Bij invoering van nieuwe testen ontstaat vaak veel discussie. De keuze WISC-III of de verouderde WISC-RN was snel gemaakt.
- 192: Wij vinden dat de WISC-III te scherp is afgesteld omdat er teveel wordt afgerekend op snelheid. Verbale tests lijken soepeler gerekend te worden. Hierdoor zien wij vaker een significant verschil tussen performale en verbale scores en komt het kind lager uit dan wat hij werkelijk kan. Bovendien staat IQ-100 niet meer gelijk aan het VMBO-T.
- 193: Goede inhoudelijke discussie. Helderheid hierover is zeer belangrijk.
- 195: Geen mening t.a.v. discussie. Jammer dat de WISC-III nog niet positief beoordeeld is door de COTAN waardoor hij nog niet erkend wordt bij het CVI.
- 196: Uitstekend dat deze discussie wordt gevoerd. Leidt tot verbeteringen. Het is niet meer dan normaal om zo te beginnen met een intelligentietest met veel pretenties.
- 197: Ik wacht het oordeel af. Storend dat na het op de markt brengen deze situatie ontstond. Vooraf had niet zoveel onrust veroorzaakt!
- 198: Erg verwarrend en vervelend temeer daar wij de WISC-III aanschaffen en het ding niet konden gebruiken i.v.m. indicatiestelling. Erg onzorgvuldig naar de klanten toe!
201. Verstandelijk gehandicapten zijn ondervetegenwoordigd
202. Het is goed dat de normen kritisch bekeken worden. Goede normen zijn essentieel voor een test als de WISC-III. Achteraf blijkt dat er praktisch geen noemenswaardige verschillen waren tussen "ouwe" en "nieuwe" normen. Belangrijk is te kijken naar de betrouwbaarheidsinterval en niet alleen naar het IQ getal. Het lijkt ons niet juist het IQ getal als selectiecriterium te gebruiken
203. Discussie is nuttig (waar rook is, is vuur). Wel teveel het uitgangspunt dat WISC-RN het betrouwbare ijkpunt is in dit geheel (heb ik mijn twijfels bij). Ervaring tot nu toe is dat de WISC-III inderdaad wat lager scoort, dit is echter een zuiver subjectief oordeel.
205. Het leidt tot veel onzekerheid binnen het instituut. Ik ben van mening dat de WISC-R op dit moment geen voldoende betrouwbaar beeld geeft, het is een keuze die je als instituut maakt om toch de WISC-III te gebruiken. De discussie gaat vooral over normgroepen in leeftijd boven de 12 jaar. Hier hebben wij sporadisch mee te maken.
206. Ik had wel de indruk dat de WISC-III lager scoorde dan de WISC-R.
207. Wel wat van meegekregen, maar niet intensief gevolgd.

208. Het lijkt erop dat de WISC-III te snel op de markt is gekomen. Jammer dat de geconstateerde manco's nu achteraf moeten worden "hersteld." De vele errata in de handleiding maken er deze ook niet gebruiksvriendelijker op. Hopelijk komt de COTAN snel met het eindoordeel.
209. Binnen onze instelling hebben we besloten om de WISC-III te gaan gebruiken als de COTAN beoordeling voldoende is.
210. Ik werk uitsluitend sinds oktober 2003 met kinderen tot en met 12 jaar, dus het moet geen probleem opleveren. Toen de discussie hevig was heb ik de WISC-III wel een poos in de kast laten staan. Helemaal omdat ik toen ook oudere kinderen onderzocht.
211. Schokkend dat er niet eerst een langere "proef"periode is geweest om de normering te toetsen. Ronduit slecht dat de software nog steeds niet beschikbaar is. Beter iets later introduceren en goed, dan vroeg terwijl het rammelt aan alle kanten. Ronduit belachelijk om collega's een test aan te laten schaffen die vervolgens een jaar in de kast moet blijven staan. Je zou meer mogen verwachten van mensen op dit niveau.
212. IQ verdeling gerelateerd aan schoolkeuze is mijns inziens niet reëel. IQ_schoolkeuze te optimistisch.
213. Ik vrees dat mijn mening niet zozeer ter zake doet, in die zin dat voor indicatiestelling etc. de WISC-III al niet geaccepteerd wordt. Voor overige hulpvragen hebben wij veiligheidshalve de WISC-R afgenomen of andere intelligentietests.
215. Zie de meest recente COTAN beoordeling. Daarom staat de test WISC-III helaas hoog onder de kapstok. Zeer slecht voor "het beeld".
217. Als praktiserend orthopedagoog vind ik het bijzonder storend wanneer testen op de markt worden gebracht die niet goed genormeerd zijn. Het grote publiek is al sceptisch over IQ uitslagen en ik vind dat deze uitslag uitermate betrouwbaar moet zijn. Bovenstaande is de reden waarom ik de WISC-III nog niet gebruik, jammer! Ik hoop dat dit op korte termijn verholpen gaat worden.
219. WISC-R is volgens ons gedateerd. Bijvoorbeeld puzzel telefoon, en daardoor minder betrouwbaar.
220. Mening?? Onduidelijkheid over normering heeft me ervan weerhouden om de test te gebruiken. Daarnaast is hij bij aantal instanties nog niet geaccordeerd als valide testinstrument.
221. Zinvol, maar uiteindelijk bleek een en ander naar mijn mening wel mee te vallen. Goed om kritisch te blijven.
222. Er zit een kern van waarheid in. Het is goed om hierin kritisch te zijn en naar volledigheid te streven.
223. Naar mijn gevoel worden de problemen wat overtrokken en doet de discussie geen goed. Wel veroorzaakt het ook dat gebruikers weer eens kritisch kijken naar de interpretaties en formuleringen.
224. Zijn hem gelijk gaan gebruiken omdat hij meer up to date is en de cliënt daardoor een eerlijker kans geeft. Voldoet goed in sterkte/zwakte analyse.
225. Wel een beetje gevolgd. Niet echt een mening over gevormd. We hebben de discussie afgewacht. Intelligentieonderzoek is maar een zeer beperkt onderdeel van psychologisch onderzoek voor ons.
228. Wat ik bemerk is dat er wel verschil soms is tussen IQ bij WISC-R en WISC-III.
229. Het is goed dat een belangrijke test niet zomaar klakkeloos ingevoerd kan worden.
230. Mijn mening is dat de WISC-III meer betrouwbaar is dan de in mijn ogen sterk verouderde WISC-R. De puzzel van de telefoon levert veel stof tot discussie op. De inleidingen zijn te lang waardoor sommige kinderen minder gemotiveerd raken. Bij de WISC-III is dit echter beter. NB. Ik werk wel in de psychiatrie, dit is wel een speciale doelgroep. Daarnaast in een eigen praktijk en daar geldt dit niet zozeer.
232. De normen zijn volgens de COTAN nog niet in orde. Door de aard van mijn werkzaamheden heeft het geen nut om daarover zelf hard na te denken.
234. In de klinische praktijk is het niet van wezenlijk belang. Ik vond de discussie erg overdreven.
235. Ik vind het zeer belangrijk dat de populatie waarop normen gebaseerd zijn in de juiste verhouding is. In mijn werkpraktijk had ik echter weinig te maken met die

- leeftijdsgroep; om duidelijk te zijn ten opzichte van de ouders heb ik de test niet gebruikt.
236. Nuttig. Enige tijd gestopt met de afname, na nieuwe normering weer in gebruik.
237. Wanneer je in de klinische praktijk werkt is het moeilijk zelf goed de betrouwbaarheid en validiteit te beoordelen. Een dergelijke discussie schept vooral onzekerheid en verwarring en is funest voor ons vak (publiciteit in de media). Omdat de WISC-R ook geen goed alternatief meer is, toch WISC-III aangehouden, met veel mitsen en maren.
238. Ik vind het prettig om de intelligentie echt kritisch te meten. De voorgaande jaren devalueerden mijn uitspraken als gevolg van de WISC-R behoorlijk en was er geen goed alternatief voor handen. Ook de RAKIT gaf een geflatteerd beeld.
239. De discussie heeft geleid tot kritische opstelling. Voor mij is IQ score een middel, niet een doel op zich, observaties tijdens testafname zijn ook belangrijk.
240. Via brieven van het NIP. De test had eerst goed genormeerd moeten worden.
242. Terecht dat kritisch wordt gekeken, er hangt tegenwoordig zoveel af van het IQ cijfer (helaas!). Ik denk dat de WISC-III voor de populatie waar ik mee werk goed te doen is en representatief is. NB. Ik moet vooral erg wennen aan de handleiding, ik vind het niet overzichtelijk in dit kleine formaat.
244. Had eerder gevoerd moeten worden. Nu nog geen duidelijkheid, ondanks herziene normering. Wanneer komt de COTAN beoordeling? Wanneer komt het computerprogramma?
246. Belangrijk dat mensen buiten de ontwikkelaars zich ook uitspreken over de kwaliteit van en dergelijke belangrijke test.
247. De WISC-R en de WISC-III zijn allebei niet betrouwbaar om daar alleen op af te gaan in de interpretatie van de testgegevens. Altijd verder kijken met de "klinische blik" of de gegevens wel kloppen met de algemene indrukken. Ook de WISC-R onderschat de intelligentie. Ik ken veel kinderen die op de WISC-R 100-105 behaalden en nu Atheneum doen!!
249. In vergelijking met de WISC-R vind ik deze test beter betrouwbaar. De eerste is namelijk al 20 jaar oud en bepaalde onderdelen zijn duidelijk gedateerd. Dat maakt de WISC-R niet meer zo betrouwbaar. Ik neem de uitslagen altijd met een marge en zeg dit ook tegen de cliënten.
251. Ik vind het prima dat hier zorgvuldig naar gekeken wordt. Zelf heb ik de ervaring dat de scores op de WISC-III goed overeenkomen met eerder intelligentie-onderzoeken of bijv. logopedische onderzoeken of de inschattingen van de lerkracht gezien de didactische resultaten.
252. Onbegrijpelijk dat een zo grote groep professionals dagelijks moet werken met een verouderde test, omdat de nieuwe versie ondeugdelijk is. Het monopolie van Swets was hinderlijk, maar de vroegtijdige lancering van de WISC-III (en NDT) vind ik minstens net zo hinderlijk en tegenover leerlingen en ouders niet uit te leggen zonder schaamrood op de kaken.
253. Ik vond het met name belangrijk dat er een goede test afgeleverd moest worden, met alle adequate toters en bellen. Ik werk in mijn eigen particuliere praktijk en heb flink geïnvesteerd in oa de WISC en verwacht daar ook wat van.
254. Enerzijds logisch dat de WISC-III enige tijd geleden uit de markt is gehaald ivm onvolledige/zwakke normering. Anderzijds is de WISC-R naar mijn mening zo achterhaald/ouderwets, die mag eigenlijk ook niet meer worden gebruikt.
255. Goed dat men kritisch is, maar de vraag daarbij is ook hoe betrouwbaar etc. de oude WISC-RN nog is. (Plaatjes waren sterk verouderd)
257. Ik heb zelf nog nauwelijks ervaring opgedaan met de WISC-III. Ik acht de Cotan hoog en zal zeker het uiteindelijke rapport lezen en dat bepaald mede of de WISC-III ook weer mijn standaard onderzoeksmiddel zal worden.
258. NIP/NDC maakt in deze een klungelige indruk, ook in de reactie op het commentaar op de WISC-III. Blijvende onduidelijkheid is fnuikend voor een juiste diagnose en indicatiestelling, hetgeen nog altijd onder voorbehoud moet gebeuren.

259. Voor de leeftijdsgroep 6-12 maar maakt het niet veel uit. De kinderen die ik getest heb vielen niet in de groep waarover de discussie ging. De discussie zelf vind ik zeer waardevol. Het vertrouwen in de test wordt daardoor groter.
260. Er zijn weinig alternatieven voor de WISC-III. Ook de WISC-RN is eigenlijk niet goed meer te gebruiken ivm overschatten en verouderd materiaal.
261. Nuttig dat er kritisch gekeken wordt. Wij hebben wel met 13 jaar en hoger gewacht tot de nieuwe normen er waren. We gebruiken de WISC-III bijna altijd.
262. Als een test op de markt is verschenen neem ik aan dat die test OK is. Voor onze doelgroep vind ik het van groot belang dat een test aan alle eisen voldoet. Met het oog op de adviezen nav de testuitslagen. Het is veeleer dat een test niet volledig aan de verwachtingen voldoet.
264. Lijkt prestigewedstrijd.
265. Kritiek op de representativiteit vind ik terecht. Slechte zaak dat dit mogelijk is, heeft veel negatieve publiciteit gegeven. Ik hoop op snel meer duidelijkheid in het oordeel.
266. De handelwijze bij de invoering heeft grote schade toegebracht aan het vertrouwen dat gesteld kan worden in de waarde van intelligentieonderzoek. Zeker als dat te zien wordt in het licht van steeds strakker worden toelatingscriteria zoals het VMBO. Als clinicus vind ik dit stuitend.
267. Deze discussie zorgt voor onduidelijkheid in het werkveld; wel/niet overstappen naar de 'nieuwe' WISC-III of eerst de verder informatie afwachten alvorens de overstap te maken.
268. Nieuwe aanvullende normen nodig, maar een lager IQ bij nieuwe intelligentietest is logisch en acceptabel. Kinderen veranderen/ontwikkelen door de tijd, dus IQ's ook.
269. De gevreesde afwijking is slechts enkele punten bij bepaalde groepen. Die groepen heb ik niet, en ik heb liever een afwijking van 1 of 2, dan van 10 (met de WISC-R).
270. Mensen moeten meer bewust worden van de waarde van testen. Het is een statistische maat en geen waarheid thermometer. Als je weet wat je meet is elke info betrouwbaar. Kijk liever vooruit en meer dat wamenwerken (dus samen aanvullen) pas verbetering oplevert.
271. Dat de test op een aantal punten, met name voor mijn doelgroep, zwak is ontwikkeld. Ik vind 't vooral erg teleurstellend. De verhouding prijs-kwaliteit is bijzonder uit zijn verband. De diskette is nog niet geleverd. De verantwoordelijkheid voor de fouten wordt wel genomen, maar wordt toch snel bij de psycholoog gelegd, die de test afneemt.
273. Het is een erg theoretische discussie. Jammer dat de WISC-III nog niet gebruikt kan worden anders zou de WISC-R niet meer gebruikt worden.
275. Altijd zinvol om kritisch te kijken naar tests waar tegenwoordig (in het onderwijs) zoveel van afhangt qua indicatie en formatie/financiën.
276. Op zich goed dat er kritisch naar gekeken wordt. Mijn oordeel is wel dat de test te vroeg is uitgegeven. Discussie had voorkomen kunnen worden.
277. Goed dat deze gehouden is soms wat te gechargeerd.
278. Een cliënt uit de leeftijdsgroep 13 t/m 16 jaar scoorde erg laag op de test. Dit verbaasde ons zeer. Het is dan erg vervelend dat je niet weet of dit aan de normen ligt of dat de uitslag "klopt".
279. Vervelend, ben een clinicus. Geen tijd voor dit soort onzin! Geeft veel onrust ook en met name bij ouders in voor hen vaak al onrustige periodes! Je zou van zo'n gerenommeerd instrument verwachten dat het onderzoek goed is uitgevoerd.
280. Het gaat om geringe verschillen, maar de normering dient natuurlijk goed te zijn.
281. Een zo veel gebruikte en belangrijke test te vroeg op de markt brengen met onvolledige gegevens, heeft het vakgebied (en mogelijk cliënten) geschaad. Kwalijke zaak.
282. Dat het een risico is de WISC III te gebruiken indien bovenstaande niet goed in orde is. Het is belangrijk dat er geen sprake is van onderschatting. Er wordt toch veel waarde gehecht aan de uitslag.

283. Ik vind het prima dat er zo zorgvuldig wordt omgegaan met een nieuwe test. Ik stoer me er echter wel aan dat ik b.v. voor een Cv1 een oude WISC_R moet gebruiken (met verouderd materiaal, flatterende normen) alsof de WISC_R nog aan de huidige normen voldoet!
284. Ben benieuwd naar de COTAN beoordeling.
285. We balen van alle problemen die met de WISC-III bestaan. Ook veel gedoe + vragen van ouders. Goed dat de discussie plaats vindt.
289. Ik vind het vreemd dat de WISC-III werd uitgegeven voordat de normering was goedgekeurd. Nu is het wachten op de COTAN beoordeling. Nu wordt de WISC-III volop gebruikt. Wat als de COTAN beoordeling onvoldoende is?
290. Ik denk dat er individuele belangen een rol spelen in deze discussie.
291. Het is goed dat er kritisch wordt gekeken.
292. Noodzakelijke discussie normering kan niet zorgvuldig genoeg tot stand komen. Ik gebruik de test met terughoudendheid, tot COTAN rapport verschijnt. Kwalijk dat de test uitgegeven is voordat normen goed zijn!
293. Het maakt gebruik van de WISC onaantrekkelijk. Waar moet je nu op afgaan?
294. Dat het probleem zo snel mogelijk moet worden opgelost.
295. Pas de WISC-III gebruiken als COTAN normering, betrouwbaarheid, begripsvaliditeit als voldoende beoordeelt en de handleiding herzien/aangevuld is.
298. De test is te snel op de markt gebracht – had veel problemen voorkomen. De WISC-III hebben we in 2003 nauwelijks gebruikt om reden dat normering niet goed was verdeeld.
299. Aangezien ik werk met leeftijd 6 t/m 12 jaar heb ik geen 'last' gehad van de normering voor 13 – 16 jaar.
300. Voorlopig heb ik voldoende vertrouwen in de betrouwbaarheid en validiteit om de test vaak te gebruiken. Ik heb er zelf te weinig verstand van om hier een deskundig oordeel over te kunnen vormen, dus ik wacht met spanning het technisch rapport en het COTAN oordeel af. Wat mij tot nu toe wel opvalt, is dat er behoorlijke verschillen in de scores op de WISC-R en WISC-III kunnen optreden, dus ik ken nog wel enig wantrouwen t.a.v. de normen.
302. Te snel over bezwaren heen gestapt.
303. Uit het hernieuwde COTAN onderzoek zal moeten blijken of de normen representatief zijn. Juist in onze doelgroep komen vaak kinderen voor die lager scoren dan HAVO/VWO. Daarom dienen de normen wel bijgesteld te worden.
304. Test blijft altijd een schattingsinstrument.
305. Ik heb weliswaar de discussie gevolgd. Maar de zaak niet specifiek technisch onderzocht. Vooral omdat de oudere leeftijdscategorie ter discussie stond. Ik gebruik de test voor kinderen t/m 12 jaar en in die leeftijdscategorie voldoet de test wel.
306. Heel belangrijk. Denk dat het goed is dat er zo kritisch wordt gekeken.
307. WISC was duidelijk aan vernieuwing toe. Nader onderzoek is prima. Liever recente test gebruiken dan oud materiaal gebruiken, waar de leerlingen geen weg mee weten (te zien bij allochtone kinderen).
308. Normen in de praktijk lijken vrij goed. Als verkregen gegevens WISC-III vergelijk met andere gegevens v. h. kind lijken deze overeen te komen.
309. Onderschatten niveau oudere leerlingen t.o.v. WISC-R.
310. Onduidelijkheid.
311. Wij onderkennen dat de concentratie factor ook in de WISC-III bepaald moet kunnen worden dat missen we nu in het werk met onze LVG doelgroep.
313. Enerzijds staat voorop dat een intelligentie test aan bepaalde criteria moet voldoen, zoals in de COTAN beoordeling naar voren komt. Anderzijds is het jammer voor het klinisch gebruik dat wij al anderhalf jaar in onzekerheid zijn welke test te gebruiken en aangewezen zijn op de WISC-R die waarschijnlijk een te hoge IQ score oplevert van 7-9 punten.
314. Zwaar overdreven.
315. Jammer, doet ons als beroepsgroep geen goed. Jammer is een te vriendelijk woord, ik vind het eigenlijk behoorlijk gênant.

316. Moeite met het feit dat een nieuwe test aangeschaft is die niet gebruikt kan worden. De discussie hierover vindt plaats zonder dat je erin betrokken wordt. Dus: boos en teleurgesteld over dit in feite ondeugdelijke product.
317. Zinvol. Ik ervaar ook grote verschillen in de resultaten van de WISC-RN en de WISC-III.
318. Ik vond het goed dat de normen in de loop van 2003 zijn aangepast/bijgesteld. Voor de laag functionerende kinderen is er nog een hiaat. Anderzijds vond ik de discussie "voor de praktijk" niet altijd zinvol. Ik hanteer de betrouwbaarheidsgrenzen (en niet alleen de cijfers) en de discussie ging soms over verschillen van 3 IQ punten (klinisch vast niet relevant). Daarbij vind ik de "oude" WISC helemaal sterk verouderd en onbetrouwbaar inmiddels qua normering. Dus heb ik toch gekozen voor de WISC-III. Al met al vind ik het wel onzorgvuldig dat zo'n belangrijke test als de WISC op de markt komt, met "onvoldoende" normen. Het maakt een slordige onnauwkeurige indruk en geeft veel discussie.
319. Ik vind het belangrijk dat de COTAN een goed oordeel geeft.
320. De normen moeten gemaakt zijn n.a.v. een representatieve steekproef uit de samenleving. Dus aanpassing is goed. Naar mijn idee moet er echter niet "blind gevaren" worden op een IQ van een kind, zeker in een klinische setting moet het deel van je onderzoek en klinische blik uitmaken.
322. Onduidelijk. Weinig inhoudelijk. Alleen maar gericht op normen groep 13 t/m 16. Belang van vervanging oude WISC en betrouwbaarheid oude WISC onderbelicht.
324. Bij elke nieuwe test ontstaan dergelijke discussies. Het is goed om kritisch naar een nieuwe test te kijken, maar men moet de oude test (de WISC-R in dit geval) niet overschatten want deze normen zijn echt te oud. De Cotan dient z.s.m. een uitspraak te doen.
325. Enigszins gevolgd. Wij wachten (in goed vertrouwen!) nu op de uiteindelijke beoordeling van de Cotan.
326. Het weerhoudt ons er van de test te gebruiken.
327. Ik werk m.n. binnen de school voor praktijkonderwijs en test jaarlijks zo'n 50 leerlingen van groep 7/8 basis (speciaal) onderwijs. Ook voor deze groep is een zuivere normering van groot belang. Ik gebruik zelf de WISC-III nog niet omdat de RVC deze test niet accepteert (cotan) In het veld blijkt echter al wel dat er binnen de LVG groep grote verschuivingen kunnen optreden in de diagnose m.b.t. het intelligentieniveau gemeten met de WISC-III. De WISC-III meet blijkbaar zoveel strenger dat leerlingen die eerder niet als LVG waren ingeschat, op grond van de test wél in het gebied van de LVG vallen. Natuurlijk spelen meerdere factoren hierin mee, maar ik vind het persoonlijk heel goed dat er kritisch wordt meegedacht en dat de normering aangepast wordt/is.
329. Ik ben het eens met een zeer kritische benadering van een test die intelligentie pretendeert te meten. Echter, toen ik ontdekte dat de hele discussie feitelijk over een paar punten per een paar subgroepen handelde, vond ik de kritiek overdreven en de hele media-hetze schadelijk voor de test en de diagnostiek als geheel.
330. Goed dat er kritisch gekeken wordt naar een nieuwe test, gehel leek wat overtrokken te zijn.
331. Een pré is dat hrt NDC de kritiek ter harte heeft genomen (in tegenstelling tot Swets bij WAIS-III) + nieuwe normen heeft uitgebracht. Maar dan nog geen goede normering 'normgroepen" dus geen echte verbetering. Ik vind het ongelooflijk dat een IQ-test zo slecht genormeerd is (mn voor de hogere leeftijden) Ik denk er steeds vaker over om SON te gebruiken of GIT.
335. Bij gebrek aan een betere intelligentietest gebruiken wij de WISC-III. Dit is dus een negatieve keus.
336. Het oordeel van de cotan wordt in mijn situatie als bindend gezien.
339. Ik ben blij dat er een nieuwe Wisc is. Afname korter en plezieriger. Dat er t.a.v. normering, betrouwbaarheid en validering onvoldoendes worden gegeven door de Cotan valt zeer te betreuren. Son-R en WISC-III resultaten komen goed overeen (in die enkele gevallen waar beide geheel/deels werden afgenomen).

341. Twijfelachtig De mening van prof. Hofstee in de NRC was mij zeer welkom.
342. De kritiek is o.i. terecht geweest.
343. Aangezien ik niet in de gelegenheid ben een grondige studie te verrichten naar gegevens omtrent betrouwbaarheid, normering etc. Ben ik van mening dat een test pas op de markt gebracht moet worden ná (positieve) beoordeling door de Cotan.
344. We balen het meest van het op de markt brengen van een test voordat de normen, Cotanwaardering en computerprogramma er zijn. Heel verwarrend! Het heeft ook invloed op de beeldvorming m.b.t. de kwaliteit van de test, evenals uitgever.
345. Terechte discussie. Er blijven te veel vragen omtrent de normering. Er is echter geen alternatief.
346. Wij hebben als SBD 15 WISC-III's aangeschaft, maar gezien de gegevens van de Cotan hebben we ze na 3 maanden weer in de kast gezet en hebben de WISC-R weer gepakt. Erg dom dat een dergelijk groot project kwalitatief zo beroerd is aangepakt, met zeer veel gedupeerden. Ga a.u.b. zo snel mogelijk de WISC-4 goed normeren en vertalen. Want voor deze WISC-3 ooit klaar komt heeft de WISC-4 ons al weer ingehaald. Dit duurt allemaal veel te lang!
348. (Normen okt'03 zijn beter)
Voor een deel met discussie eens dat er te weinig lagere intelligentie groepen tussen zitten in normgroepen. Maar de normen van okt'03 kloppen wel vrij aardig. Het feit dat de test in het algemeen enkele punten lager uitkomt is geen gevaar. (verschil WISC-WISC-RN was groter).
349. Met name de beoordeling door Cotan van normen en betrouwbaarheid als onvoldoende baart zorgen, daarnaast ook validiteit. Een grondige analyse van onderzoeksresultaten ontbreekt nog. Belangrijk dat kritisch wordt gekeken naar een onderzoeksinstrument dat zo veelvuldig wordt gebruikt. M.n. representativiteit, betrouwbaarheid dienen goed te zijn.
350. -Intelligentie is een problematisch begrip
-De WISC-R was hard aan een update toe, incl. De normering
-De WISC is een klinisch zeer informatieve test.
-De WISC-III was helaas onzorgvuldig ontwikkeld maar de normering leek mij beter (want actueler) dan die van de WISC-R.
-De discussie leek beïnvloed door gebrek aan realiteitszin en grote ego's.
353. Terecht dat hier kritisch naar wordt gekeken. Wat ik helaas jammer vind is dat men daardoor binnen het vakgebied gekozen heeft voor het gebruik van de WISC-RN, welke normen inmiddels net zo onbetrouwbaar zijn. Wij hebben daarom gekozen toch met de WISC-III te werken, omdat we hier uiteindelijk toch meer verder willen.
354. Onbeslist.
355. Soms "gekissebis" en regelmatig interessant en soms voor mij nieuwe kennis.
356. Ik vind het zeer slecht dat er een test door het NIP op de markt wordt gebruikt die je eigenlijk nog steeds niet kunt gebruiken!
357. Ben het er mee eens. Normen moeten kloppen maar logisch dat er verschil is met WISC-RN. Wij missen in de handleiding normen voor vergelijken van (Kaufman) factoren. Met oude WISC kan meer!
358. Omdat wij nauwelijks meer kinderen testen, heb ik deze discussie niet goed gevolgd.
359. Te strikt, veel onderzoekers maakte bij de WISC-R geen gebruik van het Flynneffect, beeld was te rooskleurig waardoor huidige WISC nog strenger werd gevonden in de beoordeling.
360. Voor een dure test die zoveel wordt gebruikt, erg jammer dat de normen niet beter zijn.
In de praktijk wel goed bruikbaar zolang je niet veel hangt aan het absolute IQ.
361. Enigszins zorgelijk hoe kan een test van zo'n belang twijfelachtig zijn genormeerd dat is toch het belangrijkste van een IQ-test, anders betekent je resultaat niets.
362. Vaag m.b.t. besluit verantwoord gebruik of niet. Commissies zijn onderling nog in discussie over het gebruik.
363. Een gedegen hierziening van het normeringsonderzoek is een absolute noodzaak wil ik de WISC-III gaan inzetten voor diagnostisch onderzoek.

364. Blamage voor het NIP en de psychologen die de normering ter hand hebben genomen.
365. De representativiteit van de steekproef moet in orde zijn. Op basis van de WISC-resultaten worden verstreckende adviezen gegeven.
366. Onzorgvuldig. Mij is bijgebleven dat het met het zogenaamde Flynn-effect nogal schijnt mee te vallen.
367. In mijn omgeving hoor ik van collega's nog steeds veel twijfel aan de betrouwbaarheid van de WISC. Zelf ben ik teleurgesteld dat een groep opgeleide en kundige mensen die zich jaren met de data van zo'n nieuwe test bezighouden, dit kennelijk onvoldoende zorgvuldig doen, met alle gevolgen voor het werkveld. Heb vb. gehoord dat deze test er alweer uit gaat en er een WISC IV komt?!?
368. Te oppervlakkig gevolgd om uitspraak over te kunnen doen.
369. Probleem is vooral dat het normeringsonderzoek onvoldoende bleek aan te sluiten bij de klinische praktijk waarin de WISC-R meer aanknopingspunten bood door bv. Neuropsychologisch onderzoek en of dit geïndiceerd is.
370. Mee eens dat bij twijfel betrouwbaarheid test uit handel genomen moet worden.
372. Veel gedoe en onduidelijkheid, jammer, vervelend. We hebben de WISC-III wel gebruikt. Problemen: wat te doen met de geteste kinderen met de foute normen? Herberekenen achteraf OK? Er is veel over gediscussieerd in onze instelling.
373. Zijn de test gewoon gaan gebruiken en hebben afgewacht wat er uit verder onderzoek zou komen. In de praktijk is de test erg goed te gebruiken.
374. Vertroebeld stuk de uitgave en in gebruikname van de WISC-III. Bemoeilijkt het doen van "betrouwbare" uitspraken, juist bij dergelijk belangrijk instrument.
375. Terecht. Een onderzoeksmiddel op grond waarvan voor kinderen en ouders vergaande beslissingen genomen worden moet liefst 100 % in orde zijn.
376. Voor de praktische toepassing van de WISC bij de doelgroep waar ik mee werk, mensen met een verstandelijke beperking, is de discussie niet zo relevant. Ik heb de discussie te weinig gevolgd om een gefundeerd oordeel te hebben over het normeringonderzoek.
377. Op zich terecht wanneer de normgroepen niet kloppen. De commotie over onbetrouwbare testresultaten vind ik echter overdreven, zeker gezien het aantal punten wat de WISC-III te laag zou scoren. Wanneer je het BBI meeneemt, lijkt mij deze test nog steeds betrouwbaarder dan de WISC-R, gezien het Flynn effect.
379. De discussie schept veel verwarring. De oude WISC lijkt me niet meer betrouwbaar vanwege de verouderde normen, maar het is onduidelijk of je met de WISC-III nu een goed alternatief hebt. Het zou fijn zijn als hier op korte termijn meer duidelijkheid over komt.
380. Enigszins middels De Psycholoog en overleg met collega's. Wacht op een signaal van betrouwbaar onderzoek dat de normering goed is.
381. Afbreeknorm Plaatjes Ordenen lijkt niet correct, veel kinderen behalen na 2x o punten en op de volgende opdrachten wel weer punten! September 2003 ben ik begonnen als psychodiagnostisch medewerker. In 2003 namen twee collega's ook regelmatig de WISC-III af. Eén van hen nam ongeveer 16x de WISC-III af, zij werkt inmiddels elders. De andere collega nam ongeveer 12x de WISC-III af, zij verwacht deze in 2004 ongeveer 16x af te nemen. Wij willen graag eerst meer informatie over wat samenwerking inhoudt voordat wij hiertoe definitief beslissen. (Note; deze mensen hebben wel hun gegevens verstrekt!).
384. Te slordige omgang met normering (voorbeeld nemen aan SON-R), te grote sprongen. Pas bij nauwkeuriger normering inzetbaar.
385. Ik vind het prima dat deze discussie gevoerd wordt, omdat ik het belangrijk vind dat testmateriaal betrouwbaar en valide is (zeker betreffende IQ). Alleen is het een beetje vreemd dat een nieuwe test uit de handel moet, omdat de normen nog niet voldoende zouden kunnen zijn en de oude test met 20 jaar oude normen (en wellicht ook niet meer voldoende) kritiekloos wordt gebruikt. Ik ben de WISC-III dan ook blijven gebruiken met de aantekening dat het voorlopige normen betreft en heb na het

- uitkomen van de nieuwe normen alle afgenomen testen en verslagen gecorrigeerd (indien nodig).
386. Het was verontrustend en daarom hebben wij de WISC-III een lange tijd niet gebruikt. In plaats daarvan hebben we de WISC-R gebruikt. Wij werken vaak met randgevallen en geven advies aan de rechter. Daarin moeten wij voorzichtig zijn, vandaar deze beslissing.
387. Terecht, merk in de praktijk ook regelmatig scores die niet goed te rijmen zijn met het totaalplaatje/andere gegevens, maar de test wordt wel gebruikt/moet gebruikt worden in zorgtoewijzingen (bijv. bepaalde instellingen hebben ondergrens bij T IQ $\geq$,80) of schaalkeuzen. Wel zo handig als je dan een betrouwbaar getal hebt.
388. Ik vind het jammer dat dit zo is gelopen. Waarom is dit pas na uitgave onderzocht en bijgesteld? Ook betekent dit voor onze doelgroep (veelal verstandelijk beperkten) dat zij lager hebben gescoord door deze niet-representatieve normgroep. Wordt de handleiding nog aangepast? Ik ben bang dat de nieuwe normen veelal kwijt zullen raken (losse papieren) en dat er dus geen eenduidige normen worden gebruikt.
389. Ik vind de WISC-III goed aansluiten bij mijn observatie en de resultaten die op andere gebieden worden behaald door de kinderen.
390. Cotan doet wel erg moeilijk.
391. Materiaal: Plaatjes Ordenen erg cultureel correct. Onvolledige Tekeningen: Saai, toch weer de telefoon!!
393. Ik heb mij vooral gericht op de praktische consequenties. Voor mij minder van belang omdat ik mij vooral richt op basisschoolleerlingen.
395. Is een erg technische discussie, weinig gericht op de toepassing in de besluitvorming.
396. Zeer merkwaardig dat onze Belgische collega's een heel ander oordeel hebben. Goed om discussie te hebben, maar voor mij niet duidelijk waarom deze WISC-III zo veel kritiek krijgt. Hij lijkt nog steeds op zijn voorganger en lijkt hetzelfde te meten.
398. Wel mee eens (verwijzing naar te hoog gestelde oudere leeftijdsgroepen). Nadruk moet worden gelegd op het niet absoluut hanteren van de scores, maar de bandbreedte of spreiding aangeven.
399. Soms verwarrend/tegenstrijdig.
400. Ik ben het eens met onze zuiderburen die reeds in medio (juni?) 2003 het oordeel GOED velden _ testrapport is op internet te vinden! Mijns inziens speelt de COTAN een ongeoorloofd machtsspelletje.
401. Onvoorstelbaar dat het NIP een test op de markt brengt die zo negatief wordt beoordeeld. Discussies over de betrekkelijkheid van testcores in het algemeen en IQ scores in het bijzonder is goed in het licht van de waarde die op dat moment aan testuitslagen wordt toegekend, als ware het absolute getallen.
403. Het was voor ons erg vervelend dat die discussie opbloeide terwijl de WISC-III al in de handel was en door ons reeds aangeschaft. Prima, dat er kritisch naar gekeken wordt, daarvoor zijn de normgroepen veel te belangrijk.
404. Belangrijk dat de discussie gevoerd wordt, om problemen zoals bij de WAIS-III te voorkomen. Er kan bij kinderen veel afhangen van de uitkomsten van intelligentieonderzoek en dan is het noodzakelijk dat er gedegen en kwalitatief goede tests gebruikt worden.
405. Leerlingen bij WISC-III hoger uitkomen dan bij WISC-R.
406. Het is een slechte zaak dat er een test uitgebracht wordt die zoveel discussie oproept zodat het instrument niet te gebruiken is voor aanmelding bij RVC en CVJ. Het is moeilijk om de zwaarte van de kritiek te duiden omdat je niet alle ins en outs weet.
407. Terechte kritiek. Er hangt voor een kind veel van af. Een onderzoek moet zorgvuldig worden uitgevoerd en het testmateriaal moet zo goed mogelijk zijn. Commerciële druk mag de kwaliteit niet beïnvloeden.
408. Voor de doelgroep waarvoor ik werk (kinderen met leer- en ontwikkelingsproblemen van 6 tot 11 jaar) vallen de scores laag uit in verband met de WISC-R maar dit lijkt tot nu toe ook reëel. Een goede normering voor deze groep is wel heel wenselijk.

409. Ondergetekende kan zich vinden in de kritiek, in een aantal zaken is namelijk gebleken dat de WISC-III opvallend lager scoorde dan eerder afgenomen IQ tests. Vandaar dat er mijnerzijds huivering bestaat om de WISC-III nu reeds te gebruiken.
410. Deze had voorkomen kunnen worden.
411. Het heeft me als gebruiker belemmerd, omdat de afgenomen toetsen bijvoorbeeld niet meer werden geaccepteerd door een commissie van indicatiestelling. Imago van de WISC heeft er onder geleden.
412. Mijn indruk is ook dat de normering hoog is. Met andere woorden dat de test erg moeilijk is. In elk geval moeilijker dan de WISC-R en dat je dus gemiddeld een lager IQ zult vinden dan bij afname van de WISC-R. Er was ook al een belangrijk verschil bij de WISC-R afhankelijk van welke normtabellen gebruikt werden (Vlaams of Nederlands). Vond ik ook altijd wat bevreemdend.
413. Ik ben van mening dat het goed is dat er kritisch gekeken wordt naar een (her)nieuw(d)e test. Indien er geen goede normering voor handen is heeft dit grote consequenties, bijvoorbeeld voor het verwijzen van kinderen naar het (vervolg)onderwijs.
415. Te snel op de markt gebracht. Issue van onrepresentatieve normgroep (v.o.) belangrijk; had voorkomen moeten worden. Er wordt slordig met introductie omgegaan, losse aanvullingen rommelig! Handleiding zou moeten toelichten hoe kan worden omgegaan met mindere psychische kwaliteiten. Heb de nieuwe normen nog niet gezien.
416. Belangrijk om de normering verder te ontwikkelen en uit te breiden. Doet in mijn situatie niets af aan de gebruiksmogelijkheden van de test.
417. Ik heb begrepen dat er in Amerika alweer aan een geheel herziene WISC wordt gewerkt en vraag me af of het zinvol is om veel energie in de WISC-III te steken. Overwogen moet worden of de nieuwe versie niet relevanter is.
420. Het is zeer teleurstellend dat bij zo'n veelgebruikte test er zo weinig exact wordt omgegaan met normeringonderzoek. Dat zou een voorwaarde moeten zijn alvorens zo'n test op de markt te brengen. Ook het hanteren van brede leeftijdsintervallen heeft grote gevolgen voor indicatiestelling schooltype. Dit noopt tot gebruik van oude test (WISC-R) of andere intelligentietests.
421. Het is mij onduidelijk dat een commissie van experts de WISC-III weer terug op de markt kan brengen, terwijl de COTAN alles als onvoldoende beschouwd. Wie moet ik nu geloven? Het is voor de mensen in het veld lastig om uit te gaan van deze rapporten. Bovendien hebben we wel een intelligentietest nodig en lijkt de vraag te ontstaan: welke test is het minst slecht! Dit lijkt toch gek, zeker aangezien aan een IQ toch veel waarde wordt gehecht.
422. Details precies weet ik niet, al met al wel erg verwarrend voor ons! En voor de uitgever tamelijk gênant, lijkt me!
424. Inhoudelijk niet zo in verdiept. Al veel deskundigen mee bezig (methodologisch). Vervelend is de consequentie; niet COTAN voldoende beoordeeld=niet bruikbaar voor de commissie van Indicatie (REC3). Gevolg; weer terugvallen op de WISC-R met verouderd materiaal (denk aan telefoon), verouderde normen etc. En dure, nieuwe test alleen als "extra" (geen tijd voor)/bij uitzondering (de helft van de leerlingen moet dit jaar geherindiceerd worden).
425. Ik wacht af tot de RVC-VO (regionale verwijzingscommissie V.O.) etc. groen licht geeft. Tot die tijd verdiep ik me niet in de WISC-III.
426. Zie laatste blad (opmerkingen).
428. Goed dat er kritisch gekeken wordt naar (interpretatie van) intelligentietests.
429. Ik vind het goed dat de normen worden herijkt en aangepast aan het hogere school- en intelligentieniveau van de huidige jeugd. Ik merk wel dat ik de normen streng vind en dat ?? dus nogal lager uitkomen dan ik ze met klinische blik inschat. Dit geeft problemen in de terugrapportage aan de ??.
430. Reëel en goed dat er discussie is.

433. Hier spelen verschillende belangen in mee. Meneer Tellegen is zelf auteur van een andere test. Wel is het goed dat er kritisch mee gekeken wordt. Hier hebben het WDC en de auteurs iets gemist.
434. Ik ben blij dat er over gediscussieerd wordt want aan verkeerde (geaccepteerde) normeringen heb je niks. Helaas duurt het allemaal erg lang.
435. Jammer dat het normonderzoek niet breed is gedaan. Ik denk dat ook specifieke groepen moeten worden opgenomen i.v.m. speciaal onderwijs.
436. Pas een test op de markt brengen als alle gegevens beschikbaar zijn.
437. Erg jammer en bevreemdend dat een test die mede door NIP is ontwikkeld zo in de publiciteit komt. Eerste indruk: valt wel mee met de bezwaren, in de praktijk althans.
438. Waarom in België wel goed en in Nederland niet. Zorg zo snel mogelijk voor goede betrouwbare gegevens over gebruikte onderzoeksgroepen, normen en betrouwbaarheid. De discussie is onduidelijk.
440. Dat het belachelijk is dat een test zo snel op de markt gebracht wordt door zo'n organisatie, terwijl de normgroep niet representatief is. Gevolg dat ie niet door de COTAN komt/is en daardoor bijvoorbeeld door de RVC van het voortgezet onderwijs niet gebruikt mag worden. Geeft verwarring en frustratie. Op zich is de nieuwe versie een grote verbetering (al begrijp ik sommige itemkeuzes ook nu nog niet). Nu gebruiken we beide versies, dat is verwarrend.
441. Overtrokken reacties. Ik vind de items beter dan van de WISC-R. De volgorde van subtests ook!
442. Binnen onze instelling is er veel onduidelijkheid over het al dan niet gebruiken van de WISC-III. Ik zie over het algemeen redelijk grote verschillen in resultaten in vergelijking met de WISC-R. Ik vind het een goede zaak dat er kritisch wordt gekeken naar de betrouwbaarheid van de normen.
443. Moeilijk om een standpunt in te bepalen.
445. Zinnig.
446. Ik gebruik de WISC-III niet zolang de normen niet goed beoordeeld worden.
447. Goed dat deze gehouden is, soms wat te gechargeerd.
448. Het is goed dat er steeds kritisch gekeken wordt naar psychologisch testmateriaal.
449. Door de discussie is er afgesproken dat we de WISC-III pas na de COTAN herbeoordeling gaan gebruiken. Er is weinig vertrouwen in de WISC-III helaas!!
452. Onprofessioneel dat normen na zo'n lang onderzoek niet kloppen. Oplossing in het werkveld om dan maar de WISC-R te gebruiken (met normen uit de jaren '80) is belachelijk. Bij toelating voor onderwijs/rugzak/PCL wordt vereist dat de WISC-R wordt afgenomen en studenten op universiteit (Utrecht) oefenen nog steeds met WISC-R.
454. Slecht dat een test op de markt komt voordat deze als goed is beoordeeld door de COTAN. Hetzelfde deed zich voor bij de introductie van de NDT.
458. Er zal toch een keer overgestapt moeten worden. WISC-R is ook niet meer betrouwbaar. Belangrijk om snel het vertrouwen in de WISC-III te laten groeien.
460. Het kan gewoon niet dat een test waarop zoveel beslissingen t.a.v. schoolkeuze etc. op gebaseerd worden, zo slecht genormeerd in de handel komt. Ten eerste zeer schadelijk voor de betrokken kinderen, ten tweede hebben wij veel geld betaald voor 3 WISC-III'en die nu niet gebruikt kunnen worden.
461. Was zeer noodzakelijk.
464. Een richtingenstrijd tussen universiteiten en commerciële uitgeverijen.
465. Alle als onvoldoende beoordeelde punten dienen z.s.m. te worden bijgesteld zodat de WISC-III als betrouwbaar instrument gebruikt kan worden, ook voor aanmeldingen bij commissies die de test nu niet accepteren (RVC's, CVI's).
466. Het is jammer dat er een test wordt uitgebracht waarbij nog zoveel niet akkoord bevonden wordt en toch al veel mensen de test gekocht hebben. Bovendien vind ik een aantal veranderingen bijvoorbeeld ten aanzien van de lay-out en het materiaal niet sterk.
468. Kwaliteit instrument niet afdoende; keuze voorlopig WISC-R.

471. Wat mij opviel was dat leerlingen die met de WISC-III getest werden hoger uitkwamen dan ik verwachtte. Met de WISC-R heb ik die niet.
472. Ik vertrouw op gedegen (nader) onderzoek en heb adviezen rondom zorgvuldigheid van de interpretatie van de scores opgevolgd (en gerapporteerd).
473. De WISC-R is dusdanig verouderd dat ik blij was met een nieuwe test. Je kunt IQ niet op de cijfer beschouwen. Er is samen met de observatie m.i. voldoende indicatie van functioneren.
474. Het kan niet dat men een test op de markt brengt voordat deze voldoende op validiteit en betrouwbaarheid getoetst is. Je laat daardoor het vak psycholoog onnodig negatief in de pers terecht komen, alsof "wij maar aan zitten te rommelen."
475. Ik vind het ongelooflijk dat een test op de markt wordt gebracht terwijl de normering nog onvoldoende is.
476. Zinvol, zeer slecht dat de normering niet goed was op het moment dat de test werd uitgebracht.
478. Voor mij niet zo relevant, was al lang blij met nieuwe WISC i.p.v. de erg verouderde WISC-R.
479. Ik kies de zijde van de Cotan. Het zou allemaal wat beter hebben gekund vooraf de test is m.i. te snel op de markt gebracht.
480. Vanwege gecompliceerdheid volgen we de oordelen van de naar ons inziens deskundigen.
481. Kleine organisatie hier, zijn afhankelijk van de informatie en controle van anderen.
484. Flynn-effect wordt onderschat.
Nogal opgeklopt door belanghebbenden. Oorzaak te wijten aan wanbeleid bij Swets & Zeitlinger. Voor educatief gebruik geen wezenlijk bezwaar. Bezorgt psychologie slechte naam.
486. Goed dat deze discussie wordt gevoerd. Ik heb zelf ook gemeend de WISC-III beter een tijd niet te gebruiken. Toen eind 2003 nieuwe normgegevens kwamen is besloten v.a. 2004 tot gebruik over te gaan. Goed dat men kritisch kijkt naar normering, betrouwbaarheid, validiteit etc. Tenslotte kunnen testresultaten grote impact voor kinderen hebben.
487. Gebruik van de WISC-R is verouderd, dat is ook een nadeel. Ik gebruik de nieuwe WISC meestal voor jongere kinderen, normering lijkt daarbij oke.
488. Ten dele terecht. Maar m.i. moet het maar eens ophouden. M.i. te veel waarde gehecht aan (pijl naar CBS gegevens in de tekst boven deze vraag). RVC accepteert WISC-III nog niet!
489. Kleine normgroep in algemeen voor zo'n belangrijke en veel gebruikte test. Mag van mij groter voor alle subcategorieën. Niet uitbrengen als test niet goed. Er wordt in praktijk gebruik t als goede test ook al is dit niet zo. Ook voorzichtig met meetpretenties invullen als geen gedegen onderzoek heeft plaatsgevonden.
493. Bij onze groep II (12-18 jaar ZMOK niveau VMBO basis t/m VMBO-T) vallen de scores veel lager uit in vergelijking met de WISC-R. We hebben de indruk dat het wel 10 punten kan schelen.
494. echt duidelijk is het nog steeds niet.
495. Normen moeten wel representatief zijn, anders kun je ze net zo goed niet gebruiken. ER moeten dus ook kinderen met gedragsproblemen/leerproblemen/lich. Beperkingen in normgroep worden opgenomen. Goed dat de WISC opnieuw is genormeerd.
498. Terecht dat de beoordeling van de Cotan onvoldoende is. Normgroepen dienen wel representatief te zijn.
499. Wij volgen het en wachten af.

**Vraag 20: Op welk gebied is uw organisatie werkzaam?: (4 vaste keuzes) keuze 5:
anders namelijk:**

- 2. justitie jeugdinrichting
- 10. forensische diagnostiek
- 13. particuliere hulp en RT
- 18. forensisch
- 21. toelaatbaarheidsadviseur cluster 2
- 24. jeugdhulpverlening
- 29. verstandelijk gehandicapten zorg
- 33. forensische diagnostiek
- 36. hulpverlening aan gehandicapten
- 38. forensisch
- 42. jeugdhulpverlening
- 66. Geestelijke gezondheidszorg
- 67. jeugdhulpverlening
- 69. LVG jeugdhulpverlening
- 60. justitie
- 75. GGZ
- 79. eigen praktijk
- 95. jeugdhulpverlening
- 101. Jeugdhulpverlening.
- 125. Therapeutisch centrum.
- 128. Particulier.
- 132. Jeugdzorg.
- 137. Zorg voor mensen met een verstandelijke handicap
- 140. Jeugdhulpverlening
- 145. Verstandelijk gehandicaptenzorg.
- 156. onderwijs SBO
- 169. Particuliere praktijk voor dyslexiebegeleiding
- 171. GGZ-jeugd-FrI. Noord
- 174. civiele en forensische diagnostiek
- 178. forensisch
- 180. justitiële jeugdinrichting
- 185. zelfstandig gevestigd, eigen praktijk in eerste lijn
- 186. Diagnostiek & Advies
- 189. Zorgplatform binnen WSNS.
- 193. Pleegzorg- jeugdzorg
- 206. Forensische psychologie
- 207. gezondheidszorg en anders, nl. forensische psychologie
- 211. onderwijs en anders, nl. hulpverlening
- 212. orthopedagogiek OZ en GZ psycholoog
- 226. diagnostiek cursus
- 229. onderwijs en aangevuld met een eigen praktijk
- 230. bijgevoegd psychiatrie en bij antwoord 5 anders, nl. eigen praktijk
- 237. vrijgevestigd eerstelijns
- 240. eigen praktijk
- 242. onderwijs en daarbij geschreven cluster 4
- 243. particuliere maatschap leer/ontwikkelings/gedragsproblemen
- 249. zelfstandig gevestigd: diagnostiek en behandeling
- 257. jeugdhulpverlening
- 258. gehandicaptenzorg
- 265. jeugdhulpverlening
- 272. jeugdzorg
- 275. onderwijs cluster II
- zorg instelling (AWBZ), slechthorenden & blinden

- 281. Geestelijke gezondheidszorg
- 292. Eerstelijns praktijk
- 294. Jeugdhulpverlening
- 298. Jeugdhulpverlening
- 304. Justitie
- 311. orthopedagogisch centrum
- 315. eigen praktijk
- 324. ambulant gehandicapten zorg
- 334. praktijk
- 353. Jeugdwelzijn
- 372. Kinder en Jeugd psychiatrie
- 373. Justitie
- 378. geestelijke gezondheidszorg.
- 379. Gezondheidszorg, onderwijs en anders, nl. particuliere praktijk.
- 382. dienstverlening aan verstandelijk gehandicapten.
- 385. Gezondheidszorg en anders, nl. jeugdhulpverlening.
- 386. justitiële jeugdinrichting.
- 387. Bijschrijving bij gezondheidszorg, nl. GGZ kinder- en jeugdpsychiatrie klinisch.
- 388. SPD/MEE; ondersteuning bij leven met beperking, veelal verstandelijke beperking.
- 399. jeugdzorg/pleegzorg.
- 409. jeugdhulpverlening.
- 412. eigen praktijk.
- 415. Bij onderwijs bijgeschreven "universiteit"
- 424. Gezondheidszorg en daarbij geschreven VG.
- 430. Forensische- en arbeids- en organisatiepsychologie.
- 431. Gezondheidszorg en daarbij geschreven jeugdhulpverlening.
- 433. eigen praktijk orthopedagogiek.
- 435. Bijschrijving bij onderwijs, cluster 4.
- 445. raad voor de kinderbescherming.
- 446. Onderwijs, bijgeschreven SBD
- 456. Gezondheidszorg, bijgeschreven gehandicaptenzorg.
- 474. Gezondheidszorg, daarbij geschreven geestelijke.
- 480. gezondheidszorg met daaraan toegevoegd meervoudig gehandicapten
- 488. eigen praktijk
- 490. forensische diagnostiek
- 492. forensisch onderzoek
- 494. kindertehuizen mn minderbegaafden
- 498. neuropsychologie

Vraag 21: Hoe bent u werkzaam?: (3 vaste keuzes) keuze 4: anders namelijk:

- 30. freelance.
- 46. contract bij school
- 92. freelance in 2 (loondienst/semi-overheid)
- 103. Zelfstandig en op een HBO
- 153: Kinderbescherming
- 169: naast overheid (SBO) ook in een particuliere praktijk
- 171: in loondienst bij GGZ
- 174: free-lance voor een psych. adviesbureau en twee FPD's.
- 231. in loondienst/intramurale zorg licht geestelijk gehandicapten
- 242. kostenmaatschap
- 285. psychologisch assistente
- 286. als stagiaire
- 313. op contractbasis
- 328. loondienst bij zelfstandige
- 423. Ingevuld in loondienst/semi-overheid en daarbij geschreven onderwijs.
- 434. Zelfstandig en anders, nl. zelfstandig bij een stichting.
- 461. freelance.
- 496. stagiaire

Vraag 22: Wat is uw functie? (2 vaste keuzes) keuze 3: anders namelijk:

- 21. GZ-psycholoog
- 22. GZ-psycholoog
- 27. psychodiagnostisch werker
- 29. psychodiagnostisch werker
- 33. GZ-psycholoog
- 35. GZ-psycholoog
- 55. GZ psycholoog-psychotherapeut
- 56. schoolbegeleider (psycholoog)
- 58. GZ psycholoog
- 66. psychotherapeut
- 67. psychologisch assistent
- 69. psychodiagnostisch medewerker
- 75. psychologisch medewerker
- 77. psych. assistent
- 78. interne begeleider/RT BaO
- 80. neuropsychologie
- 81. psych. assistent
- 84. psychodiagnostisch medewerker
- 85. GZ psycholoog
- 88. psych. medewerker
- 89. psycholoog in combinatie met leerkracht basisonderwijs
- 93. gezondheidswetenschapper UHD
- 95. gedragswetenschapper
- 97. GZ-psycholoog
- 112. Psychologisch pedagogisch assistente
- 118. GZ psycholoog
- 121. Psychologisch assistente
- 126. Psychologisch assistente.
- 137. Pedagoog/GZ Psycholoog
- 143. neuropsycholoog
- 144. GZ psycholoog
- 150. psychologisch medewerker
- 154: Psych. Medewerker
- 163: Coördinerend psych. ass.
- 166: psych. ass.
- 171: psychodiagnostisch werker
- 189: GZ-psycholoog
- 193: GZ-psycholoog
- 203. GZ-psycholoog
- 206. testassistent/rapporteur
- 212. GZ
- 214. psychologisch assistent
- 226. directeur
- 230. GZ psycholoog
- 231. psychologisch/pedagogisch assistent
- 234. GZ psycholoog
- 237. GZ psycholoog
- 251. GZ-psycholoog
- 255. psychodiagnostisch medewerker
- 258. PDW
- 260. psychologisch medewerker
- 268. klinisch psycholoog, gedragstherapeut, supervisor, neuropsycholoog
- 272. GZ-psycholoog
- 276. psycho-diagnostiek medewerker

- 281. Psychologisch medewerker
- 283. GZ psycholoog
- 286. stagiaire kinder en jeugd psychologie
- 288. Psychodiagnostisch werker
- 289. Psychologisch medewerker
- 298. PPA
- 300. GZ psycholoog
- 302. medewerker
- 303. Psychologisch assistent.
- 310. Psychologisch medewerker
- 312. Gedragskundige
- 315. GZ psycholoog, psycholoog NIP, ...
- 316. Psychologisch medewerker
- 323. Gedragskundige
- 326. psychodiagnostisch medewerkers
- 331. Psychodiagnostisch werker
- 337. Psychologisch assistent
- 338. Psychodiagnostisch werker
- 344. coördinator psychodiagnostisch werk
- 345. coördinator afdeling psychodiagnostiek
- 358. Psych. medewerker
- 368. Psychodiagnostisch medewerker
- 369. Psychodiagnostisch medewerker
- 370. Psych. assistent
- 372. GZ-psycholoog, Klinisch psycholoog i.o.. Psychotherapeut.
- 374. Psychologisch assistente
- 375. GZ-psycholoog
- 378. psychodiagnostisch werker.
- 381. psychodiagnostisch medewerker.
- 382. psychologisch medewerker.
- 386. psychologisch assistent (testassistent).
- 388. Psycholoog, (ortho)pedagoog en anders, nl. psychologisch medewerker.
- 394. diagnostisch medewerker.
- 398. Bij (ortho)pedagoog bijgeschreven: klinisch/GZ psycholoog.
- 399. Bij (ortho)pedagoog bijgeschreven GZ psycholoog.
- 405. psychologisch pedagogisch assistent.
- 407. PDW (?).
- 413. gedragswetenschapper (GGK).
- 415. Psycholoog en anders, nl. universitair docent.
- 420. Enquête is ingevuld door 2 personen, de psycholoog en zijn assistente.
- 422. Psycholoog en daarbij geschreven GZ.
- 424. Psycholoog en daarbij geschreven GZ.
- 426. psychologisch assistente.
- 427. psychologisch assistente.
- 439. psychologisch medewerker.
- 440. assistente van de psycholoog.
- 443. Psycholoog en anders, nl. psychologisch assistent.
- 444. psychodiagnostisch medewerker.
- 449. psychodiagnostisch medewerker.
- 451. psychologisch assistente.
- 453. test-assistent.
- 461. psychodiagnostisch werker.
- 463. psychologisch medewerker, HBO Opleiding AMA psychodiagnostisch werker.
- 464. Psycholoog, daarbij geschreven U&J/GZ.
- 467. psychodiagnostisch werker.
- 473. klin.ped./GZ ps.

- 479 psychologisch assistente (zij neemt de test af)
- 480 PPA (samen met psycholoog)
- 485 psych. assistente
- 487 psych. assistente
- 488 GZ psycholoog
- 489 psychodiagnostisch medewerkster
(opleiding psycholoog)
- 490 junior onderzoeker
- 493 psych. medewerker
- 494 psych. assistent
- 496 psycholoog in opleiding
- 497 psych. medewerker
- 498 neuropsycholoog/remedial teacher

Aanvullende opmerkingen:

4. Wij werken sinds kort met de WISC-III. Het materiaal is zeker verbeterd. Toch hebben wij een aantal kritiekpunten t.a.v. het gebruik in de praktijk.
  - Scoreboekje: veel te weinig schrijfruimte bij de subtests 'informatie' en 'woordenschat'. Daarnaast is er bij de subtests geen extra ruimte voor observatiepunten. Bij FL wil ik bij de subtest schrijven wat een kind fout heeft gelegd of juist goed. Waar moeten we dat schrijven?
  - 'Doolhoven': zeer onpraktisch boekje. Vouwen gaat niet en afdekken met papier is zeer lastig voor het kind. Dit gaat ten koste van de tijd en dus prestatie.
  - Er staan geen vragen in het scoreboekje. Moet ik nu alles lezen uit de handleiding? Waar moet ik die dan leggen? Gewoon op tafel mag niet. Naast mij op een stoel? Erg handig om dan de vragen te lezen!
  - Handleiding: zorg dat de volledig is en zonder fouten voordat deze gedrukt wordt. Dit is erg onprofessioneel! Geldt ook voor het scoreboekje: "vigf" i.p.v. "vijf" bij OT.
  - Figuur leggen: zeer onhandig dat de juiste aansluitingen niet meer op het scherm staan. Bij de WISC-R kon je namelijk snel het aantal goede aansluitingen tellen zonder dat het kind dit door had.Al met al behoorlijk wat kritiekpunten. Aangezien deze gebaseerd zijn op het werken met de WISC-III in de praktijk, hopen wij dat hier iets mee gedaan wordt!
9. Er zitten vragen in de WISC-III die naar mijn idee niet representatief zijn, omdat het antwoord in een andere subtest al gegeven wordt. Dit komt voor bij vraag 5 van woordkennis "Wat is een paraplu?" en bij het onderdeel onvolledige tekeningen wordt een paraplu afgebeeld. Dit kan het antwoord beïnvloeden. Het is sterker zichtbaar bij vraag 2 van Begrijpen (rook uit huis van burens) Nadat bij plaatjes ordenen een zelfde verhaaltje is gelegd bij nummer 8. Ik vind het gebruik van het testmateriaal en antwoordformulier niet altijd even prettig. Er is weinig ruimte voor de antwoorden en observaties.
12. mis de concentratiefactor. Ik zou het prettig vinden als er een computerprogramma zou zijn die de gegevens interpreteert en berekent.(zoals bijv. Bij de WISC-Rn) Mis een lijst die de ruwe score van een subtest in overeenstemming brengt met de gemiddelde leeftijd (voor ZMLK bijvoorbeeld).
13. Ik ben HKE-opgeleid orthopedagoog en bijna klaar met de Universiteit van Utrecht. Wat mij verbaast is dat ik –volgens de officiële richtlijnen- niet onder eigen verantwoordelijkheid de WISC-III mag afnemen. Het wordt nog verbazingwekkender als ik de kwaliteit zie van sommige collegae die allerlei registraties hebben en onder eigen verantwoordelijkheid testen.
17. Ik werk met dove en slecht horende kinderen, een zeer selecte en nauwelijks representatieve groep als het gaat om het verkrijgen van betrouwbare normgegevens. Daarom lijkt mij het verstrekken van gegevens niet zinvol. Ik juich overigens het herijken van de normen zeer toe.
21. Ik vind de instructie i.v.m. de instructie bij de WISC-R verarmd. Ik vraag mij af of dat bewust is gedaan. Zo ja, waarom, zo nee, dan heb ik hier grote vraagtekens t.a.v. betrouwbaarheid. In vergelijking met de afname van een volledige WISC-Rn duurt een volledige afname van de WISC-III naar mijn idee te lang.
27. Ik heb de indruk dat de performale vaardigheden sneller lager uitvallen dan de verbale. Op de subtest blokpatronen wordt relatief slecht gescoord, terwijl de weging in het PIQ daarvan erg zwaar lijkt te zijn.
36. Mijn ervaring is dat het in sommige gevallen moeilijk aan ouders te verkopen valt wanneer er forse verschillen bestaan tussen het huidige onderzoek en vorig onderzoek met een ander instrument (bijv. WISC-RN) is uitgevoerd. Vandaar de behoefte aan eenduidigheid en duidelijkheid m.b.t. de WISC-III.
38. Bij vraag 17: Wat een onzin!
Mensen die de test niet gebruiken zullen weinig zinvols kunnen zeggen. Door de koffer beschadigen de doosjes. Verder oordeel pas na publicatie van de verantwoording.

40. Uitbreiding normen: Het kunnen berekenen van schaalgemiddelden en het kunnen bekijken in hoeverre een subtest afwijkt van het schaalgemiddelde.
41. Ik mis in de normtabellen de significante discrepantie tussen de verschillende IQ scores. In mijn werk (cluster2) is daar zeker behoefte aan. Ook mis ik de computerversie t.o.v. de WISC-RN.
43. Medewerking om meer duidelijkheid te krijgen over de vierde factor van Kaufman (mate van afleidbaarheid ook al is deze factor zwak bij de Amerikaanse en Engelse WISC-III).
45. Ik vind dat er een hoofdstuk ontbreekt in de handleiding of boekje. Theoretische achtergrond over wat er precies gemeten wordt per subtest, de meetpretenties per subtest. Dat de vragen en antwoorden bij de subtest informatie e.d. nu beide alleen in de klapper staan vind ik onhandig. Ik heb liever de vragen zonder antwoorden op het antwoordformulier en de antwoorden (van de subtests) liever in de klapper. Vraag: waarom telt doolhoven nergens in mee?
47. Wij hebben behoefte aan nauwkeurige normgegevens t.b.v. selectie van leerlingen voor VMBO-B/K/GT/T en havo-vwo. De huidige gegevens zijn vrij summier. De kosten van het verbruiksmateriaal vonden wij erg hoog! We wachten al vanaf het begin van bestellen op een elektronische scoringsmogelijkheid.
52. merkt op bij vraag 17 bij de beoordeling over de kwaliteit van de handleiding dat die goed wordt bevonden "na aanpassing normen"
58. Wij gebruiken de intelligentietests m.n. in het kader van toelating en moeten dan werken met COTAN-goedgekeurde testen. Vooralsnog de voorkeur gegeven aan de GIVO.
60. Graag zie ik de werkgeheugen (concentratie-sequenteerfactor) terug bij de WISC-III, aangezien deze sterk correleert met leerstoornis als dyslexie.
62. NB. Woordenschat + informatie worden vaak gezien als de belangrijkste indicatoren voor schoolsucces. Naar mijn mening behoort de nadruk te liggen op Overeenkomsten.
Bij de WISC-RN was de subtest plaatjes ordenen niet opgenomen in de P-factorscore. De verbale component wordt nu onevenredig zwaar meegerekend. De mate van afleidbaarheid wordt niet meer als factor meeegenomen.
Bij een hoge score blijft een zwakke performale prestatie in deze samenstelling onderbelicht omdat a.h.w. de eindscore wordt vermeld.
Hoe deze score tot stand komt blijft onbekend.
Verder: de subtest rekenen geeft vaak een te geflatteerd beeld. Vooral bij rekenproblemen (gebleken op school) die v.a. het aanvankelijk rekenonderwijs aanwezig zijn.
De kritische noot over deze test om hoogbegaafdheid te diagnosticeren ontbreekt!
Voorzichtig omgaan met de interpretatie van hoge scores is m.i. essentieel.
69. Bij de WISC-RN stond op het scherm wat je bij figuurleggen gebruikt het aantal aansluitingen aangegeven. Dist werkt prettiger dan bij de WISC-III.
Bij de WISC-RN stonden bij plaatjes ordenen letters i.p.v. cijfers achterop de kaartjes. Dit is fijner omdat kinderen minder snel zien dat ze een antwoord niet juist hebben.
Ik vind het bij rekenopgaven niet verstandig de antwoorden op het antwoordenblad te zetten. Kinderen kunnen dit lezen.
Het is jammer dat bij de indexscores de concentratiefactor is weggelaten.
71. TIP: graag onderzoek via mail: eenvoudige verwerking van gegevens, invoeren is digitaal → milieuvriendelijk!
Mailadres: hilde-almekinders@mailcity.com
73. Praktisch: Meer duidelijkheid over het doorvragen, hoe, hoe vaak, + voorbeelden.
Het "lijf" van het paard is in de WISC-III omkeerbaar. In de WISC-RN was er nog te zien als dit stukje gedraaid lag. In de WISC-III niet.
Het antwoordformulier is minder "handig" Weinig ruimte om te schrijven, Uitscheuren van SU-blad.

74. We zouden graag willen dat er iets gedaan wordt aan het antwoordformulier van de WISC-III. Er is erg weinig schrijfruimte en de vragen staan niet op het formulier vermeldt, zodat je alles moet terugzoeken in de handleiding. De handleiding zit niet stevig genoeg in elkaar om steeds zo gebruikt te moeten worden. Wat dat betreft is de uitvoering van de WAIS beter.
78. Wat ik in de handleiding mis is een duidelijke meetpretentie van de verschillende onderdelen. Er staat wel een omschrijving in van de subtests, maar niet wat de subtest nu daadwerkelijk beoogt te meten. Ik heb daar wel behoefte aan i.v.m. beschrijving hiervan in de verslaggeving.
81. bij vraag 16 is bij matig de opmerking "consistentie" toegevoegd
bij vraag 17 over de kwaliteit van het testmateriaal bij matig/slecht de opmerking "geen goed karton" De antwoorden betreffen de hele organisatie.
87. Ik heb veel kritiek op de duidelijkheid van de van de puntentoekenning van de subtests. Vaak is de vraagstelling slecht geformuleerd (taalgebruik niet aangepast aan moeilijkheidsgraad van de items). De tekst is voor 6-jarigen bijna onbruikbaar – te lang, te moeilijk.
Ik heb de puzzel van het paard door het oude exemplaar vervangen. In de nieuwe versie zijn foute aansluitingen onzichtbaar voor de geteste.
Lay out antwoordformulier is wel ok maar de antwoorden bij het rekenen moeten eruit. Heb al herhaaldelijk met spiekers te maken gehad. Ondanks afdekken e.d.
Aard van de rekeopdrachten is onevenwichtig verdeeld. Subtest differentieert nauwelijks bij 8-10 jarigen omdat de overgang van makkelijk naar moeilijk vaak te abrupt is.
Waarom zijn de tijdnormen voor de performale subtests zo streng? Is snelheid wel een valide graadmeter?
88. bij vraag 17 wordt bij de kwaliteit van de handleiding de opmerking "m.u.v. antwoordformulier" toegevoegd.
89. Bij vraag 17 m.b.t. de kwaliteit van de handleiding en die van het testmateriaal is toegevoegd de opmerking: "maar wel met fouten in de handleiding en op het scoreformulier!"
90. Bij vraag 17 in het algemeen is de opmerking toegevoegd: "NB. Op het antwoordformulier staan veel typefouten."
95. bij vraag 17 wordt bij Normen toegevoegd dat de normen van oktober 2003 van het NIP worden gebruikt.
96. bij vraag 17 wordt toegevoegd: "Na normeringsproblemen niet verder in verdiept. WISC-R mag alleen naar volgens het C.V.I. WISC-III is nog niet toegestaan.
104. -Erg vervelend dat het computerprogramma er niet is, waar bij de aanschaf van de test wel voor betaald is.
-Er is te weinig schrijfruimte op de antwoordformulieren.
-Zeer jammer dat de vragen hier niet helemaal opstaan, zodat je niet zonder handleiding de test kunt afnemen.
-Stom dat de ouderwetse telefoon er nog steeds inzit (subtest OT).
_De subtest woordenschat valt heel vaak een stuk lager uit dan de andere verbale subtests.
105. -Mijn ervaring met de WISC-III zijn over het algemeen positief. Ondanks dat collega's de test niet gebruiken in afwachting van de COTAN-normering, blijf ik hem gebruiken. Mijn doelgroep is namelijk 4 – 12 jarigen en mijn inschatting is dat de test een betrouwbaar beeld geeft.
-Verder ben ik tevreden over het materiaal (degelijk en hanteerbaarheid), alleen het boekje van symbool vergelijken vind ik weinig handzaam. Te groot en kost tijd om door te bladeren. Is erg onoverzichtelijk voor kinderen.
-Ben benieuwd naar de onderzoeksresultaten. Succes ermee!
111. -Ik vind het een goede zaak dat deze kwestie de aandacht heeft. Het is jammer dat we zo weinig geld over hebben voor goede test constructie. Verder vind ik het kennis niveau van de gebruikers over het algemeen schrikbarend laag!

113. –Het valt me vaak op dat het verschil tussen VIQ en PIQ erg groot is, juist bij de WISC-III. Ik vraag me af of dat te maken heeft met de test zelf.
 -Ik mis bij de WISC-III in de handleiding de berekening voor significante verschillen binnen een kader tussen subtesten. Dit staat wel in de WISC-RN.
 -Ook mis ik in de handleiding hulp bij interpretatie van de uitslag.
123. Ik werk in het gewone basisonderwijs en gebruik de WISC-III vaak voor onderzoek naar dyslexie of dyscalculie. Ik vind dat de verbale onderdelen voor deze kinderen vaak niet ver genoeg gaan. De meeste kinderen hebben geen enkele moeite met onderdeel woordenschat en begrijpen. Ze scoren daarop vaak (te) erg hoog, wat het totale IQ dan ook erg flatteert. Ook de onderdelen blokpatronen en puzzels vind ik van mindere kwaliteit dan bij de WISC-RN. Ze zijn voor sommige 12 jarigen echt te makkelijk. Ik vraag me af of dit ook problemen oplevert bij oudere leerlingen met een normale intelligentie. Ook vind ik de paraplu bij het onderdeel onvolledige tekeningen erg onduidelijk. Andere onderdelen zijn t.o.v. de WISC-RN wel verbeterd.
124. Te druk gedetailleerd, te gekleurd. Ellendig scoringsformulier.
127. Vanuit de beroepskeuzepraktijk mis ik bij de WISC-III een duidelijke relatie (overzicht) tussen IQ's en opleidingsniveaus. Een dergelijk overzicht zou voor mij de toepassingsmogelijkheden sterk verruimen.
128. Bij normering en betrouwbaarheid vraag ik me af of deze goed zijn. Ik vind grote afwijkingen tussen eendere IQ scores en WISC-III scores.
129. Test lijkt goed qua materiaal normering nog twijfels.
131. Interne consistentie factoren onduidelijk.
133. Waarom is het concept van de ouderwetse telefoon gehandhaafd in de nieuwe WISC-III???? Kinderen herkennen de telefoon nauwelijks is mijn ervaring.
 Tevens vind ik enkele vragen in het onderdeel Informatie niet 'up to date'; bemerk ik ook aan de antwoorden van kinderen. b.v. (verschil gebonden- pocketboeken).
134. Bij afname van de WISC-III zijn diverse dingen opgevallen:
 -leerlingen met onderwijsachterstanden/gedragsproblemen of Un allochtone afkomst presteren laag in de onderzoeken die ik heb afgenomen. Vooral de tijdsfactor bij diverse onderdelen is erg nadelig.
 -Het is onduidelijk waar deze lage scores verder vandaan komen, onderzoeker heeft de indruk dat Un lager scoren dan ze kunnen.
 -De opbouw van de test laat soms te wensen over (moeilijke items voor makkelijkere).
 -Indeling in normering per 3 maanden is m.i. veel te 'strak', de oude manier van scoring is in mijn ogen veel beter.
 - Items die bij de Un te moeilijk leken waren: Figuur leggen; item van de bal, O.T.; sinaasappel (ieder kind zegt de pitjes), moeilijkheidsgraad subtestes Informatie en woordkennis.
137. Formulier behoeft verbetering.
154. Wij stellen het opstellen van een factor-analyse zoals bij WISC-R ook voor gebruik van WISC-III erg op prijs.
- 156: Bij WISC-RN was het mogelijk te bekijken of een subtestscore significant afwijkt van het gemiddelde. Dat mis ik bij de WISC-III.
- 157: Ik heb voor toelating naar voortgezet onderwijs gebruik moeten maken van de WISC-R, aangezien de WISC-III niet geldig was/niet mocht gebruiken.
- 161: Ik ben eigenlijk zo teleurgesteld over de "onbruikbaarheid" van de WISC-III en over het gebrek aan rendement van mijn investering dat ik op geen enkele manier nog met wat dan ook mee wil werken voor de WISC-III gebruikt kan en mag worden.
 Schadevergoeding zou hier een goede zaak zijn!
- 163: Enquete is ingevuld voor de hele organisatie.
- 165: Het zou goed zijn als er scores waren voor Freedom from distractibility. Ik maak veel gebruik van het boek van Kaufman. Ook de Bannatyne-factoren vind ik belangrijk.
- 166: Kwaliteit testmateriaal: bv. Schermpje valt om bij figuurleggen
 Kwaliteit handleiding: rommelige start. Normen: aanvankelijk matig.
 Ik vind het vreemd dat er nog steeds geen computer-scoringsprogramma geleverd kan worden.

- 169: Kwaliteit handleiding: de vormgeving is slecht.
- 171: Opmerkingen betreffende testmateriaal (praktisch gebruikt): 1) te weinig ruimte om antwoorden te noteren, met name bij "Overeenkomsten" en "Woordenschat", 2) subtest Rekenen: het antwoord is zichtbaar voor de onderzochte (gebruik scherm is onhandig bij kinderen) 3) subtest Figuurleggen: bij opgave 3 (paard) lijken meerdere oplossingen goed (volgens de handleiding niet!). 4) subtest Doolhoven: uitvoering werkboekje is slecht. Doorschijnend papier, dus volgende opgave is zichtbaar. Onhandig: meerdere opgaven per pagina. Voorstel doolhoven: boekje uitvoren als bij WISC-R.
- 175: Er zou een programma komen om de data elektronisch te verwerken. Na bijna 3 jaar is dat nog niet beschikbaar. Schandelijk!
- 176: Graag zou ik in de handleiding meer uitleg zien over de verschillende factoren en de interpretatie hiervan. In de handleiding van de WISC-R is er ook een hoofdstuk met uitleg over wat elke subtest meer, dit mis ik in de WISC-III. Verder ben ik op zoek naar veel voorkomende standaardscores of clusters van standaardscores bij verschillende stoornissen (adhd, dyslexie, nld e.d.)
- 181: Het is jammer dat er zoveel (spel)fouten in het materiaal staan. Onbegrijpelijk voor een test van deze prijs!
- 182: Wat ik mis bij de WISC-III is het via de computer kunnen verwerken van de gegevens, zoals bij de WISC-R wel kan. Ook mis ik uitgebreide informatie over wat de drie factoren inhouden en verschillende voorbeelden van hoe bijv. bepaalde klinische groepen scoren/typische uitslagen. Verder vind ik de WISC-III gebruiksvriendelijker en duidelijker dan de WISC-R, dit is erg verbeterd. Het is een moderne eigentijdse test. Soms is er een wat beperkt antwoord bij de verbale subtesten Begrijpen, Woordkennis en Overeenkomsten. Het antwoord van de kinderen past er niet altijd in, wat het scoren soms moeilijk maakt, het kost overlegtijd.
- 188: Mijn indruk is dat de oudere WISC-R afwijkt in de richting van te hoge IQ-cijfers en de nieuwe WISC-III eerder te lage IQ-cijfers oplevert. Vooral op het onderdeel rekenen zit m.i. een discrepantie tussen leeftijd en aangeboden leerstof op scholen zodat kinderen op dit onderdeel laag scoren.
- 189: Ik gebruik heel veel de WPPSI-R t/m 7 jaar
- 189: Normen volgens Cotan niet goed. Mijn eigen klinische interpretatie/vergelijking: prima.
- 192: Wij hebben bezwaar tegen de strikte afrekening op snelheid bij de performale tests.
- 195: Kwaliteit testmateriaal: onvoldoende ruimte voor observaties op formulier. Betrouwbaarheid: het verbaast ons dat een verbaal IQ en een performaal IQ berekend kan worden op grond van verschillende subtests. Hiermee duiden we op de vermelding dat de subtest Doolhoven meegenomen kan worden voor het IQ wanneer een andere subtest niet afgenomen kan worden.
- 197: Normen, Betrouwbaarheid, Begripsvaliditeit en Criteriumvaliditeit: ter beoordeling van Cotan, daar sluit ik mij vervolgens bij aan.
- 198: Normen: matig, nog niet Cotan genormeerd.
- 202: Naar aanleiding van vraag 15 (hoe vaak komen combinaties voor?): GIVO en DAT worden nooit op dezelfde dag afgenomen als de WISC-III.
- 203: Graag zo spoedig mogelijk informatie over beschikbaar komen van mogelijkheid scoring WISC-III per diskette uit te voeren.
- 208: Jammer dat deze enquête op rood papier is gedrukt (=slecht leesbaar).
- 210: Bij de WISC-R vind ik het heel handig dat er normen zijn voor verkorte versies. Dit mis ik bij de WISC-III.
- 211: Hoe zit het met "nieuwe factorprofielen", zoals bij Bannatyne en Kaufman analyses mogelijk waren? Hoe zit het met de onderlinge vergelijkbaarheid van de sds, welke afwijkingen van het gemiddelde zijn nu significant? Het uitwisselen van bepaalde subtests (cijferreeksen/doolhoven) kan toch een behoorlijke vertekening van het beeld geven? Waarom zijn deze scores niet standaard meegenomen in de totaalscores? Voor de schoolsituatie leverden zij best belangrijke informatie (ook vanuit de observaties). Wanneer is de computerversie (verwerking) beschikbaar?

212. Het materiaal is snel vies, gaat snel kapot door het vele gebruik. Onderdeel substitutie kan IQ getal soms flatteren of juist ook negatief beïnvloeden.
216. Voor andere en meer intelligente kinderen is de instructie soms te uitgebreid, waardoor bij de kinderen irritatie kan ontstaan. In verband met RVE criteria voor toelating LWOO en PO is de WISC-III nog erg weinig gebruikt.
226. Redenen om de WISC-III nog niet in de onderzoekssetting in de praktijk te gebruiken heeft te maken met: 1. De eisen die de CVI's opgelegd hebben gekregen van het Ministerie van OCW. De WISC-III wordt als instrument bij de aanvraag en toewijzing niet geaccepteerd in verband met de ontwikkeling van de normen. 2. De praktijk uitsluitend goed genormeerd onderzoek wenst te gebruiken. 3. Het schandalig is dat 3 jaar na verschijning er nog steeds geen adequate normen zijn en dat de betrouwbaarheid en validiteit te wensen over laat. Bedrijfsmatig zorgt dit voor een negatief inkomen, waarvoor beraad wordt om een schadeloosstelling in te stellen.
228. Er staat niet in de handleiding welke consequenties volgen uit het IQ getal en de factoren. Het schijft dat beloofd is (diskette voor de berekeningen) is er nog steeds niet. Verder is mijn praktijk te klein voor deze gegevens en ben ik aan het afbouwen.
233. De school waar ik werk heeft 80% allochtone kinderen. De leerlingen die getest moeten worden zijn hoofdzakelijk met de SON getest. De leerlingen die getest zijn bleken taal zwak. De testgegevens van de logopediste zijn dan van belang.
235. Het invulformulier geeft soms te weinig ruimte voor antwoorden en voor de tussentijdse observaties in plaats van de algemene observaties had ik meer ruimte willen hebben. De handleiding had graag wat meer uitleg kunnen geven over de subtests!
238. Gemiste kans om de telefoon in het testmateriaal in moderne lay-out op te nemen. In de handleiding mag meer aandacht gevraagd worden voor de juiste scoring van symbolen vergelijken. Goed dat de overdaad aan oefenitems is teruggebracht. Terecht dat er vaak gewezen wordt op hoe en wanneer men door dient te vragen. Wat dat betreft kan de betrouwbaarheid nog meer verbeterd worden.
243. De hele WISC wordt altijd afgenomen. Voor gebruik van IQ's of grenzen wordt het 7 stappenschema van Kaufman gebruikt. Andere collega's van de OPU hebben reeds een lijst met opmerkingen ingestuurd. Wij willen als instituut meedoen.
244. Testformulieren: de fouten eruit halen. Veel meer ruimte bieden voor variaties, met name bij het onderdeel woordenschat.
247. Het zou inderdaad nuttig zijn als de verschillende testonderdelen uitgeschreven worden naar cognitieve functies en daarnaast nog behalve PIQ en VIQ ook nog specifiekere factoren worden gegeven.
248. Het maken van profielanalyses (sterktes/zwaktes) dient mijns inziens beter uitgewerkt. Behoeftte aan computergestuurd berekeningsprogramma.
249. De WISC-R heeft een duidelijke verantwoording bij de handleiding. Dat mis ik bij de WISC-III. Ook mis ik de diskette om de gegevens op de computer uit te werken. Ik begrijp dat deze pas geleverd kan worden als de test door de COTAN is geaccepteerd, maar het kost tijd om dit allemaal handmatig te doen. Erg jammer dat er een vernieuwde WISC op de markt gebracht wordt die uiteindelijk onvoldoende betrouwbaar blijkt te zijn. Heeft dit te maken met de tijdsspanne? Te weinig de tijd genomen om hem voldoende uit te testen? Dit vind ik kwalijk. Veel collega's schaffen de test aan en later blijkt hij niet betrouwbaar! Ook voor het in aanmerking komen voor een rugzakje in het basisonderwijs wordt hij niet geaccepteerd. Dan ben ik dus verplicht de (verouderde) WISC-R te gaan gebruiken! En dat terwijl ik deze ook niet echt betrouwbaar meer vind.
250. In tegenstelling tot de WISC-R is bij de WISC-III het doorvragen niet goed geformuleerd. Met name voor studenten is dit lastig omdat die de WISC nog moeten leren afnemen.
251. Wat betreft het materiaal valt me op dat de subtest plaatjes ordenen voor kinderen met een autisme spectrum stoornis erg moeilijk geworden is door de kleuren en de detailleringen in de tekeningen.

- De subtest blokpatronen geeft vaak afwijkende scores ten opzichte van de performale tests.
 Het starten met OT is voor kinderen erg prettig.
 Ik vind de WISC-III erg bruikbaar voor de afwegingen die ik moet maken (schoolkeuze BaO/SbO/ESM)
252. Ik heb de WISC-III onlangs teruggestuurd naar het NDC omdat ik hem niet kan gebruiken voor indicatiestelling in het onderwijs.
 nieuwe score formulier werkt prettiger; Ik mis een goede uitleg wat welke test nu precies meet; oude kwalitatieve beschrijving is anders dan de nieuwe (80-89 beneden gem. (WISC-III) en 80-84 ondergem. (oude)); standaardscore 7 of 8 gemiddeld? Onduidelijkheden wat betreft kwalitatieve beschrijvingen.
265. Subtest plaatsjes ordenen vraag 14: volgens mij klopt het standaard antwoord niet voor het noordelijk halfmond. Wel voor het zuidelijk halfmond.
267. Op de internetpagina staat de COTAN-beoordeling van '03 beschreven. Mijn vraag is nu: "wordt de normering nu opnieuw beoordeeld door de Cotan en zo ja, wanneer zijn daar de resultaten van bekend?"
270. Heb toegang tot enkele scholengemeenschappen. Wil zelf actief deelnemen in uitbreiden van normen. T.a.v. allochtonen, vluchtelingen en relatiegenoten onderwijs, t.a.v. leerprestaties in diverse gebieden.
 Wanneer je de WISC kunt inpassen in je klinische ervaring kun je veel zinvolle afwegingen maken. Ben hiermee vaak erg zelfstandig bezig. Behoeft aan informatie uitwisseling, bijv. via internet.
274. Ik heb mijn twijfels over het bereik van figuur leggen. Zijn er voldoende mogelijkheden voor meer begaafde leerlingen? (er zijn nu maar 5 onderdelen). Onlangs testte ik een begaafde NLD-jongen van 8 jaar die met de 5 onderdelen behoorlijk uit de voeten kon.
279. De kwaliteit van de handleiding is goed als je al bekend bent met de WISC-RNL. Anders erg beknopt.
281. Waar blijft de complete technische handleiding en het computer scoringsprogramma en het beloofde aangepaste, verbeterde scoringsformulier.
285. Testformulier waar rekenantwoorden al ontstaan. Pientere kinderen zien dit snel.
298. Leeftijdsequivalenten kunnen niet berekend worden. Dit is wel een gemis. Wanneer verwacht u de COTAN beoordeling? Kan er geen verkorte versie van de WISC_III worden afgenomen zoals bij de WISC-RNL het geval was?
292. M.b.t. testmateriaal: het scoreformulier voldoet niet. Er is te weinig ruimte voor antwoorden en geen ruimte voor observaties. De voorkant is priegelig, geen vakje voor verschil PIQ/VIQ. De vrijheid van afleidbaarheid ontbreekt bij de normen. De vragen staan niet meer uitgeschreven. Kortom: scoreformulier is verslechterd t.o.v. WISC-RNL.
293. Ik gebruik de WISC zo weinig dat ik de vragen niet goed kan invullen. De populatie is nu vooral 6 jaar. Of dat anders zal worden is de vraag.
298. Verbale subtests hebben weinig ruimte om antwoorden te noteren m.n. woordkennis. Opstelling van scherm FL bij alle subtests - vind ik persoonlijk niet handig, -alleen functioneel als antwoorden ondersteboven meegelezen kunnen worden (I-R-W-B).
299. Onhandig: er zijn kinderen die meekijken op het scoreformulier ondanks het scherm, bij rekenen staan de antwoorden op het formulier, dat kan heel lastig zijn.
 -Het scherm vind ik erg onhandig om tijdens de testen (behalve bij figuur leggen) te gebruiken.
 -Schrijfruimte bij overeenkomsten en woordkennis is te beperkt.
 -Verder een heel prettig en helder formulier.
312. Jammer dat er in deze tijd bij de subtest onvolledige tekeningen nog een plaatje wordt gebruikt van een telefoon met kabels. Terwijl die in het dagelijks leven nauwelijks nog voorkomen. Iedereen heeft nu toch draadloze telefonie! Subtest substitutie: ik vraag me af of zwart-wit niet meer contrast oplevert dan groen-wit. Voor mensen met visus problemen is dat eerste volgens mij duidelijker. Ik mis overzicht van aantal verbindingen aan binnenzijde scherm bij subtest figuur leggen.

313. Het zou aan te bevelen zijn bij de ontwikkeling van nieuwe tests eerst wensen uit het veld te inventariseren. Bijvoorbeeld schiet het WISC-III formulier ernstig tekort in het klinisch gebruik, omdat er geen ruimte is voor volledige antwoorden en observaties te noteren.
315. Ik mis zoveel info die in het boek van de WISC-R wel stond – ik heb te maken met stagiaires – de WISC-III wordt nu zo los gebruikt van de theoretische achtergrond, (bespreken subtests, verantwoording) het is zo'n "gewoon" testje geworden. Ik mis ook de concentratiefactor zoals die bij de WISC-R eruit kwam. De "verwerkingssnelheid" wordt als begrip nergens behandeld wat betekend dit element voor een cliënt?????????
322. Ik mis een computerprogramma. Kwaliteit materiaal legpuzzel m.n. bal heel matig.
324. Het gebruik van intelligentietests bij mensen met een verstandelijke beperking (kinderen én volwassenen) behoeft meer aandacht.
333. -Waaraan ik vooral behoefte heb is verheldering van de gevonden factorstructuur en de implicaties hiervan voor de verheldering van leerproblemen. De huidige handleiding geeft teleurstellend weinig informatie.
-Scoreformulieren veel te weinig ruimte voor aantekeningen.
-Formulering vragen WISC-III bij onderdeel 'Begrijpen' weinig kindvriendelijk.
-Ik ben gestopt met afname WISC-III toen Cotan goedkeuring uitbleef.
334. -Doordat WISC-III niet door Cotan is goed bevonden gestopt met gebruiken van test.
-Onduidelijke informatie over factorstructuur.
340. Volgens mij is de laatste opdracht van PO nog steeds "logisch" gezien fout item. Ik heb dit in de cursus WISC-III aangegeven aan mw. Selier maar geen reactie hierop gekregen. Het correcte antwoord is de rotatie van de zon zoals die op het zuidelijk halfrond plaatsvindt. Slimme leerlingen raken in de war want zij moeten een keuze maken tussen logica en artistieke uitvoering/weergave van ochtend en avondhemel. De logica wordt ondergeschikt gemaakt aan subjectieve criteria. Het meest logische antwoord levert slechts 1 punt op! Tevens: item is niet culturefair.
341. Alleen dit:
Ik had verwacht dat onderzoekers bij het ontwikkelen van een test wel zorgvuldiger te werk zouden gaan. Ik doel dan niet alleen op de WISC-III, maar ook op de NDT
Het 'veld' raakt door alle publiciteit en geruchten in verwarring. Vandaar dat ik enkele maanden geleden blij was met de reactie van prof. Hofstee in de NRC.
343. WISC-IIINL:
-Antwoordformulier: veel te weinig schrijfruimte om antwoorden te noteren. Idem voor observaties. Onvolledige tekeningen geen ruimte om tijd te noteren. Geen plek om significantie van verschillen te noteren op voorblad.
-Doolhoven: meerdere doolhoven op 1 pagina=zeer onhandig
-Tabellen ontbreken om te beoordelen of de factoren intern consistent zijn.
(testtechnisch rapport bevat die info wel?) Idem t.a.v. significantie van verschillen tussen subtests, factoren, VIQ-PIQ etc.
353. Kwaliteit testmateriaal: het antwoordformulier vind ik slecht. De versie van de WISC-RNL is veel praktischer en gebruiksvriendelijker.
357. Antwoorden gelden voor afdeling Jeugdzorg RIAGG Maastricht. Scoreformulier is niet prettig. Te weinig ruimte voor aantekeningen. Onoverzichtelijk schema op de achterkant. WISC-RNL veel duidelijker. Doorvraagregels bij overeenkomsten onduidelijk. Behoeft aan normen zoals bij WISC-RNL: vgl. binnen de factoren, vgl. van factoren onderling etc.
358. Gebruik in 2004: 0 kinderen. Kinderpoli is vertrokken naar ander ziekenhuis. Hoe het in de toekomst zal gaan (evt. andere kinderartsen) is nog onduidelijk. Helaas hebben wij nauwelijks gegevens verzameld over de WISC-III zodat het niet zinvol is om in dit project te participeren. We worden wel graag op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.
359. In huidig dyslexieonderzoek is afnemen van een intelligentietest zoals WISC, waarmee de verbale competentie gemeten kan worden, niet verplicht. Dat vind ik een slechte zaak. Van de Ley en anderen van de stichting Dyslexie Nederland zouden

- hierop aangesproken moeten worden. De WISC is een bijzonder goede test die ook eventueel ander leerproblemen boven tafel kan brengen. P.S. Is er een Nederlandse versie van de Kaufman Essentials verkrijgbaar? Kwaliteit testmateriaal: liever plastic dan karton. Kwaliteit handleiding: mis kaufman/profiel analyse. Normen: aanvulling wordt wel eens vergeten.
364. Ik mis de mogelijkheid om afwijkingen tussen subtest te berekenen zoals dat bij de WISC-R wel kon. Score formulier is te klein. Er is te weinig plaats om antwoorden goed te scoren. Vorige formulier (WISC-R) was beter en kan als voorbeeld dienen.
371. Kwaliteit testmateriaal: De tekst mogelijkheid op het antwoordformulier is miniem. Doolhoven drukken door! ADHD/visueel beperkte kinderen hebben hier last van!
373. Cijferreeksen en Doolhoven: Bijna altijd bij WISC-R, Bijna nooit bij WISC-III
374. De presentatie en uitgave van de WISC-III is op z'n minst onzorgvuldig en rommelig verlopen. * De normen klopten niet, * de handleiding behoefde enige rectificaties, er zaten fouten in, * tijdelijk uit de handel etc, * de materialen zijn prima in orde * jammer dat de concentratie / sequentieer factor als zodanig niet mee is toegevoegd. * heel storend ook is dat het computer scoringsprogramma nog steeds niet is uitgebracht. M.a.w. bij moment van uitgave in 2002 was de test nog niet helemaal in orde. Dit kan eigenlijk toch niet!
377. Oordeel kwaliteit testmateriaal: plaatjesboek te slap materiaal; Oordeel kwaliteit handleiding: er ontbreekt technische data; Oordeel betrouwbaarheid: goed, maar voor jongere leeftijden wellicht iets minder.
378. Graag vermelding van significante afwijkingen per subtest van het gemiddelde. Uitleg verwerkingssnelheid; wat meet het? Uitleg symbool vergelijken; wat meet het?
380. Als extra bij vraag 4 (hoeveel kinderen) is bijgevoegd een vakje met: volwassenen met verstandelijke handicap. Als extra bij vraag 5 (doelen) is bijgevoegd 2 vakjes met: niveaubepaling en diagnostisch onderzoek. Dit geldt ook voor de vragen 7 en 8 (gebruik in 2004).
383. Ik werk in een setting met kinderen met visuele beperkingen. Voor mij is de WISC-III matig bruikbaar door de slechthoortbaarheid van de kinderen. Bij nieuwe uitgaven zouden wij graag willen meedenken bij de keuze, kleur en contrast van platen en afbeeldingen. Veel is nu niet bruikbaar door de te kleine details, lage contrasten etc. Contrasten als groen-wit zijn slechter te zien dan zwart-wit. Dit zou voor bijvoorbeeld Substitutie en Symbolen Vergelijken al veel schelen. Graag adviseren wij!! Met vriendelijke groet.
385. Bij het onderdeel Symbolen Vergelijken worden fouten 2x van het totaal afgetrokken. Dit is anders dan bij de WAIS en ik vraag me af of dit wel klopt. Het roept ook bij collega's vragen/verwarring op. Als het klopt, dan is het wellicht goed om dit in de handleiding explicieter te vermelden.
387. Opmerking bij vraag 10: bij grote verschillen verbaal-performaal wordt TIQ wel genoemd, maar wel met opmerking dat dit getal niet veel zegt.
388. Het scoreformulier is onvolledig. Discrepanties tussen IQ en indexscores kunnen we niet kwijt. Ook is het niet mogelijk om een sterkte/zwakte analyse te doen zoals bijvoorbeeld bij de WAIS-III. Wij testen veelal mensen (kinderen en volwassenen) met een verstandelijke handicap. De WISC-III wordt door ons dus ook gebruikt voor volwassenen. Het is onduidelijk welke normen dan het best gebruikt kunnen worden en er worden in de handleiding geen leeftijdsequivalenten gegeven. Kraijer en Plas hebben deze voorlopig ontwikkeld. In de handleiding stonden verder vrij veel fouten. Slordig!
389. Is de WIPPS I nog te vertrouwen? Ik vind het onderdeel Plaatjes Ordenen niet fijn in de hand liggen. Het vorige materiaal was prettiger.
390. Scoreformulier niet overal even praktisch o.a. bij Informatie, Overeenkomsten en Woordkennis te weinig ruimte. Voorblad testformulier: tabellen gelijk laten beginnen met Onvolledige Tekeningen of Informatie. Tijd voor Onvolledige Tekeningen weer naar 30. Plaatjes Ordenen: opgave 3 haast niet haalbaar in 5. Woordkennis: besmettelijk; ook punten krijgen in de betekenis: gauw vies worden. Begrijpen: vraag 8 en 13 lastig te scoren. Doolhoven: opgave 9 stuk lastiger dan opgave 10. Figuur

- leggen: paard Middenstuk kan op 2 manieren gelegd worden. Bij de oude WISC duidelijk te zien dat het fout was.
- Gebruik WISC-R in verband met eisen die scholen stellen wat betreft toelating.
393. Enkele praktische punten: Ik mis de significantie. Bij de factorscores Verbaal Begrip/Perceptuele Organisatie en Verwerkingssnelheid blijven over de subtests Cijferreeksen, Doolhoven en Rekenen. Dit is niet helder bij de rapportage. Het materiaal is mooi en de verwerking eenvoudig, MAAR:
Overeenkomsten: een instructie met twee mogelijkheden (stoel-bank: zitten, meubels) is helderder. Blokpatronen: een gemis is de oude nummer 11, de schuine streep, deze is kenmerkend voor de fase van ontwikkeling. Woordkennis: een gemis is het woord alfabet. Figuur leggen: het is niet altijd aan ouders eenvoudig uit te leggen dat hun dochter moeite heeft met de puzzel van een voetbal. Begrijpen: het is verwarrend dat soms 1 en soms 2 antwoorden gegeven moeten worden.
394. Bij vraag 13 (hoeveel verschillende tests) extra vermeld: Meestal uitgebreid onderzoek naar intelligentie en sociaal/emotioneel functioneren.
398. Van praktische/ gebruiksaard: meer ruimte om de antwoorden op het scoreformulier in te vullen. Plaatjes Ordenen: het noteren van de volgorde 1,2,3,4, enz. zou anders moeten. (nu kunnen pp. zo zien of zij het goed hebben). Bij Rekenen staan de goede antwoorden duidelijk leesbaar (ook voor pp.!) op het formulier, wat niet handig is. Een vraag wat betreft blz. 80 van de handleiding: Klopt het wel dat HAVO leerlingen een gemiddelde score van PIQ = 103.1, VIQ = 103.7, TIQ = 103.8 hebben en VWO leerlingen PIQ = 109.6, VIQ = 116.7, TIQ = 115 hebben? Dit lijkt mij vrij laag!! (Dit is namelijk gemiddeld = VMBO....).
400. De kwaliteit van het scoreformulier is slecht! Veel te duur en geen ruimte om IQ profil/verschillen te noteren. Het SU blad niet meer in het scoreformulier. SV in apart A/B deel en weer los bestelbaar! De standaardscores weer relateren aan gemiddelde (WISC-R) in plaats van verschillen onderling. Geeft mijns inziens beter beeld van verschillen binnen persoon.
401. Om misbruik te voorkomen (m.n. in het onderwijs met betrekking tot indicatiestellingen) zouden IQ scores voortaan alleen nog gepresenteerd mogen worden met de betrouwbaarheidsintervallen.
405. Positief bij WISC-III: performale gedeelte, hedendaagse afbeelden, gekleurde afbeeldingen. Op het performale gedeelte zouden meer opdrachten per subtest gevoegd moeten worden. Meer schrijfruimte op scoreformulier voor observatie enz.
410. Graag een computerversie voor het berekenen van scores, factoren etc. Graag een beter antwoordformulier.
411. Als antwoord op vraag 17 heeft ze erbij geschreven: "door wat ik er over gelezen heb, begrijp ik dat er problemen zijn met de normering."
415. Ad 5/8, Onderscheid "klinische diagnose" en "diagnose in verband met leerproblemen" niet altijd helder te maken. Ook wat onduidelijk wat jullie daaronder verstaan. Ad 9, Gegeven afname WISC? Dan altijd alles. Gegeven totale populatie; regelmatig, alles. Ad 10, wat versta je onder gebruikers? Bij afname in principe TIQ/VIQ/PIQ altijd berekenen. Qua rapportage hangt dit af of profiel harmonisch is en of betr. IQ dus betekenisvol is. Algemeen, Ik werk bij universiteit (Utrecht), verzorg daar diagnostisch onderwijs. Daarnaast werkzaam bij Ambulatorium Universiteit, zelf als supervisor betrokken bij klinische diagnostiek.
420. De kwaliteit van de formulieren wordt als matig tot slecht ervaren.
421. Bijgeschreven bij vraag 14; Bij 8 jaar wordt een verkorte RAKIT afgenomen en dan in combinatie met 3 subtesten van de WISC, Informatie, Overeenkomsten en Woordkennis.
423. Wat betreft deze enquête: als ik moet gaan uitzoeken hoeveel kinderen ik heb getest en in welke leeftijdscategorie, dan duurt invullen heel veel langer dan 15 minuten! Ik heb dan ook vraag 3 t/m 8 niet ingevuld! Qua materiaal vind ik het testformulier onhandig omdat er zo weinig ruimte is, vooral bij de verbale subtests om antwoorden in te vullen. Dit geldt ook voor de observaties. Verder is het onhandig dat de vragen, bijvoorbeeld bij Begrijpen, niet op het testformulier staan. Bij Figuurleggen kan de

- figuur van het paard voor veel verwarring zorgen! Het middenstuk wordt zelfs door goede puzzelaars, vaak andersom neergelegd en dat scheelt een hoop punten!
426. Wij gaan ervan uit dat wanneer een test door de COTAN goedgekeurd is op zaken als betrouwbaarheid, begripsvaliditeit, criteriumvaliditeit en theoretische achtergrond, wij een dergelijke test kunnen gebruiken en daardoor ook geaccepteerd wordt door andere instanties. Dat er tussentijds al veranderingen kwamen voor wat betreft normtabellen en de software voor het computerprogramma er niet bijgeleverd werd (en wel door ons betaald werd) werd niet als prettig/werkzaam ervaren. Daarnaast was er de confrontatie met bijvoorbeeld scholen in het voortgezet (speciaal) onderwijs die bij verwijzing van onze leerlingen naar hun school de WISC-III niet accepteerden, erg lastig omdat daardoor zelfs onderzoek overgedaan moest worden. Daarbij komt nog dat de WISC-R toch wel erg verouderde zaken bevat. In afwachting van betere berichten van de COTAN gebruiken wij thans de WISC-III niet.
429. Bij subtest Onvolledige Tekeningen vind ik het item van de paraplu uitermate onduidelijk. Ook het item van Begrijpen 'Waarom hebben auto's nummerplaten' blijft lastig te scoren. Ik mis in de IQ berekening een relatieve inschatting tussen de subtests; wanneer is een performale of verbale subtestscore significant hoog of niet hoog? De test is enorm verbeterd in materiaal, mooier, aangepaster aan de tijdsgeest.
430. Wellicht ten overvloede: in het verleden als psycholoog verbonden aan een instituut voor woordblindheid heb ik veelvuldig gebruik gemaakt van de WISC. In mijn huidige werkzaamheden gebruik ik hem minder. De aanvullende gegevens (Psycholoog) voor LVG vind ik leerzaam!
432. Bij vraag 4 (hoeveel kinderen) een vakje bijgeschreven met anders: oudere verstandelijk gehandicapten.
433. Theoretische achtergrond; is er nog niet! Kwaliteit testmateriaal; vooral performaal OT een aantal niet eenduidige en verouderde items. Kwaliteit handleiding; de aanvulling is niet langdurig bruikbaar. Graag zou ik wat meer en klantvriendelijker op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen. Nu is het zelf steeds zoeken naar info. Of bellen, bijvoorbeeld over de kwaliteit van de uitvoering van de nieuwe normen en beoordeling COTAN. Wanneer komt het automatiseringsprogramma? De koffer (scharnieren) beschadigt de doosjes. Doolhoven zouden per doolhof op een apart blad moeten (zie WISC-R). Te weinig schrijfruimte op de formulieren (Ik heb nog de "oude" WISC-III formulieren). Berekenen afwijkingen van gemiddelden binnen V of P is bij WISC-III veel lastiger en eigenlijk niet goed te doen (en er is ook geen schrijfruimte voor).
435. Mijn stagiaire heeft een afstudeeropdracht gedaan waarbij ze 50 kinderen heeft onderzocht met de WPPSI-R en WISC-III. Hieruit blijkt de WISC-III structureel hoger te scoren en in verhouding tot de schoolprestaties over te waarderen. Graag overleg als het jullie interesseert. Groetjes.
437. Het antwoordformulier vind ik t.o.v. de WISC-R veel onoverzichtelijker. Het voorblad geen duidelijk visueel verbaal/performaal IQ etc. Antwoordennotitie; vaak te weinig ruimte. Graag meer ruimte voor noteren antwoorden en overzichtelijker voorblad!!
439. Deze enquête is bijna niet ingevuld. De reden hiervoor is dat er tot nu toe nog geen vraag is geweest naar intelligentie onderzoek. En als dit zou gebeuren, wordt de WISC-III gebruikt.
440. In deze enquête wordt bij vraag 14 vermeld dat de combinatietests afhankelijk zijn van de leeftijd en de vraagstelling. * Waar blijft de scoring per computer? * Het scoringsformulier is enerzijds sterk verbeterd, maar ik vind de ruimte om antwoorden te noteren veel te klein. Graag zou ik een ruimer opgezet formulier willen.
441. Ik mis in de handleiding beschrijving van wat de verschillende subtests meten. Bij de WISC-R stond dat wel beschreven. Bijvoorbeeld: ruimtelijke oriëntatie, sociaal begrip, planning etc.
443. Deze enquête is ingevuld door 2 personen, zowel de psycholoog als de assistente. Wat betreft de kwaliteit van het testmateriaal, dit wordt matig bevonden omdat het nu al begint te slijten. Wat betreft opbouw van de formulieren: meer ruimte om de

- antwoorden op te schrijven bij bijvoorbeeld Begrijpen en Cijferreeksen. Meer theoretische informatie over de Symboolverwerking en over de clusteropbouw PO en VB.
444. Wacht de nieuwe normen van de COTAN/beoordeling af. Scores worden gerelateerd aan het gemiddelde van het kind, 95% betrouwbaarheidsinterval.
  445. Deze enquête is grotendeels niet ingevuld voor wat betreft data. De invuller geeft op de 1^e bladzijde aan dat als het aan de orden was geweest, in 2003 de WISC-R was gebruikt en in 2004 de WISC-III. Echter er dienden zich geen onderzoeken aan.
  450. Sinds augustus 2003 werk ik als orthopedagoog. Mijn voorganger dhr. G. Arends (SBO Nieuwlandgaarde Schiedam) had de WISC-III aangeschaft.
  451. Als antwoord op vraag 14 (combinatietests) wordt ingevuld dat meestal de WISC-R afgenomen wordt ter bepaling van het IQ. Afhankelijk van de onderzoeksvraag worden meerdere tests afgenomen. Opmerkingen: * Het is als onaangenaam ervaren dat de WISC-III door de COTAN als onvoldoende gewaardeerd wordt. Wij hechten zelf veel waarde aan het COTAN-oordeel. * Nog geen software ontvangen waardoor men e.e.a. met de hand moet uitrekenen. NB. De software is al wel betaald!! * De WISC-R bevat veel verouderde zaken, maar toch wordt deze nu door scholen van vervolgonderwijs geëist.
  453. Ik vind de gekleurde plaatjes bij de subtests Onvolledige Tekeningen en Plaatjes Ordenen van de WISC-III soms onduidelijker en minder overzichtelijk dan die bij de WISC-R. Onze kinderen (veel aan autisme verwante contactstoornissen/ADHD) lijken erdoor afgeleid te worden. Het scoreformulier van de WISC-III is minder prettig dan die van de WISC-R; Er is weinig ruimte voor lange antwoorden en de vragen staan niet volledig vermeld, alleen maar steekwoorden.
  459. Mijns inziens bestaat er in de WISC-III geen normering voor significant afwijkende scores binnen de subtests. Dit is een gemis, omdat het significantieniveau iets zegt over of de score door toeval bepaald kan zijn of niet.
  460. Nog 2 kanttekeningen bij de WISC-III. * De taken doen meer beroep op snelheid. Dit maakt dat traagheid veel invloed kan hebben op de scores en andere cognitieve functies niet goed onderscheiden kunnen worden van traagheid. * De uitvoering van het testmateriaal: de Doolhoven staan op te dun papier zodat de verschillende doolhoven door elkaar heen lopen. * We gebruiken de WISC-III nog niet vanwege de normeringproblemen, daarom heb ik nog geen duidelijke mening over de bruikbaarheid in de praktijk. * Het invullen van deze enquête heeft veel meer tijd dan 15 minuten in beslag genomen, m.n. vanwege de gevraagde cijfers. Daarom laat ingestuurd (Dicky, hier moeten we wel melding van maken, heb meerdere enquêtes gelezen met deze opmerking. Misschien in het uiteindelijke brief bij de samenvatting aan de klanten?? Wil jij hier ook even over nadenken, want ik ben nogal vergeetachtig de laatste tijd).
  461. De kwaliteit van de handleiding is matig; bevat veel fouten. We missen de significante verschillen tussen het gemiddelde van Verbaal en de subtests daarin en het gemiddelde van Performaal en de subtests daarin. Ons inziens geeft tabel B2 geen nuttige informatie omdat daarin onderlinge subtests worden vergeleken. Er is geen verantwoording over wat dat dan betekent.
  462. Ik vind dat de uitgever duidelijk moet zijn in het wel of niet gebruiken van de WISC-III op dit moment. Een aantal beoordelingscommissies speciaal onderwijs accepteren de WISC-III niet. Toch wordt het veel gebruikt (?).
  463. Bij de discussie is ingevuld, niet gevolgd en meer referentiegroepen bijvoorbeeld immigrantennormen. (Het lijkt me beter dit hier te plaatsen!). * Meer ruimte nodig om te schrijven met name bij woordenschat. * Meer significantiegegevens wanneer een subtest significant afwijkt van het totaalgemiddelde.
  464. Ik zou graag meer handvatten krijgen voor de interpretatie van de testcores (bijv. bij PDD-NOS/WLD/ADHD enz.), profielen die daarmee samengaan en ook voor bepaalde leerproblematiek.
  465. * De schrijfruimte bij de onderdelen Informatie, Overeenkomsten en Woordenschat is te krap. * Het is lastig dat de opgaven van de onderdelen Informatie en Rekenen

- alleen in de handleiding staan. * Puzzel van de bal is onduidelijk om te scoren. * Oplossing puzzels staan voor pp. duidelijk zichtbaar afgebeeld in de handleiding. * Ontbreken verwerkings cd-rom vervelend. * Instructies te uitgebreid en niet overzichtelijk. * Aanduiding cijfers en stippen op achterzijde kaartjes Plaatjes Ordenen werkt verwarrend. * Onderdeel Begrijpen: verschillende antwoordvormen zijn verwarrend.
471. Enkele opmerkingen over de subtests:
* Onvolledige Tekeningen: erg weinig items, sommige items niet duidelijk of erg moeilijk (item 2, 15, 16, 17, 23, 24, 26, 28). * Informatie: in scoreformulier staat een fout. * Substitutie: de tijdbonus vind ik een goede zaak. * Overeenkomsten: de punten voor de antwoorden worden soms gemakkelijk gehaald (volgens de normering in de antwoorden). * Plaatjes Ordenen: erg weinig opdrachten. * Blokpatronen, Figuur Leggen en Doolhoven: weinig opgaven.
472. Bij vraag 13 inzake geen combinatie andere tests heeft de orthopedagoog erbij geschreven dat zij aan observatie zeer groot belang hecht.
475. Ik vind de opbouw van de subtests onvoldoende. Bij Rekenen en Informatie is een duidelijk breukvlak aan te wijzen en is er dus geen geleidelijk opbouwende moeilijkheidsgraad. De moeilijkheidsgraad van de items is volstrekt onvoldoende voor mijn doelgroep (begaafde kinderen). Dit geldt voor de volgende subtests: Figuren leggen, Doolhoven, Blokpatronen, Rekenen. Voor de performale subtests geldt dat kinderen vanaf 8 jaar over het algemeen alle items al foutloos doen en je dus alleen kunt discrimineren op snelheid van werken.
477. Deze enquête is helemaal niet ingevuld, maar de respondent heeft op het voorblad een aantal zaken vermeld. Bij deze! Ik heb de enquête bekeken en ben tot de conclusie gekomen dat deze enquête niet aansluit bij de wijze waarop wij de WISC-III gebruiken. Wij werken met verstandelijk beperkten van zeer ernstig tot licht verstandelijk beperkt. Als wij de WISC-III afnemen doen wij dat in de meeste gevallen bij volwassenen. We vermelden dan geen IQ's maar leeftijdsequivalenten. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u mij bereiken op blabla. Met vriendelijke groet, Judith.
- 480 scoreformulier: soms weinig schrijfruimte; cijferreeksen geen afbreeknorm vermeld; normscores : de 3 reservesubtests neem je gauw per ongeluk mee in je score door layout. Handleiding: tabjes om snel de subtest op te kunnen zoeken zou handig zijn.
- 489 jammer dat bij de WISC-III een sterkte zwakte analyse mogelijkheid ontbreekt
jammer dat normen voor verstandelijk gehandicapten ontbreken
liever geen antwoorden op antwoordblad
simplistische handleiding bij afname (en hanteerbare)
items in oplopende volgorde van moeilijkheid als er afbreekregels gehanteerd worden
indexen niet presenteren als valide en betrouwbaarheid als dit zeker niet zo is, zijn experimenteel toch?
Leeftijdsequivalenten met betrouwbaarheidsintervallen!
- 492 Het lijkt wel alsof kinderen (en volwassenen WAIS-III) steeds hogere eisen worden gesteld, vooral als onder tijdsdruk moet worden gewerkt. Alles moet steeds sneller in een steeds zich in rapper tempo ontwikkelende maatschappij. Ik denk dat de lat daardoor steeds hoger gelegd wordt en ik vraag me af waar dat moet eindigen.
Moeten we echt perse meegaan met die race tegen en in de tijd?
- 493 Het lager uitvallen van de scores op de nieuwe WISC-III in vergelijking met de WISC-R heeft vooral te maken met het feit dat subtests als mn. doolhoven maar ook, zij het in mindere mate, cijferreeksen, met meer meetellen in de IQ berekening. Scores op deze test vallen meestal relatief hoog uit.
- 499 Is er iets te zeggen over betrouwbaarheid/validiteit van de WISC-III in de lagere regionen (IQ<60)
- 500 Mijn ervaringen betreffen vooral het gebruik voor de leeftijdsgroep vanaf 7 jaar t/m 15 en het betreft leerlingen in het regulier onderwijs (bij twijfels i.v.m. eventuele verwijzing naar speciaal onderwijs of LWOO heb ik de WISC-RN

gebruikt). Bij oudere leerlingen tot 17 jaar en bij leerlingen van 6 tot 7 heb ik de WISC-III wel afgenomen, maar nog niet zo vaak.

Voor mij is een intelligentietest vooral van belang voor het onderzoek naar sterke en zwakke kanten van cliënten ten binnen het cognitief functioneren, en een uitstekende mogelijkheid om cliënten te observeren bij diverse soorten taken.

Een bepaling van het algemene niveau is van belang, maar een verschil van enkele punten in vergelijking met de WISC-R is daarbij weinig van belang.

Het werken met de WISC-III ervaar ik als een stuk prettiger dan het werken met de WISC-RN, vooral wat het verbale gedeelte betreft, omdat de vragen veel beter aansluiten bij deze tijd. Ook met het niet-verbale gedeelte kan ik goed uit de voeten, al vind ik de plaatjes hier en daar wat minder geslaagd en soms ook minder duidelijk, waarbij het gebruik van kleur en de vele details de moeilijkheid van deze opdrachten voor niet-verbaal minder sterke cliënten versterkt. Ook vind ik dat de tijdsnormering van met name het onderdeel plaatjes ordenen wel erg 'strak' is (ook het reactievermogen van de onderzoeker wordt sterk op de proef gesteld), waardoor leerlingen die zichzelf nog even controleren op dit onderdeel vaak aan de lage kant uitkomen en de score hierop vaak niet in overeenstemming is met de verdere indruk die ik van hun mogelijkheden heb. Bij de legplaten is het verschil tussen de goede en de foute oplossing van buik en poten wat minder goed te zien dan bij de oude versie, zodat er tot nu toe wel erg veel cliënten zijn die hierin fouten hebben gemaakt.

Van de leerlingen bij wie ik tot nu toe de WISC-III heb afgenomen klopte het totaalbeeld (algemeen niveau) meestal wel met het beeld wat ik op grond van andere gegevens, observaties en algemene indruk van de cliënt had. Er zijn wel enkele cliënten die veel lager uitkomen in vergelijking tot het schoolniveau waarop ze (ruim voldoende) functioneren, maar dit soort gevallen zijn er ook met het gebruik van de WISC-RN. Wel heb ik de indruk dat ik in vergelijking met de WISC-RN meer leerlingen zie met een relatief lager performaal IQ (in vergelijking tot verbaal IQ), maar ik heb dit nog niet daadwerkelijk uitgezocht en gecontroleerd. Het is ook heel goed mogelijk dat problemen op performaal gebied bij de nieuwe WISC wat sterker tot uitdrukking komen (vooral als het om tragere leerlingen gaat).

Voor zover ik resultaten heb kunnen vergelijken bij cliënten bij wie enkele jaren eerder een WISC-RN was afgenomen (of bij wie ik van een bepaald verbaal onderdeel naast de vragen van de WISC-III ook de overige vragen van de WISC-RN heb afgenomen), komt hij wel iets lager uit, maar zijn de resultaten op de meeste subtests niet afwijkend (hooguit een standaardscore verschil), behalve bij plaatjes ordenen en overeenkomsten. Anderzijds heb ik de indruk dat juist het onderdeel plaatjes ordenen veel beter differentieert tussen zwakke en sterke leerlingen wat betreft dit onderdeel en er zijn ondanks de beperkte tijd (voor opdracht 3 zelfs maar 5 seconden) die nog is om maximaal te scoren wel degelijk diverse leerlingen die heel hoog uitkomen.

Het onderdeel rekenen vind ik veel beter dan het onderdeel uit de WISC-RN, met name door het grotere aantal complexere opgaven, de bonus voor snelheid en de aard van de opdrachten en dit onderdeel biedt ook veel meer aanknopingspunten voor verdere diagnose achteraf.

Het onderdeel symbool vergelijken heb ik nog maar zeer beperkt afgenomen. Voorzover ik het wel gebruikt heb, heeft dit slechts een enkele keer extra informatie opgeleverd. Meestal was het resultaat vergelijkbaar met de standaardscore van het onderdeel substitutie.

De ophef die er m.b.t. de WISC-III zijn geweest vind ik wat overdreven, hoewel de kritiek niet onterecht is. In vergelijking daarmee heb ik **veel meer moeite met de normen en de validiteit van de WAIS-III** en vind ik hetgeen men daarbij aan problemen heeft gesignaleerd (zie publicaties in de Psycholoog) veel ernstiger. Bij cliënten in de leeftijd van 16 tot 17 jaar gebruik ik dan ook liever de WISC-III of onderdelen daarvan dan de WAIS-III.

Ondanks het feit dat ik al veel gebruik gemaakt heb van de WISC-III heb ik nog geen enkele keer meegemaakt dat ouders mij erop aanspraken en/of met het gebruik ervan problemen hadden (ik geef zelden de IQ-cijfers, benoem alleen het niveau, leg uit waarom ik de test heb gebruikt en zet hooguit wat kritische kanttekeningen bij de uitkomst van een enkel onderdeel, indien ik dat nodig vind).